

המוסף לשבת

יום שישי, כ"ז באלול תשע"ט 27.9.2019

נפל עליו מנדט

מה הוביל להעדפת נתניהו על גנץ. איך לחץ הנשיא. לאן חותר היועמ"ש נחום ברנע, סימה קדמון, עמית סגל, טובה צימוקי, איתי אילנאי

ראיון ראשון ובלעדי עם הרמטכ"ל הקודם ||| אלכס פישמן

איזנקוט בכל החזיתות

כשהוא משוחרר מצה"ל וממגבלות דיבור, מתייחס גדי איזנקוט לנושאים הצבאיים והמדיניים הבווערים ביותר ■ **"הפרת העמימות בתקופה האחרונה פגעה בביטחון המדינה"**, אומר ל"ידיעות אחרונות" הרמטכ"ל לשעבר, שהשלים בווישינגטון כתיבת מסמך ביטחוני עם אל"מ במיל' גבי סיבוני ■ **"המנהרות של חיזבאללה היוו איום אמיתי על ישראל, לא בלוק"** ■ **"אין שום היגיון בברית הגנה עם ארה"ב"** ■ **"לא כל מדינה באזור שתגיע ליכולת גרעינית תותקף על ידינו"** ■ **"המושג 'הכרעה' תקע אותנו. ברמה האסטרטגית צריך לדבר על ניצחון"**

מה המצב ממוצב ממוצב

מסע בין מוצבי צה"ל בגבולות, ובין "סכתא מסייעת" לבר־מצווה בסיירת | יואב קרן, גדי קבלו

ריבלין תפזר חלייניה

החליפה שתפר נשיא המדינה לנתניהו ולגנץ, מכוערת. נתניהו מבין בזה: הוא קיבל מהחבר המיליארדר שלו, ספנסר פרטרידג', חליפות הרבה יותר נוחות, הרבה יותר אלגנטיות. הנשיא חיבר טלאי לטלאי, מתח ברגליים, כיווץ בחזה, העיקר לכי סות את מערומי השניים ולתת למדינה ממשלה. נתניהו קיבל את הדין – לכאורה קיבל; גנץ נטה להסכים, אבל נתקל בהתנגדות מבית. ככה לא יוצאים לרחוב, אמרו לו שותפיו. חכה. תן לכולם להזיע. הסיפור לא מרנין, אבל מרתק.

ביום רביעי בערב מינה נשיא המדינה את נתניהו למרכיב הממשלה. לא לזה ציפו לפחות מחצית הברורים. מנקודת ראותם, מרכיב הממשלה מונה למרכיב הממשלה. נתניהו לקח את התפקיד בחוסר התלהבות מופגן. הוא יודע שבכל המערכת הפוליטית יש רק שלושה חברי כנסת שהוא יכול לסמוך על נאמנותם עד הסוף – שלושת הח"כים של בל"ד. שלושת שונאי המדינה שנבחרו במסגרת הרשימה המשותפת יעשו כל מה שיוכלו כדי לשמר את שלטונם. עד כדי כך הם מצפצים על רצון בוחריהם, עד כדי כך הם שונאים.

ועכשיו, לסיפור החליפה שתפר הנשיא. ריבלין הציע שבראש הממשלה שתקום, יעמוד נתניהו. ממלא המקום יהיה גנץ. ברגע שהיועץ המשפטי לממשלה יחליט על הגשת כתבי אישום, נתניהו יודיע על נבצי-רות. השניים יחליטו מראש על נקודת הזמן המדויקת – ההודעה שיפרסם היועץ או הגשת כתבי האישום לבית המשפט. מאותו רגע יהיה גנץ ראש הממשלה בפועל. נתניהו ימשיך להתגורר במעון ראש הממשלה בבלפור, עם כל ההטבות הנלוות, וגנץ ינהל את המדינה, עם כל הסמכויות הנלוות. בינתיים השוען יתקתק. תקופת הנבצרות היא חלק מהשנתיים שיוקצו לנתניהו בהסכם הרוטציה. אם בתוך התקופה הזאת יסתיימו ההליכים המשפטיים, נתניהו יחזור ללשכה. בתום שנתיים יתמנה גנץ לראש הממשלה מלא-מלא. הלכה למעשה, הוא יכהן כראש הממשלה שלוש שנים מתוך הארבע. ההתייבות שנתנה כחול לבן לבוחריה, לא לכהן תחת ראש ממשלה שמואשם בפלילים, תתמלא, אם לא להלכה, לפחות למעשה.

מבחינת כחול לבן היה כאן בוננוס נוסף: הממשלה, הציע ריבלין, תהיה שוויונית ופריטטית. אם נתניהו ירצה, הוא יוכל להביא לקואליציה את כל 55 החברים בגוש שתומך בו – את הליכוד, ש"ס, ימינה ויהדות התורה. אבל לכל גוש יהיה מספר שרים שווה וכוח שווה. חלק גדול משרי הליכוד ייאלצו להיפרד ממשורותיהם, או לחלופין, הליכוד ייאלץ לשלוח את שותפיו הטובים עיים לאופוזיציה.

הנסיכה הנמה

לילה-לילה עלה הנשיא על משכבו ושנתו נדרה. בבוקר סיפר לעוזריו שניהל ויכוח סוער עם רעייתו המנוחה, נחמה. בתחילת הלילה נזפה בו. עד הבוקר התפייסה ותמכה, אבל בלילה הבא שבה והציגה לו שא-לות קשות.

מתווה ריבלין יצר בסיס לממשלת אחדות. נוכח ההתחייבויות ההדדיות לחרם שניתנו במערכת הבחירות, זאת כרגע האפשרות היחידה. השטן מצוי בפרטים. עפר שלח מכחול לבן רחה אתמול על הסף את ההצעה

להקים ממשלה פריטטית כשבקואליציה יש רוב ברור לגוש ימין-חרדים. "הג'ובים בממשלה", אמר לי, "יחזרו לקו שווה בשווה, אבל ככנסת יהיה שיתוק טוטאלי, וזה מה שיקבע. זאת תהיה ממשלה של הליכוד והחרדים". גנץ אמר היה להודיע אתמול שכל עוד הליכוד מת-עקש לבוא למשא ומתן עם כל הגוש, אין פתח להסכם. ההצעה בעניין הנבצרות מציינה בעיה קשה יותר. חקיקה יצירתית, קוראים לזה בבית הנשיא; לטעמי, יצירתית מדי. יש כאן עיוות גמור של רצון המחוקק. כאשר הוכנסה הנבצרות לחוק, המחשבה הייתה על בעיה בריאותית שתאלץ את ראש הממשלה להתאשפז, כמו שקרה לאריאל שרון, או תקלה פתאומית אחרת, לא על היעדרות ממושכת, כאשר ראש הממשלה בריא ומתפקד. הסיפור הזה מוזכר סיפורים מהעת העתיקה, על מלך שהוגלה לטירה נידחת, על נסיכה ששבויה בא-רמון. שרה הנסיכה הנמה.

זה רק בלפור, חברים. לא טאג' מהאל, לא זאנארו. על רקע הרברים האלה יש מי שמשוכנע שהפור נפל: הולכים שוב לבחירות, למועד ג'. אני לא בטוח. אנחנו בתחילתו של תהליך, בתחילתה של דינמיקה. יעברו כמה שבועות עד שהפוליטיקאים יפנימו את העובדה שלכל מהלך שיעשו יש מחיר, אישי ומפלגתי. צריך לתעדף.

קווי נסיגה אפשריים יש בכל מפלגה. בכחול לבן יסתפקו בהסכם שיסיים את כהונתו של נתניהו. זה היה עיקר רצונם של הבוחרים, יאמרו, והחלום על ממשלה חילונית יוכל לחכות. החרדים יכירו במגבלות כוחם. מי שרוצה לאכול ענבים, לא יכול להחרים את השומר, יגידו, ויכשירו את ליברמן או את לפיד. ובליכוד יבינו ששם עידן. אם הברירה תהיה בין השלטון לנתניהו, ברור במה יבחרו שרי הליכוד.

מתווה ריבלין העניק כוח אדיר ליועץ המשפטי לממשלה. בהקשת מקלדת הוא יקבע מי ינהל את המדינה ומתי.

גם בלי מתווה ריבלין, גורל הממשלה הבאה בידינו בשבוע הבא אמורים עורכי דינו של נתניהו להתייצב לשימוע. הדרמה בלשכת היועץ תהיה קטנה בהרבה מהרעש בחוץ. לאחר יום-יומיים יבשרו כתבי המשפט שבפרקליטות אין כל חדש. אולי יורידו סעיף, אולי לא, אבל כתבי אישום יוגשו. המערכת הפוליטית תסתדר מול האופק. יעברו עוד כמה ימים, לכל היותר שבועות, עד שהחלטה תתפרסם רשמית. המילים "כפוף לשי-מוע" ייעלמו. במקומן ייאמר: "הנאשם".

המערכת הפוליטית מלאה בשמועות על עסקה קרובה: מזעור העונש בתמורה לפרישה. אינני יודע אם מדובר במידע אמיתי או במשאלת לב של מישהו. כמו שנוהג לומר הנשיא טראמפ, כשצריך ולא צריך, ימים יגידו.

קומוניסט עם שררימל

זה נגמר כמו סרט הוליוודי קלאסי: הרבה מתח, עיי-מותים, משברים, הרבה דמעות – והפייאנר. שלושם, יום רביעי, מסר יו"ר ועדת הבחירות, המשנה לנשיאת העליון חנן מלצר, את התוצאות הרשמיות לנשיא. אחר כך נפרד מסגל הוועדה: אם יהיה מועד ג', לא הוא ינהל אותו. בערב שאלתי אותו מה הוא הושב על שתי מער-כות הבחירות שניהל. "הן היו רוגמה לבחירות דמוקרטיות, חשאיות, שוות", אמר. "ככל שהיו חריגים, אי פה,

אי שם, מיגרנו אותם".

בראש ועדת הבחירות עומד תמיד שופט בבית המ-שפט העליון. מלצר היה יו"ר פעיל, מאוד פעיל. שלישי מזמנו הוא הקדיש להחלטות ארגוניות, שליש להח-לטות משפטיות, ושליש לתיאום העבודה של זרועות הביטחון מול איום הסייבר. מתברר שהיו ניסיונות של גורמים זרים לשבש את הבחירות. לניסיונות האלה היו השלכות מפתיעות על ההחלטות הדרמטיות שהתקבלו לקראת מועד ב'.

מלצר משבח את מנכ"לית הוועדה, אורלי עדס, ואת צוות הניהול שהקימה, שהורכב ברובו מנשים. "הוועדה התנהלה כמו ארגון צבאי", הוא אומר. "מנהלת דומי-נטית, גרעין קטן של מנהלים שמגייס צבא גדול של עובדים". ביום הבחירות האחרון העסיקה הוועדה 45 אלף עובדים ועוד נציגי מפלגות שעליהם פיקחה – יחד 105 אלף איש.

לאחר הבחירות באפריל התפנה מלצר לכתובת לקחים עבור השופט ניל הנדל, היו"ר הבא, ואז נתניהו נכשל בניסיון להקים ממשלה והביא לפיזור הכנסת. נשיאת בית המשפט העליון אסתר חיות ביקשה ממלצר להמשיך. הוא הסכים. "אמרתי, ככל שיש צורך בתיקון, אני אעשה אותו".

הבעיה הראשונה הייתה גיוס עובדים. חלק מהעוב-דים המיועדים תיכנן לצאת לחופשת קיץ בחו"ל. מלצר פנה לכנסת והעביר חקיקה שאיפשרה לו להעלות שכר. ואז גילגל פתאום יולי אדלשטיין, יו"ר הכנסת, הצעה לביטול הבחירות.

"המארח בטקס ההתנעה של עבודת מערכת הבחירות הוא יו"ר הכנסת", אומר מלצר. "בנאום שלו בטקס הוא אמר שהחוק לפיזור הכנסת לא טוב, וקרוב לוודאי יבו-טל. חשבתי על מה שיאמרו העובדים שלנו: עכשיו אתם מבקשים שאבטל חופשה בחו"ל; אחר כך תשלחו אותי הביתה. אמרתי לקהל, אדוני דיבר כאילו לפני כמה ימים לא הצביע בעד הקדמת הבחירות. אדלשטיין לא אהב את זה, אבל השר דרעי, שישב לידו, הינהן בהסכמה".

כמו ארגון צבאי: עדס

עורך המוסף: אניב הברון

shabat@yedioth.co.il

2

המוסף לשבת
27.09.2019

**מלצר היה
בניחוס אבלים.
אני מצטער,
אמר לביטן.
אני מכבד את
רה"מ, אבל הוא
מבקש לפגוש
אותי כמועמד.
אם איננה לו, גם
האחרים ירצו, כל
ראשי הרשימות.
התשובה שלילית**

**ראש הממשלה רוצה להיכנס
אליך: מלצר, שלשום |
צילומים: אוהד צויגנברג**

- לילה-לילה**
- עלה הנשיא על**
- משכבו, ושנתו**
- נדדה. בבוקר**
- סיפור לעוזריו**
- שניהל ויכוח עם**
- רעייתו המנוחה,**
- נחמה. בתחילת**
- הלילה נזפה**
- בו. עד הבוקר**
- התפייסה,**
- אבל למחרת**
- שבה והציגה**
- שאלות קשות**

גם לסיכול. ראשיהן נרתעים, בצדק, מהתערבות בעסקי הבחירות בארץ. כך חינוכו אותם. אבל הם הבינו שאין מנוס.

נרמה שנקודת המפנה הראשונה הייתה פרשת הנניד של בני גנץ. מערכת הביטחון איתרה חדירה איראנית לשורה של טלפונים ניידים, ביניהם של גנץ. עד כאן הכל תקין, תחת שליטה. אבל היה מי שהחליט להוציא את הסיפור החוצה. ההחלטה הייתה פוליטית: הסיפור הודלף כדי להשפיל את מועמד כחול לבן ולהוציא אותו מהכלים. ההדלפה פתחה קמפיין שלם, שלעג לרשלנות כביכול של גנץ ורמז למידע מביך שנמצא במכשיר.

גם בזרועות הביטחון וגם בוועדת הבחירות הבינו שהפעם אין לנתניהו עכבות. אם יהיה בידיו מידע ביטחוני רגיש, הוא לא יהסס להשתמש בו. התחנה הבאה הייתה במועד ב', בשני אירועים. האחד היה הניסיון של נתניהו להכריז על סיפוח היישובים היהודיים בגדה. ההצעה נתקלה בהתנגדות עזה של ראש השב"כ, נדב ארגמן, ועמיתיו במערכת הביטחון. נתניהו הסתפק בהבטחה לספח את הבקעה, שלא הביאה לו קולות אבל עוררה את זעמו של מלך ירדן. האירוע הבא התרחש לאחר ירי הטילים שהשביט את האירוע של נתניהו באשדוד. נתניהו כינס את ראשי זרועות הביטחון כדי להורות על מבצע משמעותי בעזה. הם השמיעו הסתייגויות. היה מי שהעיר את תשור מת ליבו של היועץ המשפטי לממשלה לעובדה שהקבינט הביטחוני לא כונס. נתניהו ביטל את המבצע.

בתוך ההשתלשלות הזאת שלח נתניהו את ראש המל"ל, מאיר בן-שבת, לשופט מלצר, להודיע לו שייתכן שהבחירות יידחו. השופט הבהיר את המגבלות הקבועות בחוק, ושלה אותו לכנסת. שאלתי את השופט מלצר האם נכון שהזהיר את בן-שבת ואת מנדלבליט ממבצע צבאי בלי דיון מסודר בקבינט. הוא סירב להשיב.

אתמול, יום חמישי, דרש נתניהו שהשימוע לעורר כי דינו יועבר בשידור חי. שימוע איננו משפט, בוודאי לא משפט ראווה. הוא בסך הכל הרצאה של טיעונים משפטיים, טכניים, שיח עורכי דין. "זה כמו בסרט 'לה ציל את טוראי ראיין'", אמר לי אתמול עורך דין בכיר. "שהפלוגה כולה תיהרג, שהחוקים יישברו, שהנורמות יופרו, הכל למען אדם אחד". ■

nahumb@yedioth.co.il

המפלגות האחרות תמכו בהחלטה של מלצר בעניין המצלמות. נתניהו סירב לקבל את הדין: הוא חשב שהמהומה סביב המצלמות תביא את בוחריו לקלפי. באחד ממוצאי השבתות טילפן ביטן למלצר. ראש הממשלה רוצה לראות אותך בעניין המצלמות, אמר לו. הוא מבקש שתסע עכשיו, מיד, למעונו בירושלים.

מלצר היה במקרה בניחוס אבלים. אני מצטער, אמר לביטן. אני מכבד את ראש הממשלה, אבל הוא מבקש לפגוש אותי לא במסגרת תפקידו, אלא כמועמד. אם איננה לו, גם האחרים ירצו, כל אחד מראשי הרשימות. התשובה שלילית.

ביטן דיבר עם נתניהו וחזר אל השופט. הוא אומר שלא קרה לו אף פעם שמישהו סירב להיפגש איתו, אמר. מה לעשות, אמר מלצר.

למחרת עזב נתניהו את לשכתו ונסע בבהילות לכנסת, מקום מושבה של הוועדה. מלצר ניהל דיון משפטי בענייני הבחירות. הכניסו לו פתק: ראש הממשלה רוצה להיכנס אליך. הוא המשיך את הדיון המשפטי. לאחר חצי שעה נתניהו עזב. הוא ניסה לקדם את המצלמות באמצעות חוק חפז, שיאושר בכנסת ערב הבחירות. החוק נפל, והתוצאה הייתה הפוכה: הוא דחה להצבעה את הבחורים הערבים, לא את בוחרי הימין.

אבל הייתה תוצאה חיובית ללחץ של נתניהו: הוקמה סניידת בת 3,400 איש לשמירת טוהר הבחירות. חצי מאנשי הסניידת הוצבו בקלפיות באזורים בעייתיים, וחצי בקלפיות שנבחרו באקראי. ראיתי אותם בשטח, בבחירות, לבושים כמו פקחי או"ם, באפור כחול. עיקר האפקט שלהם היה הרתעה. המחיר היה 17 מיליון שקל - כסף קטן תמורת השבת האמון בהליך הדמוקרטי. מלצר לקח אותו מהכסף שנחסך במועד א'.

הנקודה המטרידה ביותר בשתי מערכות הבחירות הייתה הרבוב של שיקולים אלקטורליים להחלטות בנושאי ביטחון. נתניהו חרג בנושא הזה לא רק ממה שעשו קודמיו, אלא גם מהנורמות שאימץ לאורך שני תיני בשלטון. לפני הבחירות באפריל קרא מלצר מה שהתפרסם על המעורבות הרוסית בבחירות בארצות-הברית ובצרפת ובמשאל העם בכריטיניה. איומי הסייבר על ישראל לא היו חייבים לבוא מרוסיה. הם יכלו לבוא מאיראן ומארגוני טרור בעולם הערבי. זרועות המודיעין עין והביטחון ערוכות לאיומים מהסוג הזה, גם לאיתור,

רק לאחר שהיוזמה לביטול הבחירות מתה, אפשר היה להתחיל לגייס עובדים. מלצר ניגש לטפל בזיופים. הוועדה נהגה לברוק מחדש קלפיות ששיעור ההצבעה בהן היה 95 אחוז ויותר. מלצר הוריד את הסף ל-85.

בשלב הבא הוא חיפש דרך לבטל את הסכמי ההחלפה. משבצי הקלפיות מטעם המפלגות החרדיות הגיעו להסכמים מקומיים עם המפלגות הערביות ועם מרצ: את הערבים ייצג בקלפי בכני-ברק אפרים, ואת החרדים ייצג בקלפי באום אל-פחם מוחמד. כשמלצר שאל את אחד מנציגי החרדים, מה הסיכור הזה, השיב לו הנציג בשאלה: מניין אתה יודע שמוחמד לא תומך בג' על זה השיב מלצר: ראיתי הרבה דברים בחיי, אבל לא ראיתי קומוניסט חובש שטריימל.

השאלה אם הסיכור הזה חוקי או לא, פתוחה. מה שב' רור, הוא מסריחה. מלצר קרא לפגישה את כל משבצי הקלפיות. אף אחד לא הגיע. הוא הורה לבטל את כל הכרטיסים האלקטרוניים שוועדת הבחירות מציידת בהם את המשבצים. קמה מהומה. נקבעה עוד פגישה. מי שיבוא, נחדש לו את הכרטיס, הודיעה הוועדה. לפני שהבאה כולם הופיעו. במגזר החרדי פשטה השמועה שהפעם לא מתחכמים. אפילו הרבנים אמרו. הבחירות במגזר החרדי התנהלו למופת: אין להוציא מכלל אפ' שרות, שבגלל זה הפסידה יהדות התורה לליכוד את המנדט השמיני שלה. ההפרש שהכריע היה 68 קולות.

בשידור חי

חזרה לקמפיין שקדם למועד ב'. בעיצומו של הקמפיין הכריז נתניהו שבמועד א' הערבים גנבו את הבחירות. הליכוד נערך לצייד במצלמות אלפי אנשים שיסתובבו בקלפיות במגזר הערבי ויצלמו את היוצאים והנכנסים. מלצר בדק ומצא: בכל העולם הדמוקרטי חל איסור על הצבת מצלמות, חוץ מבהודו, אבל שם המצלמות מוצבות על ידי ועדת הבחירות והממשלה. הוא חידש את האיסור שהטיל באפריל. רק עובדי הוועדה ושוטרים יוכלו לצלם, ורק במקרים מיוחדים. השוטרים שלי לא צלמים, אמר לו ממלא מקום המפק"ל. תפקידם מסתכם בשמירת סדר. השוטרים שלך יתפסו עבריינים ויאכפו חוק. כשצריך, הם יצלמו, אמר השופט. כך היה. דוד ביטן, סגן יו"ר הוועדה מטעם הליכוד, ונציגי

מסלול נכשלים

הכוונות של הנשיא טובות, אבל מובילות לגיהנום. מי שמתפתה להצעתו לשני ראשי ממשלה במחיר אחד, כדאי שיקרא את האותיות הקטנות. במיוחד כשניכר שהיא כוונה לאוזניה של אישה אחת • לפיד היה זה שהטיל מפריז וטו על המתווה ואף איים בפירוק החבילה מול גנץ, שכמעט התמסר לנתניהו וריבלין • ואיך עמיד פרץ ואיילת שקד, שלא בדיוק הבריקו בבחירות, מתמודדים עם הערפל הפוליטי טביבם

טובות, מה לו ולפוליטיקה? אז לשבת מול שני האנשים שיש להם דוקטורט בתחום? נתניהו הגיע לבית הנשיא כשהוא נראה עייף ומובס, אבל אל תיתנו לו לבלבל אתכם: הוא לא עייף, לא מובס וכמות האדרנלין בדמו יכולה להפעיל כור גרעיני. גנץ, כצפוי, יצא מהפגישה הראשונה – איך לומר – כמו בצק שלשו אותו היטב לפני שהכניסו אותו לתנור.

יש מי שמעידים שהפגישה הראשונה הייתה מצוינת, ממש ברוח חיובית. שנתניהו עשה לגנץ את טיפול עשרת אלפים שלו, שבו הוא גם מורח וקס, מלטף ומחמיא ובעיקר מדבר על האתגרים הגדולים ועל הצורך לשתף פעולה. הדינמיקה הייתה כזו, שכל אחד מהם חווה אל היועצים שלו. נתניהו לאשתו ולבנו. וגנץ? הוא פגש את לפיד. יותר מבחינה מטאפורית, במקרה זה, כי לפיד היה השבוע בפריז, מה שלא הפריע לו לנהל את העניינים משם. מהר מאוד למד יו"ר כחול לבן ששותפו יהיה מוכן ללכת הפעם עד הסוף, כולל לפרק את כחול לבן, אם גנץ יהיה מוכן לקבל את תנאיו של נתניהו ולהצטרף לממשלה בראשותו.

לפיד מן הסתם ראה בעיני רוחו את התמונה המסורתית שלאחר השבעת הממשלה: נתניהו במרכז והוא, לפיד, מופיע בפריים בין ליצמן לדרעי. וכל זה כשבחירות חרשות מאיימות באופק. לא תהיה ממשלת אחדות, אמר לפיד השבוע יותר פעמים משהוא נשם. הוא הניח את זה כאולטימטום: או לא לאחדות תחת נתניהו או שיש עתיד בחוץ. נתניהו, טען לפיד, רוצה לסיים את העסק מהר ככל האפשר, לפני השימוע, כדי להגיע אל היועץ המשפטי כמי שהולך להיות ראש הממשלה הבא. הדבר האחרון שהוא רוצה, זה להגיע לשם כלומר. כמי שהיה בשביל זה הוא יהיה מוכן למכור את כולם, כולל הסמוטריצ'ים והחרדים.

המטרה של לפיד היא הפוכה: לגרום לכך שנתניהו יגיע לשימוע כשכולם יודים עים שהוא לא יהיה ראש ממשלה. כשהוא הכי חלש, הכי פגיע, גם מול חברי סיעתו. הרי כמה זמן עוד יוכלו אנשי הליכוד לגבות אדם שנכשל בהקמת ממשלה אחרי הבחירות באפריל, הפסיד בבחירות נוספות שהוא היה אמור לנצח, ועכשיו הוא גורר אותם לבחירות שלישיות שעשויות לחתוך עוד במספר המושבים שלהם.

הקו של לפיד ניצח. ברביעי בלילה הגיע גנץ לבית הנשיא, ובמקום ארוחת ערב שהייתה אמורה לקרב עוד בין הלבבות בדרך לממשלת אחדות, הוא הודיע לנשיא

אבל לא כנות הייתה שם, ובוודאי לא חשבו נפש, אלא עוד שלב בדרך אל המיטרה העליונה, שנקראת הישרדות. או במילים אחרות: איך מחלצים ראש ממשלה משלושה כתיב אישום, כשכל האמצעים מקרשים את זה. אפשר היה כמעט לשמוע את גלגלי השיניים שעובדים במוח, כשהוא מתכנן את המהלכים הבאים: איך יקצר את התקופה שניתן לו המנדט לכונן ממשלה, איך יחזיר אותו לנשיא, שאולי יוותר על הניסיון הצפוי לכישלון של גנץ ואיך כל זה מתגלגל לבחירות חדשות, שלישיות במספר, ואם זה יעלה בידו – נתניהו יצליח להקדים אותן לפני שהיועץ המשפטי יגיש את כתבי האישום.

מה שראינו השבוע זה ראש ממשלה חסר אחריות, שיהיה מוכן לסחוב את המיטרה דונה לעוד מערכת בחירות, אם זה ישרת את האינטרסים שלו. אתמול כבר דרש נתניהו שהשימוע שלו יהיה פתוח לתקשורת. בקשה שידע שתירחה על הסף, ושמטרתה הייתה ליצור בדעת הקהל את הרושם שהיועץ המשפטי מתעמר בו ומסרב לכל בקשותיו. כמו הבקשות החוזרות לדחיית השימוע, ובקשתו להתעמת עם עדי המדינה.

אם מישהו חשב שהאחריות וטובת המדינה יכריעו, ושנתניהו יסכים לרדת מהבמה ולתת לחברי מפלגתו, אם לא לתושבי מדינתו – לחזור לנורמליות, להימשיך בחיים, הרי שהוא לא ראה מעולם חיה פצועה.

נשיכה צרפתית

הפיצוץ במשא ומתן לממשלת אחדות, אם אפשר בכלל לכנות את זה כך, לא היה צריך להפתיע אף אחד. אם זה היה תלוי רק בגנץ – ייתכן שכבר הייתה לנו ממשלת אחדות. בראשה נתניהו ולצידו "הבלוק" – אותם 55 מנדטים של שותפים טבעיים, שלהם התחייב נתניהו והם התחייבו לו בחזרה. לדבוק זה בזה בטוב וברע, בעושר ובעוני, בחולי ובבריאות עד שהמוות – או נתניהו – יפריד ביניהם.

קשה להאשים את גנץ. יומיים אחרי הבחירות יושבים ריבלין ונתניהו, שיש להם ביחד כמעט 100 נוסעים פוליטי ביחד, מול גנץ שיש לו בקושי תשעה חודשים. גם אם לא היה ביסודו איש תמים ומלא כוונות

את כוונתו תחת מעטה של העמדת פנים, שכולנו נצטרך להיות חלק ממנה.

ריבלין הציע לנו שני ראשי ממשלות בכרטיס אחד. אפילו במבצעי סוף עונה ברשתות הגדולות רצוי לקרוא את השו"רות הקטנות. מה אנחנו באמת מקבלים, ובעיקר מה אנחנו צריכים לשלם כדי לקבל את ההטבה הזאת. מי שיקרא בעיון את האותיות הקטנות בהצעה של ריבלין, יבין שהמחיר יקר עד בלתי נסבל.

קצת אינטגרטיבי

מי שלא היה כאן בחודשים האחרונים, בוודאי התרשם מהופעתו של ראש הממשלה ביום רביעי במשכן הנשיא, כשהוא כמעט כפוף מרוב ענווה (Humble באנגלית) וקורא לפיוס בעם. כל מי שכן היה פה ועבר את מה שעברנו בשתי מערכות בחירות מהקשות שהיו כאן, היה צריך לשפוש עיניים אל מול הציניות של מי שדיבר על מערכת בחירות קשה, ועל הצורך המיידית לאחד את העם ולאחות את הקרעים. כאילו היה זה מישהו אחר, ולא הוא, שקרע בגסות את התפרים העדינים. כאילו לא הוא היה זה שעמד בראש מערך ההסתה, זה שבמשך חודשים ארוכים פילג ושיסע והפריד והרס כל חלקה טובה בעם.

כמה זלזול ובוז באינטליגנציה של הציבור יש בריבור החלקלק הזה, על כוונתו להביא לאחדות בעם, תוך פירוט האימונים הקיומיים (כן, גם הגרעין האיראני), שמ"חייבים את איחוד השורות.

האם יכול להיות שראש הממשלה באמת מאמין במה שהוא אומר? או שאולי הוא רואה בכולנו סטטיסטים, קהל שנפעם מהיכולות הדרמטיות שלו, שמחפות על חוסר אינטגרטיבי וכנות? קוראים לאחדות, כשבצעם מתכווננים לבחירות. מדברים על משא ומתן נקי כפיים, ומגיעים אליו עם בלוק של 55 מנדטים שלא מאפשר שום איחוד.

אם הייתה פה כנות, היה נתניהו אומר בהודמנות הנדירה שניתנה בידו, שהוא מצר על כך שהיה שותף מרכזי למסע ההסתה והשיסוי שנעשה כאן. שהוא עושה ממש בימים אלה חשבון נפש ומתנצל בפני ציבורים שלמים שפגע בהם: הערבים, הסמוולנים, התקשורת. שלא לדבר על הדהיגליטימציה שעשה לשלושה רמטכ"לים לשעבר, ובראשם בני גנץ.

נבצר ממנו לסייע

מי שהבהיר עד כמה מצב האומה מסור כך עד מטורף הוא דווקא הנשיא שלנו, זה שאליה נשאנו כולנו עיניים בתקווה שייתן לאזרחי המדינה איוושהי חנינה מתקופת הבלהות שבה אנחנו נמצאים ואל תוכה אנחנו ממשיכים וצוללים.

אלא שהנשיא רק הגביר את המועקה וחורסר האונים. ביום רביעי בערב, אחרי שגנץ הודיע שלא תקום ממשלת אחדות, חשף רייבלין את התוכנית המהפכנית שאותה הגה בניסיון להביא את שתי המפלגות הגדולות לשבת יחד. עיקריה הן, שבמקום החסינות שביקש נתניהו מפני כתב אישום ומשפט, מעניק לו הנשיא חסינות לכל הדברים הנלווים שנלקחים ממי שמואשם בפלילים: במקום שראש הממשלה ייצא בתקופת משפטו לנבצרות של 100 ימים, בהתאם לחוק, שבסופם יוכרו כמי שנבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו – הוא קיבל מהנשיא רייבלין נבצרות ללא הגבלת זמן. וכמו שאנחנו מכירים את משפחת נתניהו היא תימשך עוד זמן רב לאחר שכולנו כבר לא נהיה פה. הנבצרות הזאת כוללת את המשך התיגוררות של המשפחה בבלפור, את המאבטחים והמכוניות כולל הסירנות, שיופעלו בכל מקום שאליה ייסע ראש הממשלה. והיא כוללת, כמובן, את התואר ראש הממשלה ובעיקר את תוארה של אשת ראש הממשלה, שכנראה אליה ובגללה כוונה כל ההצעה הזאת.

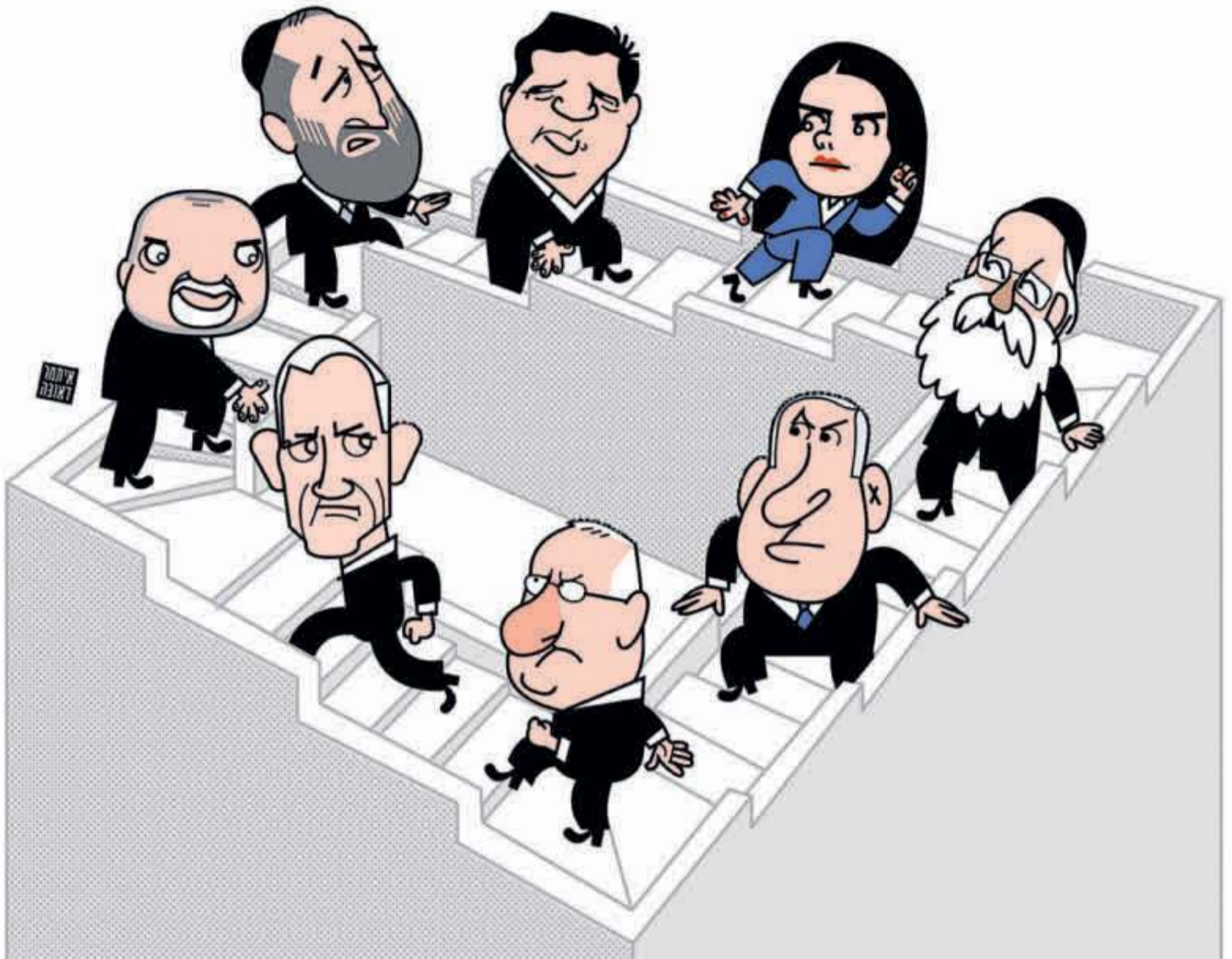
במילים אחרות: בתקופת הנבצרות הארוכה כנצח שאותה מציע הנשיא, גנץ יהיה ראש הממשלה בפועל, ונתניהו יחזיק בתואר ובכל הכיבודים הנלווים לו. אלא שמתוך היכרותנו את הנפשות הפועלות, קל לרמיין מה יקרה פה, ומי יהיה ראש הממשלה בפועל ומי הנבצר. בתוך זמן קצר עשוי גנץ להפוך מראש ממשלה בפועל למרינוטה של המושך בחוטים, האיש הכי מתוחכם במערכת הפוליטית, שממשיך לתעתע ולשחק במדינה כאילו הייתה מגרש המשחקים הפרטי שלו.

ליכותו של ריבלין ניתן לומר שכוונתו תיוטובות. לחובתו – שהן מובילות אותנו לגיהנום. המשמעות המעשית שלהן היא שאדם שמואשם בעבירות חמורות כמו שוחד, מרמה והפרת אמונים, בעצם ימשיך

צילום: אבי מוטעלם

שני פעילים המזוהים עם פרץ כתבו פוסטים שתומכים בחבירה לממשלה, מה שהעלה מיד את החשד שנשלחו על ידו כבלון ניסוי. אבל יו"ר העבודה מתעקש: אין לנו שום כוונה לשבת עם נתניהו

צילום: תומי נרקיס

**לפי גורמים
בימין, שקד
שוב סוענת
בשיחות סגורות
כי פניה לליכוד.
בשבוע האחרון
היא מקפידה
להיראות
כמי שפועלת
באופן עצמאי,
ומאותתת
לנתניהו שהיא
לא בכיס שלו**

אחר שאיננו בנימין נתניהו. "אנחנו נת-
כנס בתוך בלוק הימין ונחליט כיצד אנ-
חנו נוהגים", השיבה שקד ובכך למעשה
שתלה את זרעי הפרנויה שנקלטים אצל
נתניהו כמו בקרקע פורייה - החשש מפו-
טש פנים-גושי.

בבוקר יום רביעי היא כבר הלכה צעד
אחד קדימה, ואמרה בראיון לרדיו כי
"אם נתניהו יגודר בציונות הדתית, כולם
יישאו בתוצאות ואנחנו נהיה אפוזיציה
לוחמת". מסריה ומהלכה הם איתות ברור
לנתניהו: עדיף לך שאהיה ממושמצת
בתוך הבית מאשר שאחריב אותו עליך
מבחוץ. היא סבורה שנתניהו יעדיף את
יריביו קרובים לחזה.

לטענת גורמים בימין, בשיחות סגורות
אומרת שקד כי פניה לליכוד, וכי אם זה
לא יסתדר היא תמיד תוכל לנסות לחזור
לבית היהודי, שם הייתה ונתניהו האודה
וחוקה יותר מהיו"ר הנוכחי, הרב פרץ.
במילים אחרות, אם להאמין לגורמים ב-
מין, השופינג נמשך.

אני עומדת בראש ימינה ונערכת
לשלושה מצבים, אומרת שקד בתגובה
לטענות נגדה: הולכים לבחירות נוס-
פות; קמה ממשלת אחדות רחבה ולמרות
ההתחייבויות ההרדיות משאירים אותנו
בחוק, כשבמצב כזה אנחנו נהיה אופר-
זיציית ימין לוחמת; או שתקום ממשלת
אחדות רחבה שאנחנו נהיה חלק ממנה.
שקד, כמו אחרים במפלגות הימין, נות-
נת אחוזים גבוהים לכך שגלך לבחירות
נוספות. וכמו אחרים היא מאמינה, שאם
תקום ממשלת אחדות, נתניהו יזרוק ל-
מינה פירורים. הצעות כל כך מבזות, כדי
שהם יעדיפו להישאר באופוזיציה.

כשאני שואלת את שקד אם יש לה
כוונות להצטרף לליכוד או לחזור לבית
היהודי, היא אומרת: אני עומדת בראש
רשימת ימינה. שם אני נמצאת. ■
sima-k@yedioth.co.il

הישג חיזור ותדמית חבולה. שקד ספגה
ביקורות רבות במהלך הקמפיין האחרון
על "השופינג" שניהלה עם חזרתה למע-
רכת הפוליטית. רבים שאלו עצמם איך מי
שעד לפני רגע ניסתה בכל כוחה להיכנס
לליכוד (ולפי דיווח ב"הארץ" הוצע בשמה
לנתניהו דיל מפוקפק של שריון תמורת
תמיכה בחסינות) - לא היססה לשכנע
במלוא המרץ את בוחריה להצביע לימין
האידיאולוגי.

מיד אחרי הבחירות, כשימינה הודיעה
על התפרקותה הקרובה והימין החדש
מרגמן בקושי שלושה מנדטים (שקד, בנט
ומתן כהנא), התחילה שקד, כך לדברי גו-
רמים בימין, לחשב מסלול מחדש. היעד
החדש-ישן: הליכוד, אותה מפלגה שר-
חתה אותה, לטענתה, בגלל "איבה בלתי
מוסברת של נתניהו וסביבתו".
לטענת אותם גורמים, שקד מהרהרת
שוב בניסיון זה, ואף מדברת על כך עם
גורמים שונים במערכת הפוליטית. אמנם
כלפי חוץ היא מדברת על רצונה באיחוד
מחדש של ימינה שהתפרקה עוד בליל
הבחירות, אך דיבורים לחוד ומציאות
לחוד.

מי שיעקוב אחרי התבטאויותיה ומה-
לכיה בשבוע האחרון, הם אומרים, ישים
לב שהיא מנסה למצב עצמה כשחקנית
עצמאית ולאותה לנתניהו כי בניגוד לה-
בדיה בימין, היא אינה בכיס שלו. בבוקר
יום חמישי שעבר, למחרת פגישת ראשי
סיעות הימין עם נתניהו וכינונו של "הב-
לוק", עלתה שקד לראיון ברשת ב' ואמ-
רה כי "גוש הימין של נתניהו הוא רעיון
מעניין, אבל עוד לא סגור". שעה לאחר
מכן כבר חתמה על מסמך הנישואים הק-
תוליים של ראשי הגוש עם נתניהו.

מוקדם יותר השבוע, כשהגיעה לסבב
ההתייעצויות עם נשיא המדינה, שאל
אותה ריבלין כיצד תנהג במידה שיחליט
להטיל את הרכבת הממשלה על מועמד

שקורא לפרץ להצטרף לממשלה. השבוע
פירסם חבר הנהלת מפלגת העבודה פני
קבלו בדף הפייסבוק שלו פנייה אישית
לחברי העבודה. "המסקנה שלי ושל רבים
כמותי", כותב קבלו, "היא שעלינו לבקש
מעמיר להיכנס לממשלה, ולא משנה מי
ירכיב, עמיר חייב עכשיו להניע מהלך של
כניסה לממשלה. אני קורא לעמיר לפתוח
במשא ומתן כדי להישאר על הגלגל. פרץ
וחברי הסיעה, תעשו מהלך ותגלו תמיכה
כמעט גורפת במפלגה".

קבלו הוא לא היחיד. גם יחיאל מלכה
פירסם מודעה בפייסבוק שבה נכתב: "הע-
בודה גשר בתוך ממשלת אחדות עם תיקים
זוטרים, העבודה גשר בתוך ממשלת ליכוד
עם תיקי הביטחון, האוצר והשיכון". מדובר
בשני פעילים של פרץ, מה שהעלה מיד את
החשד שנשלחו על ידו כבלון ניסוי. קבלו
לא היה מוציא מילה בלי לתאם עם עמיר,
טוען גורם שבקיא בנכבי המפלגה.

שאלתי את פרץ אם יש מצב שהוא שולח
את פעיליו כדי להשפיע על אנשי מפלגתו
להסכים לכניסתו לממשלה ראשונה נת-
ניהו. תשובתו הייתה ברורה ופשוטה: אני,
כיו"ר המפלגה, הוא אמר, קובע חד-משמ-
עית שאין לנו כוונה לשבת עם נתניהו, ואין
לנו שום כוונה לנהל משא ומתן איתו. נקר-
דה. וזה לא משנה מה יהיו ההצעות שיוצגו
בפנינו. העמדה שלי היא חד-משמעית,
ומתואמת עם אורלי לוי-אבקסיס.

לקניות יצאנו

את מערכת הבחירות מועד א' התחילה
שקד כמותג משגשג של דמות מחוזרת
ואהודה על מצביעי הימין וסיימה מתחת
לאחוז החסימה. את מועד ב' סיכמה עם

על החלטת כחול לבן: לא תהיה ממשלת
אחדות. בעוד גנץ נמצא בפנים, צייץ לפיד
את תוצאות הפגישה שאותן, מן הסתם, די-
סקס עם גנץ בדרכו אל הנשיא. "גנץ יהיה
ראש הממשלה ונתניהו יתפנה לעסוק בע-
נייניו הפליליים", כתב לפיד.

בליכוד מיהרו להגיב: לפיד מוכן לג-
רור את המדינה לבחירות נוספות רק כדי
לא לראות את גנץ ראש ממשלה. לכך
לפיד עונה: הוא יותר מאשר רוצה את גנץ
כראש ממשלה. הוא גם יעשה הכל כדי
שהוא יהיה ראש הממשלה הבא.

ברפת של עמיר

דובר התנועה הקיבוצית, יאיר פז, הוציא
אמש הודעה שלפיה התנועה הקיבוצית
מחזקת את ידיו של עמיר פרץ שלא לה-
צטרף בשום מחיר לקואליציה בראשותו
של נתניהו. "אנו מצפים ומקווים לחילוף
פי שלטון בישראל ולהקמתה של ממשלה
ממלכתית וליברלית בראשותו של גנץ".
המשך ההודעה הוא ככל הנראה העיקר,
ונראה שלשם כך נשלחה: "התנועה מתנ-
ערת מכל וכל מאמירות של גורמי שליטים
הפועלים למען האינטרס האישי שלהם
ומדברים בשם עצמם ואינם מייצגים את
עמדת התנועה, ערכיה ודרכה".

שאלתי את דובר התנועה מה פשר
ההודעה הזאת. יש בודדים מבין חברי
הקיבוצים שנותנים את הרושם כאילו
הקיבוצים לוחצים על פרץ להיכנס
לממשלת נתניהו, אמר פז. התנועה הקי-
בוצית והעומד בראשה, ניר מאיר, לא רק
שלא תומכים בכך - אלא מתנגדים לכני-
סה לממשלה כזו. אבל לא רק בתנועה הקיבוצית יש מי

ליצמן. לא לינוק
ולא להניק

בהיאחזות המחל

למה נתניהו מתעקש על כמה חודשי רוטציה, ואיך זה קשור לחאלד כבוב • מה מסכימים בחוסן לישראל להציע לליצמן כדי שיבלע את גלולת לפיד • אילו רומנים יירקמו מחוץ לנישואים של שני המחנות • וכיצד המשטרה והפרקליטות מוכנות לעבור על הכלל שקבעו בעצמן, כשמדובר באפי נוח

לא יעזור
שטריימל

2

אורי אורבך ז"ל סיפר פעם על פוליטיקאי אחד שהוא כל כך משעמם, שכשהוא יוצא מהחדר זה מר- גיש כאילו מישו מעניין נכנס. זה מזכיר את מה שקורה עכשיו בכחול לבן ובנותיה: מבחינתם, אם נתניהו ייצא ממשרד ראש הממשלה, זה יהיה כאילו כבר נכנס אביר חלומותיהם.

מחיר הוצאתו של נתניהו ממשרד ראש הממשלה, בטח תחת תיקו, הוא הליכה עם החרדים או לכיוונם. גם אם יוכרוזו בחירות חדשות, וגם בהנחה הלא-מור- פרכת שהימין יוכה מכה קשה ויאבד עוד חמישה- שישה מנדטים, עדיין אין דרך להקים ממשלה ללא יהדות התורה או ש"ס או שתיהן. על כן, הדרך היחידה לפרק את הימין היא או להיפטר ממנהיגו או לספח את אחד מחלקיו. שולמית אלוני אמרה פעם שבשביל השלום היא מוכנה לשים שטריימל, אבל לשים אותו בשביל להגיד שלום לנתניהו – זה חידוש.

אלא שזה לא כל כך קל, כיוון שגם העגל לא רוצה לינוק וגם הפרה לא מתה להניק. התפרקות מהירה מהבטחת הבחירות לממשלת אחדות חילונית היא הדבר הקל. בחוסן לישראל מדברים על חקיקה חילונית לייט: חוק הגיוס במתכונת שאליה הסכימו החרדים ערב פיזור הכנסת וביטול חוק המרכולים באופן שיאפשר לכל רשות להחליט לעצמה אם לפי תוח חנויות בשבת. ליברמן סירב לכך במאי, כחול לבן אולי תסתפק בכך באוקטובר.

הבעיה העיקרית היא הווסו המוחלט של ליצמן על לפיד, שחורג בהרבה מהבטחת בחירות. סגן שר הבריאות מתעב את יושב ראש יש עתיד אישית. לחץ הדם שלו עולה כשמזכירים בנוכחותו את השם לפיד. את זה עוד ניתן היה לפתור בדוחק, אבל לכאן נכנס גם מצבו המשפטי של ליצמן, שעומד כנראה בפני כתב אישום. הלכת פנחסי מונעת גם מסגני שרים לשמש תחת אישום. גם אם היה תוקף את ליי- צמן מצב רוח פייסני של אהבת ישראל, אין סיכוי שייפול על צווארו של לפיד רק בשביל שמאיר פרוש יקבל תיק מיניסטריאלי בכיר.

הבעיה העיקרית היא הווסו המוחלט של ליצמן על לפיד. הוא מתעב את יו"ר יש עתיד אישית. לכאן נכנס גם מצבו המשפטי של סגן שר הבריאות, שעומד כנראה בפני כתב אישום

בית משפט מחוזי בירושלים. לעומת זאת, ראש ממשלה לשעבר יכול לעמוד לדין בפני שופט אחד בתל-אביב. הרכב ירושלמי רחב הוא בדרך כלל בשורות טובות לנאשמים בכירים: אהוד אולמרט זוכה מרוב האישו- מים בפרשות מעטפות הכסף וראשונטורס ב-2012, אבל לכתב האישום על הולילנד הוא כבר נשלח אל השופט דוד רוזן בתל-אביב כדי לחטוף הרשעה ושש שנות מאסר. כאשר התיק חוזר לחמישה שופטי עליון בירושלים ההרשעה התכווצה והעונש הופחת דרמטית. הדבר האחרון שנתניהו רוצה הוא משפט בפני חאלד כבוב או שופט מחמיר אחר בתל-אביב, וכדי לקבל זאת הוא צריך להיות ראש ממשלה כאשר תצא ההודעה, הבלתי נמנעת כנראה, על כתב אישום.

ראש ממשלה מכהן יישפט בפני שלושה שופטים מחוזיים בירושלים, ראש ממשלה לשעבר יכול לעמוד לדין בפני שופט אחד בתל-אביב. וזה הדבר האחרון שנתניהו רוצה

לולא היה לפיד בעסק, סביר להניח שכבר השבוע הייתה ממשלת אחדות בגבולות זמניים. קשה לבוא בטע- נות לפוליטיקאי על התעקשות לשמור על מילתו, זו החי- לונית שבשמה מקבלת יש עתיד מאות אלפי קולות כל בחירות, וזו נגד נתניהו שבשמה קיבלה כחול לבן פעמיים יותר ממיליון מצביעים. הנשיא ריבלין יצא מהפגישה שלושם תחת הרושם שלו זה תלוי בשני האישים שמולו כבר הייתה קמה ממשלה. אבל לאחד יש את הבלוק שלו ולשני את המשקולת שלו. התוצאה העגומה שודרה כמעט בשידור חי שלשום, מבית הנשיא.

גנץ עוד לא נמצא בשלב המהלומה על השולחן בקו- קפיט, אנשיו מבטיחים שאם צריך, גם זה יגיע. הם גם תוהים אם מאחורי ההתנגדות של לפיד עומד התסכול מהעובדה שבכהונה הזו אכן תהיה רוטציה, רק לא איתו. המתווה שעלה השבוע בפסגה אצל נשיא המדינה כלל שלושה ראשי ממשלה בתוך ארבע שנים: נתניהו פותח, גנץ ממשיך, בכיר ליכוד אחר סוגר. ולמי לא נשאר?

1

הרכב
מנצח

ההנחה שלא יהיו עוד בחירות נשענת על שתי תקי- וות: כחול לבן מקווה שהליכוד יקום על בנימין נתניהו ויגרש אותו מתפקיד ראש הממשלה. הליכוד מקווה שבני גנץ יפרק את כחול לבן וייפטר מלפיד. כיוון שהי- סיכויים שאחד מהתרחישים יתממש קלושים, אין מגוס מהיערכות רצינית לבחירות 2020.

במה עוסק בכל זאת המשא ומתן? לא בשאלה נתניהו כן-אולי, אלא בהכנות לנחיתת הקריירה שלו. מדברי הליכוד ברור שיסתפקו בשנת כהונה נוספת, אחרונה, ואז העברה מסודרת של התפקיד לגנץ. אם זו עמדת הפתיחה, הרי שפשרה יכולה להיות כמה חודשים. מדוע להיאבק על כמה חודשים, שבהם נתניהו ממילא יהיה כלוא בממשלה לא לו, כשמפלגתו במאבקי ירושה?

חלק מהתשובה טמון בשני מסמכים מעניינים: הראי- שון הוא חוקת הליכוד והשני – חוק יסוד הממשלה. על פי החוקה, ראש הממשלה מטעם המפלגה הוא מי שקובע את זהות השרים. אבל אם את הממשלה מרכיב מישו ממפלגה אחרת, מרכז הליכוד צריך לאשר את רשימת השרים. התמודדות במרכז על תיקי החוץ והביטחון פיי- רושה מלחמת כל בכל, ותוצאתה תהיה איבוד שליטה של נתניהו, שכן יריביו יקבלו עמדות השפעה שמהן הורחקו בקפדנות בעשור האחרון. לעומת זאת, אם נתניהו מרכיב ראשון את הממשלה, הוא זה שיקבע את השרים, וישבץ את נאמניו, או מועמדים פחות אטרקטיביים, או גם וגם, בעמדות המפתח. השילוב של הרכב שרים נוח ושמירה על ראשות הליכוד ישאיר אותו כבעל בית של המפלגה ושותף בכיר בממשלה גם אחרי השימוע.

חוק יסוד הממשלה צופן בחובו הפתעה משמעותי- תית יותר. הוא קובע שאם הוגש כתב אישום נגד ראש ממשלה מכהן, יתקיים המשפט בפני שלושה שופטי

דין נוח כדין דרומי

4

פרשת "מין תמורת מינוי" שנולדה במשקל כבד בחורף האחרון גוססת עכשיו גסיסה איטית ומכוערת. מהטענות לשוחד מיני בלב מערכת המשפט בישראל נותר בהמלצות המשטרה סעיף מרמה והפרת אמונים, תמוה לכשעצמו כשמדובר באדם שאיננו עובר ציבור ולא היה חבר בוועדה בזמן החשדות. במקביל, המליצה המשטרה להעניק חסינות מהעמדה לדין ממי שביצעו פריצה לטלפון: גרושתו של אפי נוה, הטכנאי והעיתונאים שהטלפון הגיע לידם.

תזכורת: העונש על מרמה והפרת אמונים בישראל עומד על שלוש שנים. העונש על פריצה לטלפון עומד על חמש שנות מאסר. העונש על פרסום מידע אישי על פי חוק הגנת הפרטיות: עוד חמש שנים.

פריצה לטלפון היא שוד מזוין של פרטיותו של אדם. הדעת לא סובלת שחיי האישיים של איש יילקחו ממנו, יישפכו לעין כל, יעברו בין גורמים בעלי עניין ועיתונאים ויירמוזו בשירור בלי שיעשה דבר. בזמן אמת אולי האמינו בפרקליטות שבידיהם חומר נפץ על

**מה שעוד היה סביר, בדוחק,
לפני כמה חודשים, נראה כעת
מנוגד לצדק. לא הגיוני לקנות
את אולי-הרשעתו של אפי נוה
באמצעות חסינות למי שביצע
עבירות חמורות יותר**

עבירות פליליות חמורות בקודש הקודשים של מערכת הצדק בישראל, דבר שמצדיק הלבנה של עבירה מסוג פשע. נתעלם גם, לצורך הדיון, מההכחשות שנמסרו אז ביחס להסכם על חסינות, שהשבוץ התבררו בלשון המעטה כלא מדויקות.

אבל מה שעוד היה סביר, בדוחק, לפני כמה חודשים, נראה כעת מנוגד לרוח החוק ולצדק הטבעי. מהסיפור הפשוט והמחריר על מינוי שופטות תמורת טובות הנאה מיניות נותר אירוע מעורפל בהרבה וסעיף השוחד ירד בהתאם. נכון, מנוה היה מצופה להתרחק כמו מאש מכל התנהגות כמו שמייחסת לו המשטרה בכואו למשימה הנעלה של מינוי שופטים בישראל. אך עדיין לא הגיוני לקנות אולי-הרשעה בעבירה קלה, באמצעות חסינות על שתי עבירות חמורות. הדבר משול למתן חסינות לאדם שדרס למוות בכוונה הולך רגל שחצה באור אדום.

למה ללכת לדוגמאות היפותטיות? לפני 12 שנה נעצר החקלאי שי דרומי לאחר שירה בשני פורצים שניי סו לגנוב ציוד מחוות הבודדים שבה התגורר בנגב. הת' חוללה סערה נגד מה שנראה כעיוות של הצדק והמוסר. אבל הפרקליטות התעקשה ללכת עם הראש בקיר: היא העמידה לדין את דרומי על הריגה (עבירה שממנה זוכה), תחת הקביעה שגם הניסיון למנוע עבירה מסוג פריצה אינו מצדיק ביצוע עבירה חמורה יותר של הריגה.

איך אותה משטרה ואותה פרקליטות מוכנות עכשיו להפוך את הכלל שקבעו, ולמצות את הדין עם החשוד בעבירה הקלה בעודן מגוננות על אלה שבוודאות בייצו עבירה חמורה יותר? אם שי ניצן ככל את עצמו בחסינות, מצופה ממנו לעשות את המינימום המתחייב ולסגור גם את התיק נגד אפי נוה. אם לא ייעשה כן, אפשר יהיה לתהות אם בהחלטה לא התערבנו עוד שיקולים משיקולים שונים, שנוגעים פחות לעבירה ויותר לזהות החשוד בכיצועו.

הנשיא ריבלין מעניק את המנדט לנתניהו, שלושום. תוצאה עגומה בשידור חי | צילום: עמית שאבי

צילומים: דוד רובינגר, אבי מועלם

שמיר עם
רבין נגד פרס

נישואי חוסר נוחות

3

נות בצמרת כחול לבן, אין סיבה להסיק שהפעם זה יהיה אחרת.

ממשלה כזו גם תשנה רטרואקטיבית את מה שה' שבנו על הממשלה הקודמת: הציבור ילמד שלא כל מה שטוב במדינה קרה בזכות נתניהו, ולא כל מה שרע התרחש בגללו. מטוס ראש הממשלה עדיין ינחת בושינגטון ומוסקבה והגראדים עדיין ינחתו באשדוד ואשקלון. ייתכן שנידרש לעוד קפיצה לקלפיות בחורף הקרוב כדי להגיע לתוצאה המתחייבת הזו.

**ניסיון העבר מלמד שהבריתות
בממשלות רוצציה חוצות
קווים מפלגתיים. על פי
היחסים בצמרת הליכוד
ובצמרת כחול לבן, אין סיבה
שהפעם זה יהיה אחרת**

כאשר תוצאות הבחירות בכריטיניה, לפני עשור, הבהירו שאף מפלגה לא השיגה רוב מוחלט בפרלמנט, תיארו עיתוני לונדון את ממשלת הקואליציה בטון האסטניסי שבו היו מתארים מעבר אפשרי של המלכה לדירת שותפים. מפלגה שנהגה להתרווח מקיר לקיר בממשלה לבדה צריכה פתאום לחלוק בשלטון ובמש' רות עם יריבים. אי-אפשר יותר ללכת בסלון בטרנינג וגופייה.

אירוע דומה יפקוד בקרוב את הליכוד. ממשלת רוצציה, אם תקום בסוף, תשנה את הרכב השליטה בחברה בע"מ הקרויה ממשלת ישראל: מבעלים יחיד של חברה פרטית, לגרעין שליטה של כמה משקיעים מוסדיים. היא תשנה, לפחות לזמן קצר, את החברה הישראלית: מהתכונות רועשת בין שני מחנות, אחד מפוטם ויהיר והשני מורעב וצעקן, למריבות נישואים שגרתיות תחת קורת גג ממשלתית אחת. ניסיון העבר מלמד שהבריתות הפוליטיות בממשלות כאלה חוצות קווים מפלגתיים.

שמיר, למשל, שיתף פעולה עם רבין מול פרס. מהיכרותנו את היחסים בצמרת הליכוד ואת החשד-

7

כמו היקף הסיוע הביטחוני האמריקאי או ההסכם שמ' חייב את הממשל בושינגטון לשמור על הפער האיכותי באמצעי לחימה בינינו לבין שכנינו".

המוצא האחרון

בימים אלה רואה אור בארה"ב מסמך יסוד שכתבו הש' ניים במסגרת מכון וושינגטון למדיניות המזרח התיכון, בשיתוף עם המכון למחקרי ביטחון לאומי בתל-אביב, וכותרתו "קווים מנחים לתפיסת ביטחון לישראל". מדו' בר במסמך הדוק, בן 44 עמודים, הכתוב כמו ספר הפעלה לדרג המדיני. במילים אחרות: כך צריך להפעיל הקברניט את מאמצי הביטחון הלאומי של מדינת ישראל, ולא רק בהיבטים הצבאיים. המסמך מפרט מהי הגדרתו ומהו תפי' קידו של כל דרג בתהליך קבלת ההחלטות בתחומי הבי' טחון הלאומי, מהם הקשרים בין דרג אחד למשנהו, ומהן סמכויותיהם של ראש הממשלה, שר הביטחון ושל הקבי' נט. הוא מתמודד עם קשת רחבה של סוגיות – מעקרונות הפעולה נגד הבי'דיאס ועד ההתמודדות עם האיום הבל' תי קונבנציונלי. אחד הפרקים המרתקים במיוחד משרטט לדרג המדיני תפריט מדויק: איך יוצאת מדינת ישראל למלחמה ובאילו תנאים. למשל, מה עושים עם עזה.

"לפני שיוצאים למערכה מוגבלת", כותבים איזנקוט וסיבוני, "יש לבחון אותה באמצעות תהליך של ניהול סי' כונים. אם, למשל, יש אזור שנפגע שוב ושוב מטרור של נשק תלול מסלול, והתוכנית היא שהמערכה המוגבלת תביא להפסקת הטרור הזה לפחות לזמן מה, יש לבחון בין היתר את ההיבטים הבאים: מהי חומרת הנזק הפיזי שנגרם במרחב הפגוע, איזה מחיר פיזי ונפשי משל' מים התושבים המותקפים ומהי העלות של מערכה מוגבלת לציבור בישראל ולמשק הישראלי".

השניים קובעים כי "יעד שאפתני של מיטוט שלטון החמאס באמצעות כיבוש מלא של הרצועה וחיסול כל תשתיות הטרור במרחב כרוך בנטל מבצעי וכלכלי ממושך, כמו גם במחיר מדיני כבד. גם כשמדובר ביעד צנוע יותר, כמו חידוש ההר' תעה, ניהול הסיכונים צריך להביא בחשבון את המחיר של פגיעה משמעותית במרקם החיים במדי' נה כולה, לעומת העלות הכלכלית והמוראלית של אי'היכולת להרתיע טרור הממרר את חייו של חבל ארץ שלם".

מאז סוף שנות ה-60 ישראל היא מדינה בלתי מנוצחת מבחינה צבאית". בפניו השלוות, המוכרות כל כך, של הרמטכ"ל לשעבר גדי איזנקוט, אין ולו שמץ של זחיחות

שעה שהוא מניח את הפצצה הזו על השולחן. אחרי כל כך הרבה שנים של הפחדות מצד הדרג המדיני והכני' סת הציבור לחרדות קיומיות, קם השבוע רמטכ"ל אחד, אמיץ במיוחד, ואומר: "אין יכולת לנצח את מדינת יש' ראל, ושכל אחד יפרש זאת איך שהוא מבין".

השיחה עם איזנקוט, היום עמית מחקר במכון וושינ' גטון לחקר המזרח התיכון, מתבצעת באמצעות הסקייפ. מהעבר השני של המסך, בכוכב יאיר, אני יושב עם פרופ' גבי סיבוני, אלוף-משנה במילואים, ראש התוכנית הצ' באית והסייבר במכון למחקרי ביטחון לאומי בתל-אביב. שניהם שותפים כבר שנים לכתבת מחקרים, עבודות וניירות עמדה בנושאי ביטחון. "המושג 'מדינה בלתי מנוצחת', מבהיר סיבוני, "נכון לכל אחד מהיבטי המל' חמה, כולל הלחימה הקונבנציונלית".

האמירה הבלתי שגרתית הזו, שמשמיעים השניים, עולה על רקע רעיון "ברית ההגנה" עם ארצות הברית, שצץ, שוב, ערב הבחירות.

ראש הממשלה נתניהו סבור שברית הגנה כזו היא צורך חיוני.

איזנקוט: "בשנות ה-50 עשה דוד בן-גוריון מאמצים אדירים לגבש ברית הגנה, תחילה עם ארה"ב ואחר כך עם צרפת, ושתיהן בעטו בו. הוא רצה את הברית כי יש' ראל הייתה נתונה אז לאיום קיומי. היום ברית הגנה כזו היא מיותרת, אין בה שום היגיון. לברית הגנה עם ארה"ב יש שני יתרונות. הראשון – מתן תחושת ביטחון לציבור כחלק מההתמודדות עם תסמונת השואה, והשני – ברית כזו מחייבת את שתי המפלגות בארה"ב לפי חוק. מצד שני, היא מחייבת אותך לחשוף את כל היכולות שלך. בנוסף, אתה מחויב לתאם כל פעילות צבאית שעלול' לה לסבך את בעלת הברית שלך. בשלוש-ארבע השנים האחרונות תקפנו אלפי מטרות ברחבי המזרח התיכון מבלי לעלות לכותרות: נגד דאעש, נגד ההתבססות האיראנית בסוריה, נגד יכולות של חיזבאללה ועוד. אבל לא היה אפשר לעשות את כל זה תחת מעטפת של ברית הגנה. לכן, אין צורך בהסכם הגנה".

סיבוני: "לראש הממשלה יש יכולת לקבוע מדיניות, אבל אנחנו גורסים שעד היום הסתדרנו בכוחות עצמנו. ברגע שנכנס גורם זר להגן עליך, יש לכך מחירים לא פשוטים. הצורך לסנכרן את הפעולות שלך – למשל, תקיפת הכור בעיראק או בסוריה – עלול היה להטיל מגבלות על הפעלת הכוח. הצורך האמיתי הוא לא ברית הגנה, אלא חיזוק ההסכמים שקיימים היום עם ארה"ב,

איזנקוט. ברקע: גבעת הקפיטול. "אני מניח שאחרי הבחירות כולם יחזרו לעקרונות הנכונים" צילומים: אלי דסה, שאטרסטוק

בלעדי ל"ידיעות אחרונות" ראיון ראשון על-אזרחי עם הרמטכ"ל הקודם

"הפרת העמימות בתקופה האחרונה היא שגיאה חמורה שפגעה כביטחון המדינה"

רב־אלוף (מיל') גדי איזנקוט, כיום עמית מחקר במכון יוקרתי בוושינגטון, כבר חופשי לומר את מה שנמנע ממנו כשלבש מדים • למה צריך למוטט את שלטון חמאס. איך להתמודד עם חיזבאללה. מדוע ברית הגנה עם ארה"ב היא טעות. ומהי תפיסת "גמול מרתיע" מול איום הגרעין האיראני • על כל אלה מדבר איזנקוט לקראת פרסום מסמך שחיבר יחד עם חברו מגולני, פרופ' גבי סיבוני, תחת הכותרת "קווים מנחים לתפיסת ביטחון לישראל" • "זו קריאת השכמה: קחו אחריות. האצבע מופנית לראש הממשלה הבא"

"ליברמן התנגד למבצע נגד מנהרות חיזבאללה. אמרתי לו: 'אדוני השר, אני מכבד אותך מאוד, אני כפוף לך, אבל אני נתון למרות הממשלה'. בסוף הקבינט אישר"

"קרה לי כרמטכ"ל, ולא פעם אחת, שגורם מדיני קרא לי ואמר: צריך לצאת למלחמה פה, למלחמה שם. וזה ירד מהפרק. כמסמך הזה אנחנו מתמודדים עם סוגיות כמו: מדוע ישראל תוקפת בסוריה? מה ההיגיון שמאחורי המלחמה שבין המלחמות? למה ישראל לא ממוטטת כבר עכשיו את חיזבאללה? לכל הנושאים האלה יש סוף-סוף עקרונות שקופים של קביעת העי"לות למלחמה".

"המושג 'הכרעה' תקע אותנו בכל פעם כשבאנו לדבר על חיזבאללה ועל חמאס. הכרעה היא עד רמת הגיס והאוגדה. ברמה האסטרטגית צריך לדבר על ניצחון"

עוד קובעים השניים כי יציאה למערכה מוגבלת צריכה להיות המוצא האחרון. "להנהגה הלאומית", הם כותבים, "יש תפקיד חשוב ביצירת חוסן שימנע את הצורך לצאת למלחמה לאחר כל פיגוע או לאחר סדרת פיגועים".

איזנקוט: "כבר בוועדת וינוגרד (שברקה את מלחמת לבנון השנייה - א"פ) שאל חבר הוועדה פרופ' יחזקאל דרור איך יוצאים למלחמה בישראל. הרי אין פרמטרים. אין לנו את החקיקה האמריקאית בנושא, אין לנו את התרבות האמריקאית, ולכן ניתן לצאת למלחמות פתע בלי שאף אחד מבין איך זה קרה. ואכן זה כמעט קרה לפני שבועיים בעזה, וזה כמעט קרה לפני כחודש בלבנון. איפה נשמע דבר כזה? ועדת אגרנט הצביעה כבר ב-1974 על היעדר תפיסה. יש חוקים הניתנים לפרשנויות ותרבות של תהליכי קבלת החלטות מאוד בעייתיים, מה שמאפשר לעשות שיחות טלפון לקבי"נט מאחרי גבו של הדרג המקצועי, ולקבל, לכאורה, החלטות על מבצעים שעלולים להוביל למלחמה. אני רואה בכך כישלון גדול של ההנהגה שעד עצם היום הזה לא אימצה שום מסמך מתוך עשרות העבודות שנכתבו בתחום תפיסת הביטחון ומדיניות הביטחון.

"קרה לי כרמטכ"ל, ולא פעם אחת, שגורם מדיני קרא לי ואמר: צריך לצאת למלחמה פה, למלחמה שם. וזה ירד מהפרק. כמסמך הזה אנחנו מתמודדים עם סוגיות כמו: מדוע ישראל תוקפת בסוריה? מה ההיגיון שמאחורי המלחמה שבין המלחמות? למה ישראל לא ממוטטת כבר עכשיו את חיזבאללה? לכל הנושאים האלה יש סוף-סוף עקרונות שקופים של קביעת העי"לות למלחמה".

סיבוני: "מערכה יכולה לפרוץ ביוזמתנו או ביוזמת האויב. התוצאה של כל מערכה צריכה להיות שינוי המצב האסטרטגי מיסודו. אנחנו מדברים על שלושה תרחישים: האחד - תגובה הגנתית בעקבות התקפה חמורה של האויב. השני - מתקפה יזומה של ישראל במטרה לסכל יכולת וכוונה של האויב לתקוף. והש-

ניסיון

"ראש אמ"ן, האלוף היימן, אמר לפני כחודשיים שאין לחיזבאללה עדיין את יכולת הדיוק. והוא יודע לא כחות מנסראללה מה יש ומה אין לחיזבאללה"

לישי - מערכה יזומה שנועדה לפגוע בבניין הכוח של האויב. איזנקוט, כרמטכ"ל, התנגד לתרחיש השלישי. הוא טען שמעולם לא יצאנו למלחמה בגלל בניין כוח אצל היריב. היום השתנו התנאים. למשל, שינוי במאזן היכולות האסטרטגיות של חיזבאללה היא סיבה לצאת למלחמת מנע. פרויקט הדיוק שהחיזבאללה עוסק בו יכול להיות עילה למלחמה".

איזנקוט: "אנחנו לא נמצאים עדיין בנקודה הזו. אני מפנה את תשומת הלב למה שאמר ראש אמ"ן, האלוף תמיר היימן, לפני כחודשיים. הוא אמר שאין לחיזבאללה עדיין את יכולת הדיוק, והוא יודע לא פחות מנסראללה מה יש ומה אין לחיזבאללה. כשנסראללה אומר שיש לו יכולת דיוק בטילים, אלה דברי רהב. אנחנו מנהלים מערכה גלויה נגד דיוק הטילים. בכל אותן תקיפות שביצענו, עשרות פעמים, השמדנו מת-קני תעשייה צבאית בסוריה, שהייתה למעשה קונסור-רציון של איראן, חיזבאללה וסוריה ליצירת מערכות נשק מדויק. עשינו גם הרבה מאוד פעולות חשאיות.

יצרנו הגנה בת ארבע שכבות כדי למנוע פגיעה בעורף הישראלי. כך שכאשר האלוף היימן אומר שאין להם יכולת מדויקת - אז אין להם. אולי בעוד שנה, או בעוד חמש שנים, הם ימצאו איזה פטנט להסתיר את הפרויקט הזה מאיתנו. או אז תעלה השאלה: האם התקפת מנע, או מלחמת מנע, היא מוצדקת?"

ומה התשובה? "כלל האצבע שלי אומר שאם תהיה להם יכולת לגרום נזק חמור למדינת ישראל - יהיה נכון לבצע מתקפת מנע. יש הבדל בין מצב שבו יש לחיזבאללה כמה טילים מדויקים בודדים, לבין מצב שיש להם כמה מאות. כאן יצטרך הגורם המקצועי להביא לדרג המדיני את המלצותיו: האם זה מהווה איום בלתי נסבל על מדינת ישראל - או לא".

ויש במסמך של איזנקוט וסיבוני עוד תרחיש מלחמה אחד, הנקרא "גמול מרתיע". "ככלל", קובע איזנקוט, "פגיעה יזומה בבניין הכוח של האויב מתייחסת יותר להתפתחות איום אסטרטגי, בדגש על איום לא קונבנציונלי. גם המושג 'גמול מרתיע' קשור יותר להתמודדות עם האיום הלא קונבנציונלי. כך שפירוט המושג הזה מופיע, בהכרח, בחלקים המסווגים של המסמך, שלא יתפרסמו".

כשאתם כותבים על האיום הלא קונבנציונלי אתם מדברים על 'סיכול כל ניסיון להתפתחותו של איום כזה, תוך שימור יכולת הרתעה משמעותית מפני מימושו של איום כזה - אם נוצר'. למה אתם מתכוונים במילים 'אם נוצר'?

סינוואר

"היעד ארוך הטווח הוא להחליש את חמאס באופן משמעותי, ולהביא לכך שאת רצועת עזה ינהל גוף מתון. וזו יכולה להיות רק הרשות הפלסטינית"

חמינאי

"תקפנו אלפי מטרות בלי לעלות לכותרות: נגד דאעש, נגד התבססות איראן בסוריה, נגד יכולות של חיזבאללה. זה בלתי אפשרי תחת מעטפת של ברית הגנה"

סיבוני: "מדיניות ישראל היא לסכל את האיום הגרעיני במרחב, וזה מה שהיא עושה עם כל היכולות שברשותה. והיא אם היא לא תצליח, עוברים למצב אחר. ההנהגה יכולה או לפעול בשתי דרכים: האחת - לשפר ולשמר הרתעה, והשנייה - לבנות יכולת לגמול מרתיע. המשמעות היא הגברת היכולות המודיעיניות והמבצעיות. המעבר למצב של איום גרעיני מבצעי ממשי בידי האויב הוא אחת העילות למתקפת מנע".

מהסיירת לסייבר

לאיזנקוט וסיבוני קילומטרז' משותף ארוך מאוד. הם נפגשו לראשונה כאמצע שנות ה-80 כמפקדים צעירים בחטיבת גולני - סיבוני מפקד סיירת גולני ואיזנקוט מפקד פלוגת הנ"ט החטיבתית. הידידות הזו נצרכה בלחימה משותפת בלבנון. סיבוני השתחרר, למד הנדסת מכונות, השלים דוקטורט במערכות מידע ופ"רופסורה בתחום הסייבר ופגש שוב את איזנקוט במהלך שירות המילואים שלו. כשאיזנקוט התמנה למוזכרו הצבאי של ראש הממשלה ושר הביטחון אהוד ברק, הוא וסיבוני החלו לכתוב יחד עבודות מטה כמו "מיהו המע"ך הלאומי" ו"הערכת מצב לאומית". כשאיזנקוט היה מפקד אי"ש חיברו השניים את תפיסת ההפעלה של מערכת השליטה והבקרה ביבשה (צ"ד - "צבא יבשה דיגיטלי"). כשהתמנה לאלוף פיקוד הצפון, קציני המי-

אסד

"בשנים האחרונות אסד חטף מאיתנו, אבל הבין שאם יפעל מולנו הוא מסכן את שלטונו, את המשפחה, את העדה שלו, ולכן ספג ושתק"

לואים סיבוני הפך לחבר בצוות התכנון של הפיקוד. אז הם כתבו את העבודות הראשונות בנושא המלחמה שבין המלחמות, שהופכת לימים לתורת המב"מ של צה"ל. השותפות האינטלקטואלית ארוכת השנים בין השניים משולבת בחברות אישית, אינטימית, הדוקה. כשיום איזנקוט כרמטכ"ל את מסמך היסוד להפעלת הצבא, שכותרתו "אסטרטגיית צה"ל", סיבוני - אז כבר איש המכון למחקרים אסטרטגיים - היה שותף. "אלא שאסטרטגיית צה"ל יוצר צורך במדריך הפעלה לדרג הבכיר יותר, הדרג המדיני, מסביר איזנקוט, "לכן אנחנו מציגים היום 'קווים מנחים לתפיסת הביטחון עבור הדרג המדיני'".

צילומים: אי-פי-איי, איי-פי, אמ-טי-טי

בסד"כ מטוסי הקרב, אסור לקחת סיכונים מיותרים לא באוויר, לא בים ולא ביבשה. לקצץ בסד"כ זו טעות חמורה".

בום על-קולי בשמי דמשק

מסמך איזנקוט-סיבוני משנה שניים מתוך ארבעת מושגי היסוד של תפיסת הביטחון. במקום הרתעה, התרעה, התגוננות והכרעה הם מדברים על הרתעה, עליונות מודיעינית, התגוננות וניצחון. "הרתעה", מסביר סיבוני, "כבר לא רלוונטית בתנאי האיום הנוכחיים. חיובאללה מסוגל לפתוח בירי בלי סימנים מעיידיים, ולכן אנחנו מדברים על עליונות מודיעינית משני סוגים: עליונות מודיעינית באזורים שצה"ל נוכח בהם, כמו באיר"ש, ועליונות מנגד - במקומות שצה"ל לא נוכח בהם".

"המושג הכרעה", אומר איזנקוט, "נולד בטעות. הכרעה היא ברמה האופרטיבית-טקטית. ברמה האסטרטגית יש ניצחון. קלאוזוביץ (איש צבא פרוסי בן המאה ה-19, מאבות תורת הלחימה המודרנית - א"פ) הזהיר את המדינאים שלא להשתמש במושג הכרעה ברמה האסטרטגית. ואכן, המושג הזה תקע אותנו בעשרות השנים האחרונות, כשבאנו לדבר על חיובאללה ועל המאס. המושג 'הכרעה' נכון עד רמת הגיס והאוגדה. שם צריך להכריע. ברמה האסטרטגית, הניצחון נגזר משני פרמטרים עיקריים. האחד - מימוש של מאה אחוז ממטרות המלחמה שהדרג המדיני כופה על הצבא. הדרג המדיני בישראל ברח מאחריות לאורך שנים כשהוא בא להגדיר את מטרות המלחמה. עכשיו זה חוזר אליו ומחייב אותו להגדיר במדויק את המטרות. השני נגזר מהשאלה: האם ביום שאחרי המערכה, מצבה האסטרטגי של מדינת ישראל טוב יותר כתוצאה מהפעלת הכוח? גם כאן צריכים לבחון אם ניתנה למדינה עמדת יתרון כתוצאה מהניצחון המוחץ, ואם מצבה האסטרטגי של ישראל השתפר כך שיש לה חלון הזדמנויות של 13-15 שנה לפחות, המאפשר למדינה לשגשג.

"יש עוד מושגי יסוד שהתיישנו. למשל, האמירה שצבא נמצא בשני מצבים - התכוננות למלחמה, או של מלחמה. גם זה לא נכון יותר. בעשור האחרון נוסף לשני מצבי היסוד המוכרים מצב של מערכה שבין המלחמות. התחלנו את זה ב-2007 בפיקוד הצפון. בתקופת בני גנץ ובארבע השנים שלי כרמטכ"ל חיזקנו מאוד את הנושא, וכוכבי לקח את המקל וחזק זאת עוד יותר. המב"מ מחזק את ההרתעה, שוחק את יכולות האויב ומשפר את מצבנו לקראת מלחמה עתידית. זה הפך לרפוס המשתלם ביותר למדינת ישראל. אנחנו מקרינים כוח אזורי, מאפשרים ביטחון לאומי שמביא לגידול בתוצר הלאומי הגולמי - שהוא הגבוה ביותר מאז קום המדינה, ארבע וחצי מיליון תיירים בשנה וכלכלה פורחת. האזרחים חיים בשלווה - וצה"ל נלחם בלילות.

"אנחנו מהמתקדמים בעולם בתחום הזה. גם האמריקאים מפעילים מלחמה בין המלחמות, המכונה שם Gray Zone ('התחום האפור'). אבל הם מתמקדים במאמצים דיפלומטיים וכלכליים ובלוחמה פסיכולוגית. חסר אצלם האלמנט של הפעלת הכוח. ואסור כמובן לשכוח את המשקל הכבד שיש היום לתחום הסייבר".

אתם כותבים שהמטרה האסטרטגית של ישראל היא לדאוג לתקופות רגיעה ארוכות ככל שניתן, וגם טו"ענים שלמדינת ישראל יש מדיניות של סטטוס-קוו. האם הפעלת המב"מ לא מקצרת את תקופות הרגיעה עה הללו? ומו קובע מתי הרגיעה מסתיימת?

סיבוני: "המב"מ יכול להוביל אותך מהר מאוד למלחמה. עשית פעולה ולא ניהלת נכון את הסיכונים? אתה עלול להיגרר למלחמה. מי שקובע מתי מסתיימת תקופת הרגיעה היא לא ישראל. במרבית המקרים, האויב הוא זה שמחליט. כשאתה מדבר על מדיניות סטטוס-קוו, הכוונה היא שאין למדינת ישראל אינטרס לשנות את המצב באמצעות כוח. אנחנו עוסקים בסיכול איומים של אחרים. כשהאחרים מממשים את האיום, הם קובעים שהרגיעה הסתיימה".

איזנקוט: "השאלה שלך נובעת מכך שאין היום עוג"נים ואין קואורדינטות בתחום תפיסת הביטחון. המסמך הזה אמור לעורר שיח. זהו צעד ראשון. והאצבע מופנית לראש הממשלה הבא".

אם לוקחים מהמב"מ את אלמנט העמימות - וזה מה שקורה בהודשים האחרונים - האם לא מעלים בכך את הסיכון להידרדרות למלחמה?

איזנקוט: "עמימות היא מרכיב חשוב ביותר"

כרמטכ"ל, עם שר הביטחון לשעבר ליברמן. "השר קיבל חבל ארוך גם מנתניהו וגם מהצבא".

אל"מ (מיל) סיבוני. "פרויקט הדיוק של חיובאללה יכול להוות עילה למלחמה"

ביטחון בתל-אביב כדי לכתוב את מדיניות הביטחון הלאומי".

ומהם בעיניכם גבולות בני-ההגנה במדינה שאין לה עומק אסטרטגי אמיתי?

סיבוני: "במערכת הביטחון נעשה כבר לפני יותר מעשור ניתוח מקצועי מקיף בסוגיה הזו, והתברר שאי אפשר להגן על רצועת החוף מנתניה. קו בקעת הירדן נקבע כגבול ברהגנה. בצפון הגבול ברהגנה הוא רכס הגולן. מדינאי יכול לא לקבל את ההמלצה הצבאית, אבל הוא צריך לדעת שיהיו לכך מחירים".

אתם מדברים במסמך שלכם על ארבעה מועגלי איום - קונבנציונלי, תת-קונבנציונלי, בלתי קונבנציונלי וסייבר - ונותנים משקל רב למלחמה שהיא כבר פחות רלוונטית, המלחמה בין צבאות סדירים. במד"קום אחר אתם כותבים שהאסטרטגיה הצבאית להפעלת כוחות היא יבשתית. אבל בינתיים אנחנו רק רואים קיצוץ מתמשך בכוחות היבשה. איך זה מוש"תלב עם ההיערכות לקראת אותו איום קונבנציונלי? סיבוני: "אנחנו טוענים שהתפניות במזרח התיכון יכולות להיות מאוד מהירות. לא יהיה את הזמן לבנות מחדש סד"כ (סדר כוחות - א"פ) שוויתרת עליו. אני טוען שצה"ל נמצא היום מול איום קונבנציונלי בסד"כ חסר. יש לנו בעיה של היקפי כוחות להתמודדות מול האיומים הקונבנציונליים שיכולים להיווצר סביבנו תוך פרקי זמן קצרים יחסית".

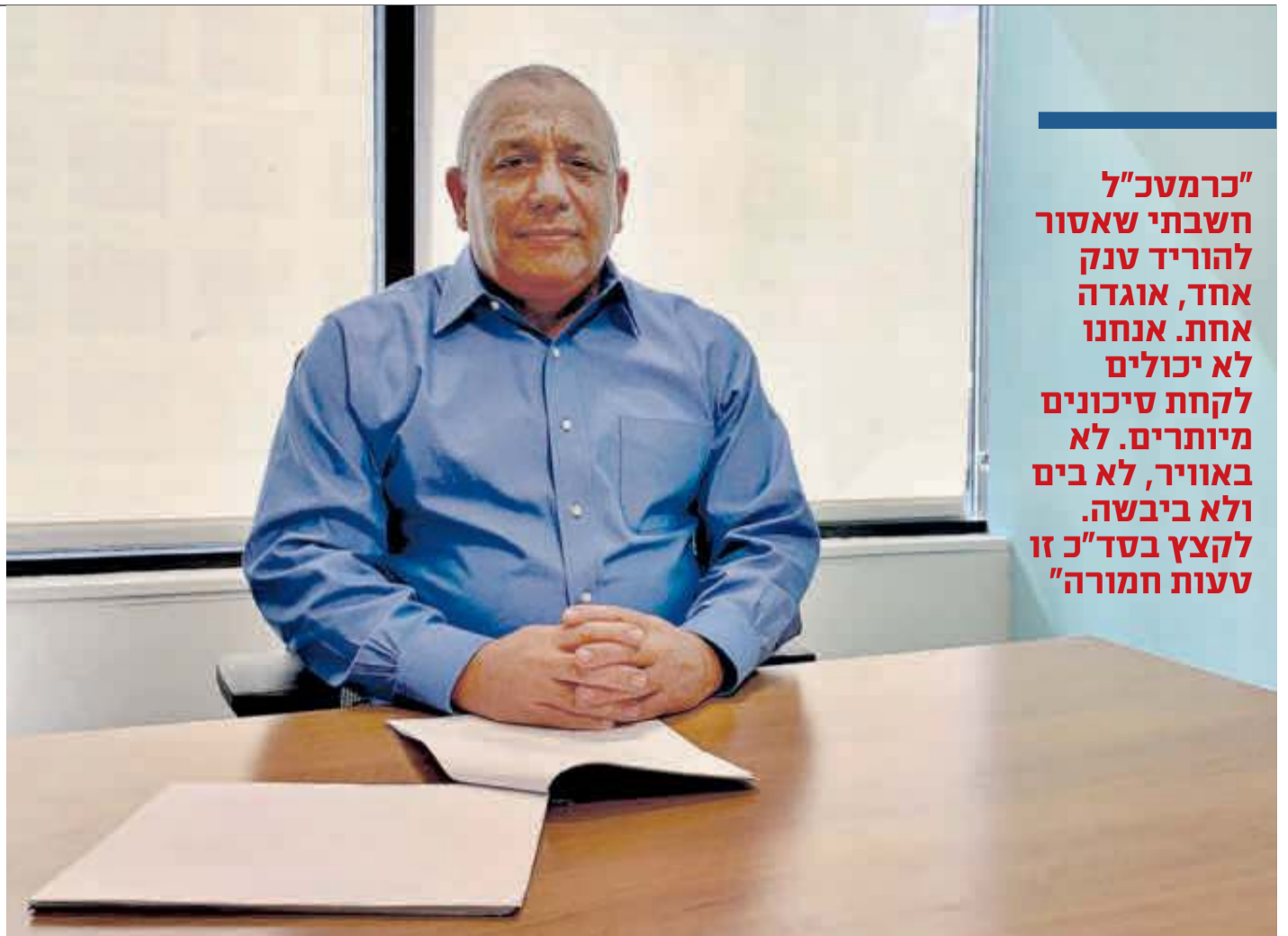
איזנקוט: "המבחן הבסיסי של צה"ל הוא מבחן היכרות ולא מבחן הכוונות. צה"ל צריך לבסס את הסד"כ שלו עם שולי ביטחון רחבים. כרמטכ"ל חשבת שא"סוד להוריד טנק אחד, אוגדה אחת. כשסיימתי תפקיד כתבתי מסמך שבו קבענו את כמות המטוסים והטנקים שמדינת ישראל זקוקה להם. פורסם בתקשורת שעו"שים אצלנו עבודות הממליצות להוריד עוד 300 טנקים. הסד"כ של צה"ל, כפי שאנחנו קבענו, צריך להישמר להרבה שנים קדימה. במקביל צריך לפתח יכולות נוספות של מכפילי כוח, כמו נשק מונחה מדויק, ארוך טווח. ככלל, צה"ל צריך להקפיד הורדות בסד"כ בשני העשורים הקרובים, כדי לראות את ההתפתחויות. לא מן הנמנע שבעתיד הלא רחוק יהיו במזרח התיכון טיולי קרקע אוויר מתקדמים שיוכלו להפיל עשרות מטוסים ביומיים-שלושה הראשונים של המלחמה. אסור לפגוע

איזנקוט: "וראי שהיה חסר. בזירה הפלסטינית, למשל. אנחנו רוצים למוטט את חמאס? אנחנו רוצים מדינה פלסטינית מינוס? אנחנו רוצים להדביק את עזה למצרים? אנחנו רוצים קשרים ביטחוניים עם הרשות? אנחנו בכלל רוצים רשות פלסטינית חזקה שתוכל לממש את המדיניות שלה, או שאנחנו רוצים למוטט אותה? אין תפיסת ביטחון בזירה הפלסטינית. המערכות הביטחוניות - צה"ל, שב"כ ומוסד - פועלות כבר שנים בהיעדר מצפן בזירה הפלסטינית, והשטח מכתוב מלמטה את המדיניות. אני, למשל, שאלתי את עצמי אם טוב לנו שלטון החמאס. כרמטכ"ל עשיתי כל מאמץ כדי לשמר ביטחון ותחושת ביטחון ולייצר חופש פעולה כלפי הדרג המדיני. מצד שני, טענתי שחזיק חמאס ברצועת עזה הוא שגיאה אסטרטגית חמורה. אנחנו צריכים להביא לסוף שלטון החמאס ברצועת עזה. אולי לא עכשיו - כי היו לנו אילוצים אחרים עם ההתבססות האיראנית בצפון ובניית המכשול לאורך הרצועה. אבל היעד ארוך הטווח הוא להחליש את תנועת החמאס באופן משמעותי, ולהביא לכך שאת רצועת עזה ינהל גוף מתון. וזו יכולה להיות רק הרשות הפלסטינית, שאיתה חתמה ישראל על הסכם. בסוגיה הזו, הקואורדינטות של הביטחון הלאומי התערערו מאוד בשנים האחרונות.

"כשכתבנו את אסטרטגיית צה"ל, לפני ארבע שנים וחצי, היה ברור שכל גוף דורש חזון, רעיון אסטרטגי, תוכנית, מימוש, מרכיבי פעולה, בקרה, עדכון ותיקון. קרי, מדרך הפעולה. אסטרטגיית צה"ל נכתבה לתוך הצבא ועבורו. וגם אז, כשכתבנו, היו כאלה שהרימו גבה ושאלו: מי צריך את זה? מאז הפך המדריך הזה למצפן של הצבא להפעלת כוח, לבניין הכוח הצבאי וליחסי הגומלין עם הדרג המדיני. אין היום עבודה העוסקת בבעיות הביטחון של ישראל שלא מסתמכת על אסטרטגיית צה"ל, כולל באקדמיה בארץ ובחו"ל".

סיבוני: "מסמך תפיסת הביטחון לא עומד בפני עצמו, כמו שאסטרטגיית צה"ל לא עומדת בפני עצמה. בשלב הבא צריכה לבוא עבודה על מדיניות הביטחון הלאומי. אם במסמך הנוכחי אנחנו מציינים, למשל, את העיקרון של גבולות בני הגנה, במסמך שיעסק במדיניות הביטחון הלאומי יצטרפו לפרט מהם אותם גבולות בני הגנה. בעוד כמה חודשים נתיישב במרכז ללימודי

**"כרמטכ"ל
חשבתי שאסור
להוריד סנק
אחד, אוגדה
אחת. אנחנו
לא יכולים
לקחת סיכונים
מיותרים. לא
באוויר, לא בים
ולא ביבשה.
לקצץ בסד"כ זו
עעות חמורה"**

איזנקוט במשרדו בווינגטון. "יהדות ארה"ב היא מרכיב בביטחון הלאומי של ישראל"

ז"ל מימש את האחריות שלו כשר ביטחון עד הקצה. מי שיצר את חוק יסוד הצבא היה גאון. הוא יצר איזון שמר צמצם את היכולת לעשות ניצול פוליטי של המערכת הצבאית ונותן לרמטכ"ל כוח ייחודי. הוא אמנם הדרג הפיקודי העליון, אבל כפוף לשר הביטחון ונתון למרות הממשלה.

"בענין המנהור ההתקפי, כשהצגתי את האיום ליב"רמן לא חשב כמוני והתנגד למבצע. אמרתי לו: 'ארוני השר, אני מכבד אותך מאוד, אני כפוף לך, אבל אני נתון למרות הממשלה. מאחר שזה המצב, אני דורש דיון קבינט בהקדם'. כתבתי מסמך על איום המנהור לראש הממשלה ולשר הביטחון, הבאתי אותו לקבינט, והקבינט הרים את ידו: רוב השרים בעד, שר הביטחון נגד. השר נאבק על דעתו. היחסים שלו איתי היו ונשארו טובים מאוד. סמכות הממשלה גוברת על זו של שר הביטחון. אנחנו גורסים שיש לפעמים טש-טוש סמכויות בין האחריות של שר הביטחון לזו של ראש הממשלה, הנובע מהעובדה שלראש הממשלה יש אחריות ישירה על השב"כ, המוסד, הוועדה לאנרגיה אטומית, מערך הסייבר וצה"ל. לראש הממשלה יש את תמונת הביטחון הכוללת ולכן לאורך שנים הוחלש מעמדו של שר הביטחון. בשאלה מי צריך להיות שר ביטחון – כאן יש חשיבות לאוטוריטה של האיש. בכל מקרה, נכון לתת לשר הביטחון מקום הרבה יותר מרכזי. בתקופה שלי, גם ליעלון וגם לליברמן היו סמכויות אדירות. ליברמן, למשל, קיבל חבל ארוך גם מנתניהו וגם מהצבא."

צבא העם תחת מתקפה

מסמך היסוד שחיברתם עוסק הרבה מאוד בחיזוק המארג החברתי בישראל. האם במצב של איום ביי"טחוני תוכל החברה הישראלית להגיע לקונצנזוס לגבי מטרות המלחמה? האם היא לא שסועה מדי? איזנקוט: "כשהבן שלי התגייס לפני שלוש שנים עמד שיעור הגיוס לצה"ל על 67 אחוז. כשאני התגייסתי לפני 40 שנה הוא עמד על 84 אחוז. זה מלמד אותנו שיש תהליך מאוד בעייתי בחברה הישראלית של היעדר מחויבות הרדית לביטחון המדינה. זהו איום מן המעלה הראשונה. טוב עשה שר הביטחון ליברמן – ואני הלכתי איתו כתף אל כתף – כדי להעביר את חוק הגיוס ולהעלות בחזרה את אחוזי הגיוס. המטרה היא לחזור ל-85 אחוז כדי להמשיך וליצור הסכמה לאומית רחבה ומחויבות הרדית.

"בשלוש השנים האחרונות הצלחנו לבלום את הירי" דה ולייצב את שיעור הגיוס על 67 אחוז. המלצתי על מודל שירות ממלכתי שונה מעט מבעבר שגם יאפשר קיצור שירות של חודשיים לחלק מן המשרתים וגם יחזק שורה של מקצועות קריטיים על ידי שירות קבע ארוך יותר ומתגמל יותר. מה שבטוח, הליכה לכיוון של צבא מקצועי היא סיכון אדיר, שתביא לקטסטרופה. אין ספק שמלחמה צריכה להיות תחת הסכמה לאומית. המחיר של חוסר הסכמה כזה הוא עצום. יש היום גורמים בח"ר הישראלית, בעיקר בימין הקיצוני, המובילים בחור סר אחריות, במניפולציות, באמצעות שקרים, מתקפה בתקשורת נגד צבא עם ממלכתי. אותם חלקים בחברה הישראלית שדוחפים לכיוון צבא מקצועי עושים זאת כי זה מתנגש להם עם צורך אידאולוגי-פוליטי ועם תפיסת העולם שלהם, בדיוק כמו אלה שמתנגדים לשירות נשים. אם יהיה איום קיומי על מדינת ישראל – זה יקרה כשיבוטל צבא העם ותיפרם לחלוטין המחויבות של החברה הישראלית."

סיבוני: "אנחנו מדברים בעבודה על מודל שירות שכולם מגויסים אליו. הצבא בוחר את מי שהוא צריך, קבוצה אחת הולכת לשירות לאומי, ואנחנו מציעים קבוצה נוספת, שלישית, של גיוס לעתודה לאומית. כלומר, כל אחד יהיה חייב לע"בור הכשרה מסוימת שתשרת את החברה בזמן חירום, ומדובר גם בערבים, גם בחרדים. בכלום". איזנקוט: "בשיח בינינו הרגשנו שהמדינה שלנו מתנשאת על יהודי העולם. למשל, ביחס לרפורמים, בסוגיית מתווה הכותל. היחס לגולה מחייב שידור מערכות. אנחנו רואים ביהדות העולם – בדגש על יהדות ארה"ב – מרכיב בביטחון הלאומי של ישראל. יהדות העולם היא העומק האסטרטגי שלנו". ■

fishmanalex1@gmail.com

שלושה שבועות אם היו שישה חודשים לעומק שטח מדינת ישראל שלא איתרנו אותם? לכן עשינו ויתורים מסוימים כדי לממש את ההישג מול חיזבא"ל. לזה, זוהי דוגמה קלאסית להפעלת כוח. סיכול המנהרות ההתקפיות עלול היה להידרדר לעימות מקיף. הערכתי או שהסכירות להידרדרות היא בינונית עד נמוכה. נתתי 20 אחוז לסיכוי שחיזבאללה יגיב. אבל גם 20 אחוז הם הרבה מאוד, ולא לוקחים צ'אנסים. העינינו חטיבות לפיקוד הצפון. כל חיל האוויר היה במוכנות מלאה. לא ידעתי לאן זה יוביל, אבל ידעתי שצריך לקחת לחיזבאללה את הפרויקט החשוב ביותר שלו".

עד כמה שזכור לי, שר הביטחון ליברמן חשב שזו טעות לחסל את המנהרות בעיתוי שנקבע. בכלל, לפי הגדרת התפקידים במסמך, נתתם לשר הביטחון תפקיד אינסטרומנטלי לגמרי. כאילו אין לו שום יכור לתלחנות את הצבא לבצע תוכניות אופרטיביות. איזנקוט: "להפך. לשר הביטחון יש תפקיד מרכזי. חוק יסוד הצבא מ'1976 נותן לו אחריות אדירה. בניין הכוח הוא למעשה יותר עניינו של שר הביטחון מאשר של הרמטכ"ל. לשר הביטחון אין כלים עצמאיים לממש את אחריותו, לבנות כוח, ולכן נוצר לפעמים הרושם שהוא חותמת גומי. המסמך שלנו הוא בבחינת קריאת השכמה: תיקחו אחריות. שר הביטחון פרופ' משה ארנס

שהופר בתקופה האחרונה. זו שגיאה חמורה שפגעה בביטחון ישראל".

האם הדיווחים בעיתונות הזרה על תקיפות בלבנון ובעיראק מעידים על שינוי האסטרטגיה הישראלית במרחב?

איזנקוט: "אני לא חושב שיש שינוי באסטרטגיה. אבל אירועי השבועות האחרונים יצרו טלטלה. אני מניח שאחרי הבחירות כולם יחזרו לעקרונות הנכונים. עשינו אלפי פעולות, מכל המינים והסוגים שאפשר לדמיין. לא לקחנו קרדיט ושילמנו על כך, כי בסוף שאלו אותנו: ומה אתם עושים בעניין בלוני הנפץ? העמימות הביאה לנו תועלת אדירה בארבע השנים האחרונות. אילו היינו מפרסמים לפני שנתיים-שלוש על הציר היבשתי מעיראק ללבנון שסגרנו, או על כל מיני פעולות עומק, זה היה חוזר אלינו כבומרנג. כשפ"עלנו בלי להשתחץ – זה איפשר מרחב הכחשה לקאסם סולימאני, לחיזבאללה ואפילו לדאעש. כי אם היינו מתפארים בתפקיד שהיה לנו בפגיעה בדאעש בארבע השנים האחרונות – הם ודאי היו מנסים לפגוע בנו".

בהגדרת המושג "ניצחון" אתם מדברים על אובדן נכסים שעליהם נשען שלטונו של האויב ואיום על שרידותו הפוליטית והאישית. תזכירו לי בבקשה מתי בפעם האחרונה, בעשורים האחרונים, הושג ניצחון על פי ההגדרה הזו שלכם.

איזנקוט: "אולי אתה זוכר, באמצע שנות האלפיים הייתה לי פליטת פה על בום על-קולי מעל ארמונו של הנשיא אסד. מאז עברנו איתו כבדת דרך ארוכה מאוד. בשנים האחרונות הוא חטף מאיתנו, הוא התפוצץ, אבל הבין שאם יפעל מולנו הוא מסכן את שלטונו, את המשפחה, את העדה שלו, ולכן ספג ושתק. זוהי דוגמה להפע"לת כוח מתוחכמת עם עליונות ישראלית שתי"מרנה אותו לפינה".

למה עקרון הניצחון הזה לא מומש בעזה? סיבוני: "כי זה לא נדרש בשלוש וחצי השנים שאחרי צוק איתן. השלטון שם הבין שהוא ישלם מחיר חמור".

איזנקוט: "במאוס 2018 הבין יחיא סינוואר שאם לא ינקוט צעדים אקטיביים כדי לשנות את מצבו – לנוכח הסנקציות של אברמאון – הוא יאבד את השלטון. והוא בחר מולנו קו מאוד מבוקר, כשהוא נזהר לא להגריש את הסאה. מה ששינה את סדר העדיפויות הייתה ההכנה שלי, בקיץ 2018, שאנחנו הולכים למערכה נגד המנהור ההתקפי בלבנון. זה היה פרויקט שהחל לפני 15 שנה והיווה איום אמיתי, לא בלוף, על מדינת ישראל. איך ישראל הייתה נראית לפני

איזנקוט וסיבוני בחפ"ק גולני. ידידות שנצרכה בלחימה בלבנון

**"כשהבן שלי
התגייס לפני
שלוש שנים,
שיעור הגיוס
לצה"ל עמד
על 67 אחוז.
כשהתגייסתי
לפני 40 שנה
הוא עמד על
84 אחוז"**

12

המוסף לשבת
27.09.2019

סליחות: נוסח יחיד

צילום: עמית שאבי

גולן וחברי המחנה הדמוקרטי בבית הנשיא. יורשה לי להודיע, עם כל הכבוד, שההתנצלות אינה בשמי

כאשר היה סגן הרמטכ"ל, אמר האלוף יאיר גולן, בטקס יום השואה: "אם יש משהו שמפחיד אותי בזיכרון השואה, הוא זיהוי תהליכים מעוררי חלחלה שהתרחשו באירופה בכלל, ובגרמניה בפרט, אז לפני 70, 80 ו-90 שנה, ומציאת עדות להם כאן בקרבנו בשנת 2016". גולן לא השמיע ביקורת לגיטימית. הוא אימץ שפה שמקובלת על שונאי ישראל ועל השטרנהלים, שכבר עשרות שנים לא מתעייפים לספר לנו שאנחנו מירדרדים לפשועים, ואפילו לנאצים. גולן החזיק אז בתפקיד ביצועי. החריגות היו תחת אחריותו, אבל הוא הצטרף לקמפיין ההשמעות. ובכל מקרה, חריגות לא הופכות את ישראל לגרמניה של פעם. אין צורך להפוך זכוב לפיל. ישראל, כתבתי אז, היא לא שוודיה שבה על כסיס כמעט שבועי מרכזי קליטה הוצתו ומאות ניאורנאצים צעדו ברחובות. ישראל היא לא פינלנד, שבה חוליגנים מסתובבים במרכזי קניות ומחפשים זרים כדי להכות בהם. וישראל איננה דנמרק, שבה פועלת בגלוי מפלגה ניאורנאצית, שלעומתה, הרשימה של בן גביר נראית כמו מפלגת זכויות אדם. אבל לנו יש סגן רמטכ"ל שלא התכוון, אבל הוסיף שמן למדורת הדמוניזציה.

גולן, הפעם על מדי פוליטיקאי, הגיע השבוע לבית נשיא המדינה במסגרת מצעד ההמלצות לראשות הממשלה. הנשיא ריבלין היה אמור לנצל את ההזדמנות ולהזכיר לגולן את ההתנצלות האומללה ולדרוש ממנו התנצלות. אבל, הפלא ופלא, ריבלין השמיע דברים הפוכים: "כבן דור שני לשורדי שואה, אני מבקש באמת להתנצל בשם כל מי שהוא אזרח במדינת ישראל ויודע על פועלך, על דברים שנרמזו או נאמרו בקשר לדברים כאלו או אחרים". סליחה? אדוני הנשיא, מי הסמיך אותך להתנצל? ומה הקשר לפועלו של גולן? הרי הביקורת לא הייתה על פועלו. הביקורת הייתה על אותה התבטאות. גם אנשי שמאל ציוני נדהמו אז מדברי ההבל של גולן. ולכן, כבוד הנשיא, זה לא ברור בשם מי התנצלת. יורשה לי להודיעך בזאת שזה לא היה בשמי.

מאחורי המסכה

המשרד לעניינים אסטרטגיים פירסם עכשיו דוח מפחיד, בכותרת "מאחורי המסכה". הדוח חושף את אופיים האנטישמי שצף ועולה ובוטע של ארגוני השנאה לישראל. באנטישמיות הישנה היו היהודים מרעילי בארות. החדשה מספרת שבישראל מרעילים בארות של פלסטינים – וזה לא פחות אנטישמי. יש הטוענים, בלי להתבלבל, ש"הביקורת" לגיטימית. והבעיה הגדולה יותר היא שגם יהודים וישראלים ו"חייילים לשעבר", גם אם בודדים, משתפים פעולה עם העלילות ועם השוללים את זכות קיומה של ישראל. וזו מהות ה-BDS. לא זכויות אדם. לא זכויות פלסטינים. לא ביקורת לגיטימית. המהות היא שלילת זכות היהודים להגדרה עצמית, באמצעות הפיכת ישראל למפלצת. הקריקטורות שמופצות על ידי ארגוני ה-BDS, הן העתק מדויק של קריקטורות אנטישמיות מגרמניה של אז. השר לעניינים אסטרטגיים, גלעד ארדן, נסע השבוע לבריסל, כדי להציג לאירופאים את תעמולת הוועדה האנטישמית שמפצים גופים שהם עצמם מממנים. הם לא מקדמים פיוס ושלום. הם מקדמים ומממנים שנאה והסתה. התוצאה היא לא רק שנאת ישראל. התוצאה היא עלייה במפלס האנטישמיות. אפשר וצריך להתווכח עם הדרך הפוליטית של גלעד ארדן, איש הליכוד. בעניין המאבק באנטישמיות של ה-BDS, יש צורך בגיבו, באחדות ובמאבק משותף.

תהיו דורסמונד

השבוע התקיימה בבריטניה ועידת מפלגת הלייבור. עומר ברגותי הוזמן להרצות באחד הפאנלים. הוא לא קיבל ויזה. עוד לפני כן, ברגותי לא קיבל ויזה לארה"ב. איש לא טרח לנמק, הנימוקים ידועים. מדובר באחד מראשי ה-BDS – שלפי הגדרת העבודה של האנטישמיות שאומצה על ידי פרלמנט האיחוד האירופי, ארה"ב וגם על ידי מפלגת הלייבור – היא תנועה אנטישמית. אבל החלטות לחוד ומעשים לחוד. העיר דורסמונד בגרמניה מחלקת מדי שנתיים פרס לסופרים שיצירתם מקדמת הבנה בין בני אדם, על שמה של גלי וק"ש, המשוררת היהודייה שזכתה בנובל עם ש"י עגנון.

צריך לקוות שהוא ילמד משהו מבריטניה ומגרמניה, לפני שהוא טועה פעם נוספת.

סוף עונת התירוצים

בדצמבר 2002 עלה ד"ר דוד צנגן על במת הסינמטק בירושלים. הוא הוזמן להציג את השקרים בעקבות הקרנת "ג'נין, ג'נין", התיעודי-כביכול. כבר 17 שנים נמשך המאבק של החיילים שלחמו בג'נין נגד הסרט שהפך אותם לפושעים. בתי המשפט, כולל בג"ץ, קבעו שמדובר בסרט גרוש שקרים. אבל הסרט לא נאסר להקרנה מנימוקים של חופש הביטוי, ותביעות הדיבה נדחו. השבוע התקיים דיון ממושך בביהמ"ש ברמלה בתביעה של סא"ל במיל' ניסים מגנאג'. הוא היה בקרב. הוא מופיע בסרט. אין עוד תירוצים לדחיית התביעה. ספק אם יש אפשרות למנוע את הנזק או עוד הקרנות. אבל הגיע הזמן שמוחמד בכרי ישלם על העלילה. נחזור לצנגן ששירת כרופא בקרב בג'נין. הוא לא הצליח להציג את השקרים. הקהל הנאור הוריד אותו בקריאות "רוצח, רוצח". באחד משיריו של אלתרמן הוא כותב על תחרות שמצטרף אליה "צולע וגוי", הלוא הוא "חופש הסילוף". הוא מנצח. ואלתרמן מסכם: "הנותנים לו לגשת לשדה התחרות / מנחילים למפרע תבוסה לחירות".

מילואימניק בחזית

עמית דרי, מייסד "מילואימניקים בחזית", הוזמן לארץ את רוד לידל, עיתונאי מה"סנדיי טיימס". הוא לקח אותו למנהרת חמאס, הוא הפגיש אותו עם משפחות שעזבו את אירופה בגלל אנטישמיות, ועם אנשים נוספים (גילוי נאות: גם עבדכם הנאמן). לידל התחיל לפרסם כתבות שמציגות, סוף כל סוף, את הסיפור האמיתי: על השקעות העתק של חמאס בתעשיית המוות. על אנטישמיות באירופה. על הנפת דגלים נאציים וקריאות להשמדת יהודים בגבול עם עזה. זו הייתה יוזמה פרטית. מאבק עיקש של דרי להצגת האמת. ולפעמים, רק לפעמים, המאבק מצליח. ■

bdyemini@gmail.com

החורש הוחלט להעניק את הפרס לקמילה שמסי, סופרת בריטית ממוצא פקיסטני. אלא שלאחר קבלת ההחלטה התברר ששמסי היא תומכת BDS. היא גם מתנגדת לפרסום ספריה בישראל. מה לתומכת BDS ולקידום ההבנה בין בני אדם? הענקת הפרס בוטלה, צעד שגרר עצומת-נגד של מאות סופרים.

ומה אצלנו? לארה אל-קאסם זכתה להכשר בג"ץ שכפה על המדינה להעניק לה ויזה, אף שהייתה נשיאת סניף של ארגון JSP, ראש החץ של ה-BDS בארה"ב. נימוקי השופטים היו מביכים. עכשיו זה עומד שאקר, ראש ארגון HRW, שבג"ץ הוציא צו ביניים שמאפשר את המשך שהייתו בארץ, למרות שתי החלטות שאישרו את שלילת הוויזה. מדובר באדם שכבר קרא לפלסטינים לסגת מהדרישה לזכות ההגדרה העצמית, כדי לשלול זכות דומה מהיהודים. בג"ץ כבר טעה פעם אחת בעניין אל-קאסם.

עומר ברגותי הוזמן להרצות בוועידת הלייבור. הוא לא קיבל ויזה. עוד קודם, הוא לא הורשה להיכנס לארה"ב. אצלנו זה עומר שאקר, שקרא לפלסטינים לסגת מהדרישה להגדרה עצמית, כדי לשלול זכות דומה מהיהודים. צריך לקוות שבג"ץ ילמד משהו מהן

ריבלין ומדדון

"הוא בעיקר חש הקלה", אומרים בסביבת הנשיא אחרי שכשלו מאמציו לכפות אחדות • ההשלמה הזו הגיעה בסופו של שבוע מלא תזזית, שבו פעל ריבלין בתחושת חירום כדי למנוע בחירות נוספות. "אזרחים מתקשרים מודאגים, מפורקים, ומבקשים מהנשיא שלא ייתן לזה לקרות" • בדרך שהסתיימה במבוי סתום נושנשו פרוטות אבטיח ומלון, נרשמו חיבוקים ולחיצת יד בודדת בין אנשי הליכוד לערבים, ונציגי המפלגות הפגינו בעיקר אפתיות וסקפטיות. "כולנו באפלה מוחלטת. גם הנשיא בפול גז בניוטרל"

איתי אילנאי

הימין. אז נוכל אולי לתאר לעצמנו סיטואציה שראש הממשלה ישקול את זה בכלל."

מנגד, בכחול לבן דיברו על משא ומתן דו-שלבי, שדוחה בבוז את הצהרות הליכוד על כך שהם מייצגים "בלוק" של 55 מנדטים. "המטרה שלנו זה קודם כל להשיג ממשלת אחדות בין שתי המפלגות הגדולות. רק אחרי שננסח את קווי היסוד של הממשלה הזו, נפנה לשאר המפלגות ונגיד להן, 'מי שמסכימה לקווי היסוד, מוזמנת להצטרף'", אמר גורם בכחול לבן. "בשנים האחרונות קודם הביאו את המפלגות הקטנות והבטיחו הבטחות לסקטורים. אנחנו אומרים ההפך: קודם כל הסכם שמשרת את רצונו של רוב העם, כדי שלא ייווצר מצב שבו הסקטוריאלי כופה את עצמו על הרוב."

את המים והשמן האלה ניסה ריבלין לערבב, וגייס למען המטרה את כל מיומנותו הפוליטית. בבית הנשיא דיווחו השבוע על מבוך פניות מאזרחים מוטרדים, שהחל עוד לפני פיזור הכנסת הקודמת, וכלל בקשות נואשות לריבלין לעשות כמיטב יכולתו כדי למנוע בחירות נוספות. "אנשים מפורקים, שביקשו מהנשיא שלא ייתן לזה לקרות", אומר גורם בבית הנשיא. "אפשר היה להרגיש שהם בחרדה קיומית."

הנשיא אינו אדם ציני, למרות חוש ההומור הידוע שלו: מי שנשא את נאום השבטים הקאנוני, מהווה בשנים האחרונות את הקול הצלול ביותר בציבוריות הישראלית הקורא לאחדות העם. כעת, נראה לרגע קט שהגורל סידר לו הזדמנות להיות האיש שמביא גם לממשלת אחדות. הוא יכול היה לנהוג אחרת מלכתחילה. "בשני סבבי הבחירות הקודמים שלו ריבלין דפק על השולחן ברגע שקיבל 61 ממליצים למועמד מסוים ואמר, 'תמה הסמכות שלי'", אמר המנכ"ל טובי. "הוא הטיל את הקמת הממשלה על אותו חבר כנסת וראה אותו שוב רק בתמונה המסורתית של השבעת הממשלה בבית הנשיא. הפעם היה מקרה מיוחד, והנשיא עשה הכל כדי שלא נגיע למערכת בחירות שלישית. מבחינתו, אם צריך שהדברים ילובנו במשכן שלו ובחסותו, הוא יעשה את זה". ביום שלישי, למרות הלוח העמוס, קיים ריבלין את הרמת הכוסית המסורתית עם עובדי המשכן לקראת ראש השנה. "השנה", אמר להם. "הבית הזה אינו

עם נתניהו וגנץ ופרס בפניהם את הצעתו. אחר כך עלה לקומת המגורים כדי להכין את הפסטה לנכד והותיר את השניים לבד. כשירד חזרה למטה, ביקש מהם להעביר את הצעתו לצוותים שלהם, לחשיבה ולעיבוד.

זו הייתה, בסופו של דבר, חמימות חולפת. נתניהו וגנץ נפגשו שוב בחסות הנשיא כעבור 48 שעות, הפעם בקומת המגורים. שתי היממות לא הועילו, רק איפשרו לצדדים להאשים זה את זה בעודם ממשיכים לזעוק שהם בעד ממשלת אחדות. אחרי שהודיעו לנשיא שמאמציו עלו בתוהו, הסתלק גנץ מהמקום והנשיא וראש הממשלה יצאו אל התקשורת שהמתנה להם בטרקלין. נתניהו קיבל עליו את המנדט להקמת ממשלה, ונזהר מליצור ציפיות. "אני לא עושה זאת מתוך ידיעה שיש לי סיכויים גבוהים יותר להקים ממשלה, אלא בידיעה שאי-יכולת שלי קצת קטנה מאי-יכולת של ח"כ גנץ, משום שאנחנו שנינו לא נוכל להקים ממשלה אלא יחד", אמר, סוכם במשפט אחד את המצב הפוליטי שאליו נקלעה המדינה.

חדת בחירות קיומית

יומיים קודם לכן, בבית הנשיא עוד דיברו באופטימיות. את הממשלה שראה ריבלין בעיני רוחו השבוע הוא מגדיר כ"שוויונית ומשותפת". הכוונה הייתה לכונן ממשלה פריטטית שבה שתי המפלגות מחלקות את הכוח, התיקים והסמכויות ביניהן באופן שווה. אך הבעיה הגדולה לא הייתה מספר השרים וזהותם, אלא שתי סוגיות אחרות: הרוטציה בראשות הממשלה, או ליתר דיוק מי ראשון, ושאלת "השותפים הטבעיים".

בליכוד הבהירו בעניין הרוטציה כי "בסוגיה הזו לא תהיה אפשרות לנשיא להתערב", כך לפי גורם בליכוד. "זה עניין פוליטי מאוד רגיש וסבוך. מבחינת הליכוד אין שום קונסטלציה בה נתניהו לא יהיה ראש הממשלה הראשון והאחרון, בלי רוטציה. אם וכאשר יחול שינוי בעמדת הליכוד בעניין הרוטציה, הוא יכול להגיע אך ורק ביוזמת ראש הממשלה, בהתאם לנסיבות שיתפתחו". למשל?

"שתהיה הצעה אמיתית של אחדות שתואמת את המטרה של הליכוד, עם כל 55 המנדטים של גוש

"הנשיא הראה שאפשר לייצר מתווה שבו שני הצדדים יושבים יחד. עכשיו, אחרי שכולם יודעים איך נראה המתווה הזה, יהיה ברור מי האשם בהכשלת ממשלת האחדות, והוא יצטרך לדעת שייתן את הדין בבחירות הבאות"

ביום שני, סביב השעה עשר בלילה, היה נשיא המדינה ראובן (רובי) רייבלין עסוק. אל מעונו הרשמי הגיע באותו ערב נכדו מתן, שעושה שירות לאומי בבירה ומדי פעם מנצל את

העובדה שלסבא יש דירה בעיר. ריבלין בדיוק הכין לנכד ארוחת ערב, ספגטי ברוטב אדום, כאשר נש מעה דפיקה בדלת. "אדוני הנשיא, הם קוראים לך", אמר מי שאמר. ריבלין סיים להכין את הפסטה, הגיש אותה לנכד מתן ושטף ידיים בנחת. רק אז ירד מקומת המגורים אל קומת הקרקע. שם, בלשכתו, המתינו לו המרכיבים שמהם הוא ניסה לבשל ממשלה.

שעתיים וחצי קודם לכן התייצבו אצלו בנימין נתניהו ובני גנץ, שני מתאגרפים שהקרב דחק אותם לפינה. אל לשכת הנשיא נגררו שלושה כיסאות שווים בגובהם ובצורתם, כדי שאף אחד לא ירגיש "נמוך". על השולחן הונחו מאפי גבינה, קציצות ירק אפויים, טחינה וקרקרים. הנשיא וגנץ שתו אספרסו ונתניהו, גרונו עוד מתאושש כנראה מהקמפיין, ביקש תה.

אושר גדול לא היה שם. בסרטון הקצר ששוחרר מהפגישתו, 30 שניות של מבוכה, נראה נתניהו מחוץ לאל-מנט שלו. הוא אינו מוציא מילה מפיו. גם גנץ לא מפגין שביעות רצון. כאשר ריבלין אומר לשניים "ברוכים הבאים", גנץ מצליח למלמל איזה "ברוכים הנמצאים". היחיד שמחייך הוא ריבלין, שמרגיש בבית.

מלבד המתאבנים הניח הנשיא על השולחן באותה פגישה גם הצעה: נוסחה שתצליח, לדעתו, להביא את הצדדים לכדי מתווה מוסכם להקמת ממשלת אחדות. "מאז נודעו תוצאות הבחירות ישב הנשיא עם הצוות שלו באופן מאוד אינטנסיבי ופרס באוזניהם כל מיני אפשרויות", מגלה הראל טובי, מנכ"ל בית הנשיא. "דברים נבדקו גם בצד הפוליטי וגם בצד המשפטי". אלו כללו מן הסתם את המתווה שנחשף שלשום בערב, עם כישלון המגעים, וכלל כל מיני נוסחאות ושינויי חקיקה שונים ומשונים בעניין הנבצרות.

"נתניהו וגנץ לא היו צריכים את ריבלין כדי להיפגש, אבל כשיש מתווך כזה, עם שאר רוח, זה עוזר", אמר גורם בסביבת הנשיא. במשך שעה וחצי נועד ריבלין

14

המוסף לשבת
27.09.2019

הפגישה ביום רביעי בין ריבלין, נתניהו וגנץ. "בעבר הנשיא הטיל את הקמת הממשלה על מועמד וראה אותו שוב רק בתמונה השבועה", אומר מנכ"ל בית הנשיא. "הפעם יש מקרה מיוחד"

הבאים בתור היו ש"ס. ראשון הגיע סגן שר הפנים משולם נהרי ובהר באבטיח. שני הגיע יואב בן צור והלך על מלון. נהרי, שהקדים מאוד, ישב על ספות הזית בטרקלין שלו, כנזיר סטואי. "אני כבר 20 שנה בפוליטיקה, אני לא מתרגש", אמר. גם מההכרזה ההיסטורית של הרשימה המשותפת לא היו לו צמי רמורות. "הם כבר החליטו מזמן, הכל הצגות", הסביר. הלהקה של ש"ס, כולם גברים בחליפות שמגיעות מאותו פס ייצור, נראתה כמעין גרסה חרדית ל"כלבי אשמורת". היא המשיכה להיאסף בטרקלין ולבסוף התיישבה בקיט צפופה, כתף אל כתף, כמו בבית הכנסת. כשאחד מהם העיר שהאוכל טעים, השיב לו האחר, "או תמליץ עליו לנשיא", וכולם פרצו בצחוק גדול. טמיר, האחראית על השקט, נרעדה. חילופי המשמרות בין ש"ס לרשימה המשותפת היו לבביים. אחר כך תבוא המשלחת האחרונה לאותו יום, ישראל ביתנו, והפשי טידות במזנון כבר ייהפכו לספוגיות.

המצעד נמשך למחרת, עם פחות תנופה. לאחר הכ רעות הרשימה המשותפת וישראל ביתנו ביום ראשון, המפלגות שעלו אל הנשיא בשני כבר לא יכלו לשנות את התמונה. לבסוף, ולאחר ההסתייגות המאוחרת של בל"ד, קיבל נתניהו 55 ממליצים ואת המנדט מהנשיא, וגנץ 54. מאמציו של ריבלין למען ממשלת אחדות נתקלו במערכת הפוליטית בתגובות הנעות בין אפתיה לס קפטיות. "יוזמה מבורכת", אמר גורם בש"ס, אף שה ממשלה שאליה מכוון ריבלין לאו דווקא תכלול את מפלגתו. "כל הכבוד לו על המאמץ", אמר ניצן הורד ביץ, שהוסיף באותה נשימה: "גנץ קיבל מנדט מהעם להחליף את נתניהו, לא לשבת איתו". היטיב לנסח את הדברים ח"כ יצחק פינדרוס מיהדות התורה, שלמח רת שיחתנו גילה כי נפלט החוצה מהכנסת, כשהלי כוד עלתה במנדט על חשבון מפלגתו: "אנחנו הולכים להיות באפלה מוחלטת בשבועות הקרובים. בינתיים אנחנו יושבים בצד, ומי שלא יושב בצד, נותן פול גו בניוטרל. גם הנשיא עכשיו זה פול גו בניוטרל. מה הוא היה יכול לעשות? לכל היותר להגיש ארוחת ערב עם תמונה יפה". ■

המשלחת של ש"ס, כולם גברים בחליפות שנראים כמו גרסה חרדית לכלבי אשמורת, נאספה בטרקלין והתיישבה בקיט צפופה, כתף אל כתף, כמו בבית הכנסת. "הכל סגן השר נהרי

מצעד הממליצים החל ביום ראשון בשעה 17:00 בדיוק, עת פסע משה (בוגי) יעלון, ראש משלחת כחול לבן, על השטיח האדום שנפרס בכניסה. טרקלין הכניסה, על תקרותיו הגבוהות ורצפת הפסיפס שלו, הוסב למעין פואיה, שבו המתניו המשלחות בטרם ייבלעו בלשכת הנשיא. על המרחב הזה שלטה ריקי טמיר, מנהלת מחלקת טקסים ואירועים בבית הנשיא.

לאחר כחול לבן הגיע תורם של נציגי הליכוד. הקי דים להגיע שר התקשורת דודי אמסלם, בחליפה אפור רה, שניגש היישר אל המזנון וביקש קפה, עייף אחרי שתי מערכות בחירות רצופות. אך אבוי, משבר רא שון: על פי כללי הטקס אסרה טמיר על הפעלת מכונת הקפה, שמא הרעש יפריע להתיעצויות המתקיימות בחדר הסמוך. אמסלם התיישב חסר אונים על הספה.

בהמשך הצטרפו אליו השרים יריב לוין, מירי רגב וח"כ דוד ביטן, מלווים בעליזה בראשי, מרכות סיעת הליכוד הנמרצת. בניגוד למשלחת כחול לבן, שתפסה עצמה מאוד ברצינות, שרי הליכוד התיישבו מיד במ עגל והחלו לפטפט. בהמשך הם ירבו להצטלם, ביחד ולחוד, משל היו כוכבי אינסטגרם. כשנציגי כחול לבן יצאו מריבלין, חילופי המשלחות כללו לחיצות ידיים מנומסות, מרוחקות ומתוחות.

נציגי המפלגה הבאה – הרשימה המשותפת – נכנסו לבית כאיש אחד, כחומה בצורה. בטרקלין, מוסתרים מהבזקי המצלמות, היה נדמה שחברי הכנסת המרכיבים את הרשימה, ומגיעים ממפלגות שונות, אינם מאוהבים זה בזה. בינם לבין עצמם לא דיברו, ואולי פשוט מיצו את כל מה שהיה להגיד בדיונים המרתוניים שקדמו להמלצה ההיסטורית על גנץ.

בכל אופן, ח"כ מנסור עבאס בקושי הספיק לסיים את האספרסו (מכונת הקפה הופעלה בשוגג) לפני שדלת הלשכה נפתחה ומתוכה נפלטו שרי הליכוד. המפגש שנתפר לכאורה על פי הוראות במאי מיומן, איכזב: כמעט לא היו הצטלבויות מבט בין הנציגים. היחיד מבין השרים שניגש ללחוץ את ידיהם הוא אמסלם. גם בראשי הסתערה על הח"כים הערבים בחיבוקים. הח"כ היהודי של הרשימה, עופר כסיף, איחר לפגישה ורכס את חגורתו תוך כדי שנכנס פנימה.

רק טקסי או סמלי. יש משימה לאומית".

כעבור קצת יותר מיממה הרברים נראו, ובעיקר נש מעו, אחרת. אחרי נאומו הכבוי של נתניהו ביום רביעי, עם קבלת המנדט, בבית הנשיא ניסו לשרר השלמה. "הוא בעיקר מרגיש הקלה", אומר גורם בסביבתו של ריבלין. "הוא נתן לשני הצדדים את כל הכלים להצליח והיה הכי נאמן לעם ולרצון שלו. כשהתברר שזה לא יצליח, הטיל הנשיא את המנדט על נתניהו כמה שיותר מהר, כדי שאם חלילה נלך לבחירות נוספות, זה יקרה במהירות האפשרית. עוד דבר שהוא הראה זה שאפשר לייצר מתווה שבו שני הצדדים יושבים יחד. עכשיו, אחרי שכולם יודעים איך נראה המתווה הזה, אז יהיה ברור מי אשם בהכשלת ממשלת האחדות, והוא יצטרך לדעת שייתן על זה את הדין בבחירות הבאות. מהבחינה הזו הנשיא מילא את תפקידו".

מה יקרה אם ובאשר נתניהו יחזיר את המנדט?

"על פי החוק יש ברשות הנשיא שלושה ימים להחליט. הוא יתייעץ שוב עם כל המפלגות ויחשוב אם יש תזווה במערכת ואם לגנץ יש בכלל סבירות להקים ממשלה. סביר להניח שהוא יעשה את המהלך המתבקש וייתן לגנץ את הניסיון. אבל אם זה ייראה חסר סיכוי, הנשיא יחזור ליו"ר הכנסת ויגיד לו, 'לא עלה בידי להעניק את המנדט'". במצב כזה יש 21 ימים שבהם הכנסת צריכה להשיג 61 חתימות שיתמכו באחד הח"כים להקמת ממשלה, או שהיא מתפוררת ואז אבד עלינו. עוד בחירות.

משבר מכונת הקפה

עוד לפני הרחיפה לאחדות הקפיד ריבלין לקיים את סבב ההתייעצויות המסורתיות עם משלחות הסיעות, וגם שם ביטא את הצורך באחריות וגמישות מצד כל באי הבית. כמו בפעם הקודמת, הועברו הפגישות עם הנשיא בשידור ישיר ברף הפייסבוק שלו. "היוזמה לשרר את ההתייעצויות החלה בעקבות הבחירות הקודמות, שפתאום קלטנו שיכול להיות שהרבה אש תכוון לבית הזה סביב כוונות נסתרות", אומר גורם בבית הנשיא ומתכוון לטענתו של נתניהו, כאילו ריבלין וגדעון סער רוקמים תוכניות להדיחו.

אחרי שנתניהו עיצבן אותו בחודשים של
 סחבת ובישל לו זובור פומבי ערב הבחירות,
 ביום רביעי הקרוב ימתין היועמ"ש לפרקליטי
 ראש הממשלה שיתייצבו אצלו לשימוע הגורלי
 • למרות היחסים העכורים בין השניים והחשש
 במערכת המשפט "ממה שביבי עוד עלול
 לעשות", בסביבת מנדלבלית מבטיחים כי "יש
 לו נכונות כנה להשתכנע והשימוע יכול לשנות
 את מצבו המשפטי של נתניהו" • ומה לגבי
 עסקת טיעון? "הדלת פתוחה לכל פנייה"

טובה צימוקי

בעייתית. הוא גם חשב שהעבירות של נתניהו
 בתיקי 2000 ו-4000 נבעו מתוך אובססיה לשליטה
 בתקשורת. אבל עם הזמן, נפרסה בפניו התמונה
 הפלילית הגדולה, הרחבה, שחוט אחד מקשר בין
 כל פרשותיה.

שושי כשר בהיכון

גם קשרי העבודה בין השניים עברו מהפך,
 ולא לטובה. גורם פוליטי: "היחסים ביניהם צור-
 ננים ועוסקים רק במה שנדרש. פגישות העבודה
 האישיות ממוקדות, מתומצמות, הם מתקשרים
 כאילו השד כפאם. הפגישות, מלבד שיחות טלפון
 דחופות, לא נערכות בארבע עיניים. עם נתניהו
 יושב לפחות גורם רלוונטי אחד לשיחה כמו ראש
 הסגל. עם מנדלבלית מגיע יועצו הבכיר עו"ד גיל
 לימון, העורך תרשומת של השיחה. הם מערכנים
 אחד את השני רק במה שרלוונטי, ולא מתייעצים
 כמו בעבר."

מנדלבלית גם לא אהב את הצפופ של נת-
 ניהו על מוסד היועץ המשפטי לממשלה. זה החל
 בזובור שעשה לו בשיבת הממשלה, כשביטל
 את חוות דעתו המתנגדת של "חוק המצלמות".
 בתום אותה ישיבה יצאה בת קול בקרב כתבים
 פוליטיים שטענו כי מנדלבלית עשוי להתפטר.
 "מי שמכיר את מנדלבלית יודע שזה אפילו
 לא חלף לו בראש", אומרים בסביבתו. בשבוע
 שלאחר מכן התעלם נתניהו מהמלצת מנדל-
 בליט שלא להכריז על בניית "מבואות יריחו"
 ערב הבחירות.

אבל מה שבעיקר מדאיג את סביבתו של
 היועמ"ש זה מה שהם מגדירים כ"איבוד בל-
 מים" מצידו של נתניהו, שבא לידי ביטוי
 בניסיונו שלא לכנס את הקבינט בטרם קבלת
 החלטה על הסלמה ביטחונית בעזה, ערב הבחי-
 רות. מנדלבלית קשר את ידיו של נתניהו ותבע
 שיקבל את ההחלטה רק בתום דיון בהשתתפות
 הצמרת הביטחונית, אבל בקרבנו טוענים כי

החודשיים הקרובים בישראל
 יתנהלו תוך צפייה במסך מפור-
 צל: מצד אחד תרצד העונה הח-
 דשה של "משחקי הכס - גרסת
 הקואליציה", ומהצד השני תכ-

בוש את הלכבות דרמת בית המשפט בכיכובם של
 ראש הממשלה בנימין נתניהו והיועץ המשפטי
 לממשלה, אביחי מנדלבלית. אם נתניהו לא יש-
 לוף שוב מכובעו את שפן העיכובים, ביום רבי-
 עי הקרוב יחל בלשכת היועמ"ש השימוע לראש
 הממשלה. מנדלבלית - הצפוי להגיש נגד נתניהו
 כתב אישום בעבירת מרמה והפרת אמונים ואולי
 אף בעבירת שוחד - יהיה ליועץ הראשון בישראל
 שהפעיל את סמכותו להכריע האם יש להעמיד
 לדין ראש ממשלה מכהן.

מי שמכיר את מנדלבלית אומר שהוא בשל
 לקבל החלטה כזו. "יש לו שלמות פנימית, תמי-
 כה של הדרג המקצועי ו-30 שנות ניסיון משפטי",
 אומרים במשרד המשפטים. "הוא שוחה במשפט
 הפלילי וגם חזק בקריאת המפה הפוליטית, כולל
 חדריה האחוריים ומחילותיה. כל אלה מכשירים
 אותו לקבל את ההחלטה הגורלית. יש לו מצפן
 פנימי והוא יקבל החלטה שהוא שלם איתה. אבל
 הכי חשוב לו הוא אמון הציבור במערכת שהוא
 ניצב בראשה, בטוהר כוונותיה. לכן הוא ינהל את
 הישורת האחרונה של קבלת ההחלטות בדרך אח-
 ראית, מקצועית ונקייה".

אלא שהשקט, הביטחון והמקצועיות המוקי-
 רנים מלשכת היועץ עלולים להתנפץ כבועה
 מול שועל ותיק כנתניהו. "כשמדובר בראש
 הממשלה עתיר הניסיון והכריזמה, אשף הפע-
 לת אנשים ותהליכים, הכל עוד יכול להתרחש",
 אומר גורם בקי בפרשה.

בראשית הדרך ראה נתניהו במנדלבלית
 איש אמון, אותו בחר אישית לתפקיד היועמ"ש
 ואמור היה, על פי תקוות נתניהו, למלט אותו
 ואת משפחתו מאימת הדין. אחרי הכל מדובר
 בנצר למשפחה בית"רית, הדוגל במינימליזם
 משפטי, וגם נושא עד היום את צלקותיו כמי
 שנחקר ב"פרשת הרפז" והמטרה המליצה לה-
 עמידו לדין (ובסופו של דבר התיק נגדו נסגר).
 אלא שככל שהתקדמו החקירות, החמיצו היח-
 סים. משפטן בכיר מספר: "מנדלבלית העריך
 את ביבי. הוא ראה בו מנהיג אינטליגנטי
 שמשאיר אבק לכל פוליטיקאי הקיים
 היום. אלא שמאז הבחירות באפריל, כש-
 ראה מה נתניהו זומם - פגיעות מהותיות
 בשלטון החוק, כמו חוקי החסינות ופס-
 קת ההתגברות - על מנת להישאר על
 כיסאו ולהימלט מגורלו המשפטי, הוא
 מאוכזב עד עמקי נשמתו".

"לאורך החקירות במשטרה", מוסיף
 משפטן המלווה את ההליך, "מנדלבלית
 סבר שמעשי נתניהו - הגם שנראים פליליים
 לכאורה - נובעים בעיקר מקמצנות, חמדנות,
 נצלנות ואף מהשפעה של סביבה משפחתית

התניהו יצא לשימוע

מנדלבלית. היועץ
 הראשון בישראל
 שיכריע אם להעמיד לדין
 ראש ממשלה מכהן
 צילום: עמית שאבי

"הצינה ביניהם
 מורגשת היטב. בפגישות
 העבודה האישיות הם
 מתקשרים כאילו השד כפאם.
 מלבד שיחות טלפון
 דחופות, הם לא מדברים
 בארבע עיניים"

בכירי המשרד
משועשעים מתיאוריית
החנינה: "חנינות כמו
קו 300 והמתחרת היהודית
'זה נורא אייטז',
הם מגחכים, 'ואין להן
כל היתכנות בימינו"

נתניהו. דאגה
מ"מעשים בלתי
מקובלים, מחוץ
לכללי הפרוטוקול"
צילום: אייפי

כבר נסגר כמעט כולו לצורך שעות רבות של דיונים, לפחות שלוש פעמים בשבוע. "מגשי הסנדוויץ", הסושי הכשר, והמשקאות יהיו בהיכון, מעריך בחיך גורם המכיר מקרוב את ההליך. "מנדלבלית מתכונן לקיום סיעור מוחות מקיף. כל אחד יוזמן לומר דעתו - גם, ואולי אפילו עדיף - אם היא מנוגדת לדעת הרוב. זה תיק כל כך רגיש שאין בו קיצורי דרך".

הכימיה בין מנדלבלית לפרקליטה המלווה בן-ארי קריטית לצורך המשך קבלת ההחלטות. השניים יעברו כתף אל כתף, שכן היא מיועדת לכהן כתובעת הראשית בתיק לאורך כל הדרך, עד פסק הדין ו/או עסקת הטיעון. בן-ארי הג'ינג'ית נחשבת מקצוענית ופייטורית - מ"נטורי קרתא" של הפרקליטות כשמדובר בע"בירות שחיתות שלטונית. מנדלבלית, ג'ינג'י אף הוא בעברו, נחשב מתון, מאוזן ומחושב יותר בהשוואה אליה.

ערב קבלת ההחלטה על כתב החשדות בפ"ר שות נתניהו היא סברה יחד עם פרקליט המדינה ניצן, שיש להעמיד את נתניהו לדין בשלוש הפרשות (1000, 2000 ו-4000) בעבירות של שוחד. מנדלבלית סבר אחרת וקיבל את המלצתם רק בתיק 4000. אף על פי כן, ושלא כבעבר, לא נשמעו טרוניות, הרלפות וחתרנויות, והצוות המיניסטרלי לעבוד כרגיל. גם בקבלת ההחלטה על כתב האישום צפוי להישמר השקט. "גם אם מנדלבלית יחליט בניגוד לדעת ניצן ובן-ארי, הם יכבדו את עמדתו המקצועית", מעריכים במשרד.

בלי טריקים ושטיקים

אם לא די ברעשי הרקע הפוליטיים ובהליך הרכבת הממשלה שיתבצע במקביל להליך המיניסטרלי, אילוף גדול נוסף מרחף מעל - פרקליט המדינה ניצן פורש בסוף דצמבר עם תום תקופת כהונתו, ועד שלא תהיה ממשלה קבועה לא ניתן אפילו להקים ועדת איתור לבחירת הפרקליט הבא. תוצאות הבחירות הרגיעו במקצת את הצמרת המשפטית מתרחיש הבלהות שנתניהו יפעל מאחורי רי הקלעים לבחור פרקליט מדינה נוח במקום ניצן, טרם קבלת ההחלטות בתיקו. עכשיו מתפללים שם שלא יישלף איזה נימוק על מנת לדחות את ההחלטה עד לאחר סיום כהונת ניצן.

אגב, אם תקום לבסוף ממשלת אחרת או ממשלה בראשות גנץ, צפויה בן-ארי, שנבחרה אתמול לתפקיד המשנה לפרקליט המדינה להימנות על תפקיד פרקליט המדינה, ומנדלבלית צפוי לתמוך בה.

בנוסף יצטרך היועץ לתת דעתו גם לגל הפניות הצפויות לבג"ץ, שתחייב את הצגת עמדתו בפני שופטי העליון. חלק מתשובותיו לעתירות הצפויים יקבעו עמדות תקדימיות, בעלות השלכות חוקתיות ואף פוליטיות, שברקע שלהן יתחולל עימות עם נתניהו, הקואליציה ואולי גם האופוזיציה, ואף חלקים מהציבור והתקשורת - שיעמידו למבחן את חוסנה של התביעה הכללית.

בסביבת היועץ ופרקליט המדינה ערים להערכת רכות, שמקורן בעיקר בחוגי ימין, שלפיהן ההליך ייגמר באמצעות חנינה נשיאותית. בשלב זה לא פנה איש מטעם נתניהו וממילא לא נדרשת תגובת היועץ בנושא, אבל בכירי המשרד משועשעים מה שיח הטוויטרי: "אין מה לדבר, חנינות כמו קו 300 והמתחרת היהודית 'זה נורא אייטז', הם מגחכים, 'ואין להן כל היתכנות בימינו'".

זו גם התגובה, נכון לעכשיו, לגבי עסקת טייב עון עם נתניהו. "עם זאת הרלת שלנו פתוחה לכל פנייה והצעה", מסייג בכיר במשרד המשפטים, "בתנאי שהכל יתנהל בדרך המלך. לא יתקיים כל מו"מ עם פרקליט נתניהו מאחורי גבו של איש, לא יהיו טריקים ולא שטיקים". בכל מקרה, סעיפי האישום יכתבו את קולת העסקה. גורם משפטי המצוי בנושא אומר כי רבים הסיכויים שעסקת טייבון מקילה המייצגת את אינטרס הציבור, תכלול לפחות התעקשות הפרקליטות לגזור קלון, שפירושו אחר - הרחקת נתניהו מהחיים הציבוריים למשך עשור. ■

tovazimuky@gmail.com

המהלך דווקא הועיל לנתניהו. "נוצר הרושם שביבי הוא שמשון הגיבור שנעצר על ידי הדרג המשפטית", אומרים שם.

יותר מכל, אומרים בצמרת המשפט, "נוצר חשש ממה שביבי עוד עלול לעשות כדי להישאר על הכיסא. מנדלבלית יודע שביבי הוא אלוף התרגילים וקיים סימן שאלה לגבי איך הוא יתנהל מול ההליך המשפטי הממתין לו. אופציה של ירידה מהבמה עלולה לגרום לו לעשות מעשים בלתי מקובלים, מחוץ לכללי הפרוטוקול הפוליטי והמשפטי".

החשש גם נובע מאופן ההתנהלות עד כה. מנדלבלית ספג וספג חודשים של סחבת מצד נתניהו, שלא שלח את פרקליטיו לקחת את חומרי הדין קורה ממשרדי היועץ והתמקח על קביעת מועד מוסכם להליך השימוע אליו הוזמן לפני כשבוע חודשים (0), בשלהי חודש פברואר. נתניהו דחק את מנדלבלית עד שחוט סבלנותו פקע והוא אותת לפרקליט רה"מ, שאם לא יגיעו ללשכתו, יוגש כתב החשדות לבית המשפט המחוזי לאלתר.

לשימוע בשבוע הבא אישרה את הגעתה סרלית עורכי הדין מטעמו של נתניהו, שלפי הנוהג לא יהיה נוכח בעצמו. מעצם טיבו של השימוע, ישתמשו בו שני הצדדים כדי למשש את הדופק של היריב. פרקליטיו של נתניהו, שכבר שיגרו את ראשי הפרקים לטיעונים נגד הגשת כתב האישום (על דף אחר), יעניקו להם תוקף בעל פה בפני היועץ וצוותו. הפרקליטות, מצידה, תלמד מה נקודות החולשה של התיקים, ותוכל להעריך את מהימנות וסיכויי הפרשנות השונה של נתניהו לכתב החשדות ולראיות. השימוע צפוי להימשך גם ביום חמישי ואם יהיה צורך יוכלו פרקליטי נתניהו להשלים את טיעוניהם בכתב ואולי גם בעל פה.

מי שעוסק בקבלת ההחלטה מדגיש שחשוב למנדלבלית שעורכי הדין של נתניהו יציגו את טיעוניהם ושצוותו ישמע אותם ב"לב פתוח ונפש חפצה". "למנדלבלית יש נכונות כנה להשתכנע. נע. ייתכן שהשימוע ישנה את מצבו המשפטי של נתניהו", אומר המקור.

הוא מסוגל להתעלם מכל מה שנעשה ונאמר בסביבתו של נתניהו על מערכת המשפט?

"מנדלבלית הקים חומת ברזל בין הפוליטיקה לבין ההליך המשפטי. למרות ההסתה המתמדת, קבלת ההחלטות על ידי היועץ ופרקליט המדינה הייתה ותהיה נקייה לחלוטין. הוא נחוש לשים את הכל בצד. סיסמתו היא 'רק האמת והחוק ידברו'". הלחץ על מנדלבלית לקבל החלטה מהירה בהחלט נמצא ברקע. השאיפה היא לקבל החלטה במהלך חודש נובמבר, אך זה לא יהיה על חשבון המקצוענות. עם זאת, גם אם יהיו עיכובים, הם לא ימשכו עד אין קץ", מבטיחים במשרד.

לאחר השימוע יחל סיעור המוחות בצוות היועץ המורחב. אותו צוות של כ-20 פרקליטים שקיבלו את ההחלטות בפברואר, ובראשם מנדלבלית, פרקליט המדינה שי ניצן, הפרקליטה המלווה ליאת בן-ארי, המשנים רו נורי, עמית מררי ושלמה למברגר, והעוזרים האישיים גיל לימון, חגי הרוש ועדי מנחם. ההחלטות יתקבלו לגבי נתניהו, שאול אלוביץ' ונוני מוזס במקביל. "במשרד המשפטים מדמים את צוות המח' לייטם לדגים השוחים באקווריום, או לאנשים שנמצאים בחדר אטום המנטרל רעשים, לחצים והשפעות", אומר גורם משפטי בכיר. "הדבר היחיד שהם אמורים לשמוע זה רשרושי דפי החקירות, הראיות, חוות הדעת של הפרקליטים, התקדימים המשפטיים וכמובן מנגד תוצאות כל השימועים, שעברו כל הנאשמים בתיקי נתניהו".

"המלאכה המשפטית קלה מזו שהתנהלה בחודש פברואר", מעריך הגורם. "הפעם אין צורך ללמוד את כל החומר מהתחלה ואין מקצה שינויים. בודקים את מה שעלה במהלך השימוע ואת ההסברים שסיפקו פרקליטי נתניהו ומנסים להעריך באיזו מידה הם מחזקים או מפריכים את הקייס. מקום נכבד יוקדש לניתוח 'הכוונה הפלילית' של החשודים, שנחשבת חמקמקה ונתונה לפרשנויות שונות, והיועץ ידרש להעריך את סיכוייה לעמוד בבית המשפט".

לוח הזמנים של מנדלבלית והפרקליטים

מייוחד: מצפון לדדום, שבושיים במוצבי צה"ל, בין היילי דוד ה-Z

הצנחנים על גבול סוריה שמסתובבים עם חלוקי רחצה ורודים ומכינים ערכות הסוואה לצילי מוזיקת טראנס • התותחנים בגולן שמרימים בכיף פגזים של 45 קילו ולא מוכנים שיקראו להם לוחמים לייט • החי"רונים בגבול לבנון שמתענגים על סמבוסק צבאי ומשלוחי פיצה • ולוחמי סיירת חרוב בגוש עציון שבין מחסום למעצר חוגגים ברמצווה מאוחרת לאחד החברים • חלק ראשון במסע

יואב קרון + צילומים: גדי קבלו

בשעת ערב מוקדמת כבר עוטף ערפל כבר את מפלצת הבטון האימתנית שנקראת מוצב ציפורן. מצד אחד לבי נון, מהצד האחר אצבע הגליל. בכל רגע עלולים היילי המוצב הזה, לוחמי הפלוגה המסייעת של גדוד 77, למצוא את עצמם במ" לחמה. זה כמעט קרה שבוע קודם לכן, כשהיזבאללה שיגר טילי קורנט לעבר אמבולנס צבאי בגזרה הסמוך כה. אבל עכשיו שקט כאן, ובפינת הזולה הפלוגתית, מתחת לרשת הסוואה, הלוחם טאי לרנר שר דודו טסה. מאיפה אתה בארץ, שאלתי אותו בסוף השיר. "פרדס חנה-כרכור", השיב.

אם כבר פרדס חנה-כרכור, למה שלא תשיר לנו את "בלוז כנעני", הצעתי.

"בכיף", אמר טאי וסימן לאחד החברים, ליאור וייני רופ מכפר-סבא, לקחת את הגיטרה. וכך, באחת הנקודות הנפוצות ביותר במדינת ישראל, שתי אצבעות מוואדי סלוקי שבו התחולל קרב דמים במלחמת לבנון השנייה, הם נתנו ביצוע נפלא לשירו של אהוד בנאי. שלווה עולמים במוצב.

400 קילומטר דרומה משם, עולם אחר לגמרי. אילת. הגבול הימי עם ירדן ומצרים. לוחמי סיירת הדבורים, שאליהם הצטרפנו להפלגה, אחראים לספק לתושבים ולתיירים את הדבר הכי יקר כאן: שלוה. זה גבול שקט, אבל פיגוע אחד בבית מלון יכול למוטט את העיר הדרומית.

מוצב ציפורן וזירת ים סוף הם שני קטבים במסע שערכנו, הצלם גדי קבלו ואני, בין מוצבי צה"ל לאורך גבולות המדינה – מגבול לבנון ורמת הגולן דרך איו"ש וגבול עזה ועד גבול מצרים ואילת. יותר מ-1,700 ק"מ לומטרים של נסיעה, שמונה מוצבים, ספינה אחת וכ-30 מראיינים.

המטרה הייתה להכיר מקרוב את דור ה-Z של צה"ל, הלוחמים שנולדו ערב הנסיגה מלבנון והאינתיפאדה השנייה ונושאים עכשיו על כתפיהם חלק מרכזי ממשומות ההגנה על מדינת ישראל. רצינו לברר איך נראית שגרת יומם, מה הם עושים בזמן הפנוי המועט שנותר להם בין משימה למשימה, מאין באו ומה הם חולמים לעשות בעתיד, להבין איך זה להיות לוחם או לוחמת בקו ב-2019, מנקודת המבט של שני וטרנים שסיימו סדיר לפני כמעט 30 שנה.

תחנה 1:

מוצב מחפי, צפון רמת הגולן יחידה: מסייעת גדוד 101, צנחנים

"תסתכלי!" הצביע קבלו הצלם על שני חברי בחלור קי רחצה תואמים בצבע ורוד שהלכו לכיוון המקלחת, כאילו הם נמצאים בספא מפנק וסיימו בדיוק מסאז'

שוודי. זה נראה כמו סצנה מ"גבעת חלפון" אף שמדובר במוצב בצפון רמת הגולן, בצד הפחות סימפטי של גבול סוריה. אבל ככה זה בפלוגה המסייעת של גדוד 101 בצנחנים: מי שסגר שנתיים בצבא מקבל חלוק רחצה שצבעו תלוי בצוות שאליו הוא שייך. "חלוק ורוד עם ציור של ג'יפ האמר מאחור זה צוות ניוד", הסביר עידו תוהמי ממושב אליכין. "סגול עם גולגולת זה צוות צלי פים, שחור עם ציור של שטן זה אוה"ד (איתור והשמ" דה), ולמרגמות יש חלוקים כחולים עם הספרה 7".

הברלי המעמדות בין ותיקים וצעירים תופסים מקום די מרכזי במסייעת 101, "אבל הכל באווירה טובה ובלי השפלות", הסביר עומר לוי מקיסריה, שנחשב עדיין לצעיר.

מה זה אומר להיות צעיר? עמית ברושקובסקי ממטולה: "בתור צעיר אסור לי למשל לשתות חלב או לאכול גבינה צהובה. ואם אני עובר על זה, עושים לי מעשייה".

"מעשייה" הוא שיר שמקדישים הפז"מניקים לצעיר שעבר על חוקי המסייעת. השירים מודפסים ותלויים בתאי השירותים בפלוגה, והם גסים ובוטים מכדי לצטט מהם כאן. משחק או לא משחק, זה לא נעים לשבת על האסלה ולראות מה כתבו עליך משוררי הפלוגה.

לוחמי המסייעת הם חפ"שים (חיילים פשוטים) וזה ממש לא נחשב פחיתות כבוד, להפך. "אני חפ"ש גאה", הכריז אלעד שורני מנהריה. לכולם כאן ברור שהמילה האחרונה היא של המפקדים, אבל קיימת גם מערכת היררכית מקבילה שבראשה שלושת החפ"שים הבכ"רים. "יש סבא מסייעת, סבתא מסייעת ושופט מסייעת", הסביר לנו אביב סויד מנת יבות. "אם תראה פה בחור עם כרס ומשקפי שמש, מחזור מארס 17 – תדע שזה הסבא מסייעת. סבתא מסייעת זו אשתו, ושופט מסייעת הוא זה שמעניש צעירים שעושים שטויות".

"סבתא מסייעת זאת אשתו?" מה הכוונה?
"זה החייל מספר 2 מבחינת הכבוד אחרי סבא מסייעת", אמר אחד הלוחמים. לך תסביר להם שזה צריך להיות הפוך.

אבל אסור לטעות: חיילי המסייעת של גדוד 101 – שהמפקדים קוראים לה "פלגת האש" והחפ"שים קוראים לה "ממלכת הרב"טים" או "פלוגת X" – לא עסוקים רק במשחקי פז"ם מטופשים. מדובר בלוחמי חי"ר מהשורה הראשונה, שיכולים למצוא את עצמם מחר בבוקר בדרך למבצע קרקעי בעזה או לבנון. הם יושבים בגבול סוריה כבר חודשיים וחצי כעתור דה חטיבתית, והקו הקודם שלהם היה בגזרת כיסופים שבגבול עזה. שם, בינואר השנה, נפצע אחד ממפקדי הפלוגות בגדוד מירי של מחבל, והקסדה הצילה את חייו. "כשקורה כזה דבר אתה אומר לעצמך: זה יכול לקרות לכל אחד מאיתנו", הודה אביב סויד. אלעד: "אבל אין פחד. אתה יודע בשביל מה התגייסת לצנחנים".

חיילי מסייעת השריון
במוצב ציפורן. מסל של
יגואר וגמד גינה בחצר

המעב הלאומית

הצנחנים בגבול סוריה. "פה זה ממלכת רב"טים"

"בתור צעיר בפלוגה אסור לי לאכול גבינה צהובה, מסביר הצנחן ברושקובסקי. "אם אני עובר על זה, עושים לי מעשייה". הכוונה לשירי נאצה שתלויים בשירותים ומוקדשים למי שעבר על חוקי הפלוגה, למען יראו וייראו

בהשוואה לגבול עזה, הקו ברמת הגולן שקט יחסית, אף שהמצב יכול להתהפך בכל רגע, כפי שמעידות המיגוניות בחצר הפלוגה וערכות ההסוואה שכמה מה חיילים עסקו בהכנתן לצילי מוזיקת טראנס שבקעה מתוך ערכת קריוקי.
לפני שירדנו לסיבוב על הגדר הצביע מישו על אחד החיילים ולחש לי ביראה: "זה הסבא מסייעת". ני גשתי אליו. קוראים לו שגיא בוזון, הוא גר בשדה יעקב ונותרו לו 40 יום לחפש"ש (חופשת שחרור).
הבנתי שאתה הסבא מסייעת.
"כך יצא".
מה זה אומר?
"אני אחראי על האווירה והמורל בפלוגה. היום, למשל החיילים בערב דרבוק רציני (מהמילה דרבוקה) - שירים, דגלים, על האש".
ומי יחליף אותך בתור סבא מסייעת כשתשתחרר?
"זה סוד. בינתיים רק אני יודע. יהיה טקס אישי, ביני לביני. אני אעביר לו כיסוי דיסקית עם הסימן X שעור בר מדור לדור בין הסבאים, ואת המקל סבא מסייעת, שהידית שלו היא בצורת ראש נחש. חוץ מזה יהיה ערב דרבוק שבו אני נותן הענקות לכל מיני חיילים ותיקים. למשל, את הירית הסתערות של הנשק שלי".
בדרבוק, אפשר להניח, הם ישירו בין היתר את השיר הזה, שמצאתי תלוי באחד מתאי השירותים:
"מכל הכיוונים אני שומע, למסייעת יש ביצים מברזל
פה זה פלוגת המסייעת - סייעת!
כאן בפלוגה כולם דוגלים!
אפילו המג"ד עכשיו ישמע: פה זה ממלכת רב"טים.
אוווווו אווווווו אווווווו
נראה לי שאין צורך בתרגום לעברית.

תחנה 2:

מוצב נחל"ג, דרום רמת הגולן יחידה: גדוד 405, תותחנים

אם העניינים היו מתפתחים אחרת, סמ"ר לב בולוטיץ מאשדוד היה משרת עכשיו בקריה כספורטאי מצטיין ונוסע לתחרויות טניס ברחבי העולם. במקום זה הוא תופס כוננויות במוצב של תותחנים בגבול סוריה.

מלטיני מחברון עם חולצת סוף מסלול של החטיבה. אין שום דבר מצחיק בסיטואציה הזו

חיים שלך, אבל מהר מאוד הם נפתחו אליי, והפכנו לצוות הכי טוב בסוללה".
מה עשיתם בקלקיליה?
"קו חי"ר לכל דבר: סיורים, מעצרים, עמדות פיי לבוקס והפס"דים (הפרות סדר). המסול" שלנו (מפקד סוללה) קיבל אבן לפני. עשינו גם מעצרים של אנשי חמאס, תפיסות אמל"ח. חי"רניקים לכל דבר. אפילו קיבלנו תעורת הצטיינות מהחטיבה המרחבית".
בכלל, חשוב להם מאוד להוכיח שהם לא פחות טובים מחיילי הח"ר ושהתותחנים הוא לא כזה חיל אפור כמו שחושבים. "לפני הגיוס שמעתי המון סטיגמות על החיל", סיפר ירדן סלם מהיישוב קדימה. "אנשים אמרו שהתותחנים הם לוחמים לייט. אבל חבר שהתגייס לפי ניי לתותחנים שיכנע אותי ללכת בעקבותיו ואני לא מתחרט לרגע".
הם יושבים במחנה אל על הסמוך ומחזיקים במוצב נחל"ג כוח כוננות ארטילרי ועמדת תצפית, שבכניסה אליה רשם מישו בצבע כחול: נ נח נחמן מאומן. כמו מוצבים נוספים ברמת הגולן, גם נחל"ג נמצא מהצד המזרחי של גדר המערכת. זה שטח ישראל, אבל דבר לא מפריד בינו לבין סוריה.
כשהחלה המתחנות האחרונה בגבול הצפון, כל הסו"ל לה הוקפצה לכלים. "לא היה לנו אוטובוס, אז רצנו בגלל שלושה קילומטרים ממחנה אל על עד למשטח של התומ"תים", סיפר עמרי.
ירדן: "הקמנו צילייה במשטח והיינו שבוע על מדים ושכפ"צים במוכנות לירי, בלי מקלחות ובלי להוריד נעליים".
בסוף השיחה הוציאו החיילים כמה פגזים מבטן התר-תח לצורך הצילום. כל אחד מהם שוקל 45 קילו. אתם לא סובלים מכאבי גב מלהריים כזה משקל?
ירדן: "לימדו אותנו בהכשרה איך מרימים נכון את הפגז מבלי לפגוע בגב. וחוץ מזה, באירוע אמת לא

"הייתי אלוף ישראל בטניס פעמיים. פעם אחת לבנים ערים ופעם אחת לנוער", סיפר בולוטיץ כשישבנו על ארגזי תחמושת ריקים ליד אחד התומ"תים (תותחנים מתנייעים) של הסוללה שלו, במוצב שנקרא פעם נחל גולן ומסיבה לא ברורה הפך לנחל"ג, כאילו אין מס"פיק ראשי תיבות בצבא. "יצא לי אפילו לשחק מול ישי עוליאל, ההבטחה הגדולה של הטניס הישראלי. אבל בגיל 16 נאלצתי לפרוש בגלל פציעה, ואז קרס החלום להיות שחקן מקצועי".
איך זה השפיע עליך?
"לקחתי את זה מאוד קשה. עליתי יותר מ-20 קילו בגלל חוסר תזונה. עד אז הייתי רגיל להתאמן כל יום ארבע שעות. כשאתה עושה משהו מגיל חמש, זה הופך להיות האהבה הגדולה שלך".
הקו שתופסים בולוטיץ וחבריו הוא דו-תכליתי: גם כחיילי חי"ר שמחזיקים גזרה ועושים סיורים בהאמרים על גדר המערכת, וגם כתותחנים בכוננות לירי ארטי-לרי. "בכו הקודם הייתה לנו הקפצת אמת", סיפר בר-לוטיץ. "היינו בכוננות ופתאום, באמצע הלילה, אנחנו מתעוררים לכריזה 'מטרת סוללה'. קפצנו מהמיטות ותוך כמה דקות היינו בתוך הכלים, מוכנים לפגז רא-שון. התברר שכוח חי"ר נתקל במחבלים על גדר המ-ערכת והיינו צריכים לתת לו מיסוך עשן. הייתי הטען וירדנו פגזי עשן. בזכותנו אף חייל לא נפגע".
ירי באירוע אמת שונה מירי באימון?
"מבחינה טכנית אין הבדל", הסביר עמרי שקד ממושב משמרת שבשרון. "אבל כשאתה שומע בקשר 'אש לחילוק', אתה עושה סוויץ' במוח".
עמרי הגיע לסוללה כמפקד צוות אחרי שנה בצבא. "לא היה לי שום ניסיון מבצעי או פיקודי, רק קורסים והכשרות. הגעתי ישר לקו בגזרת קלקיליה, והתחלתי לפקד על צוות שכמעט כולם בו היו יותר ותיקים ממני בצבא. היו בהתחלה תקריות בסגנון 'מה אתה מבין מה-

שקופץ לאירועים בגדר, הסביר יוסי חג'ג' מאשקלון. יוצא לכם לראות בעיניים אנשי חיזבאללה? חג'ג': "לעיתים רחוקות, אבל כשאנחנו רואים, אנחנו יודעים לזהות אותם". מסייעת שריון היא חיה קצת מוזרה. הם חי"רניקים

רואים בעיניים. אם צריך מרימים את התומ"ת עצמו". "אתה רוצה לנסות להרים פגז כדי להרגיש את המי שקל?" שאל אותי אחד התותחנים. אני יכול לנסות, אמרתי, אבל אחרי זה תצטרכו לפנות אותי באמבולנס עם גב תפוס. בכל זאת, יש גבול למסירות העיתונאית.

תהנה 3:

מוצב ציפורן, גבול לבנון
יחידה: מסייעת שריון גדוד 77

אחרי ארבעה חודשים של קו חורף במוצב ציפורן, עם סוירים אינסופיים על הגדר בקור חודר עצמות, מארבי לילה בסלוקי ופתיחות ציר אל תוך רצועת הביטחון, כשהדבר השני הכי חשוב אחרי הנשק הן שקיות החימום שהיינו מצמידים לאזורים אסטרטגיים בגוף, חשבת שיותר לא אראה את המקום המקולל הזה. אבל עברו 27 שנה והנה אני שוב בציפורן, הפעם כעיתונאי. כשעשינו קו בציפורן, פלוגת נובמבר 90 בגרוד אפעה של הצנחנים, המוצב ישב צמוד לגדר, אבל בשטח לבנון. זה היה משטח של פריקסטים מוקף סור ללה עם כמה תעלות קשר, אנטנה גבוהה וזהו, פחות או יותר. אחרי הנסיגה מלבנון, בשנת 2000, פוצץ צה"ל את המוצב והוא נבנה מחדש מצידו הישראלי של הגבול. ציפורן של היום הוא מבצר בטון בן כמה קומות מעל ומתחת לאדמה, שנבנה למלחמה ואמור לעמוד בירי בלתי פוסק של פצמ"רים, רקטות וטילי נ"ט מלבנון.

את המוצב מחזיקה כרגע הפלוגה המסייעת של גדוד 77 מחטיבה 7. "אנחנו עושים סוירים על הגדר עם האמרים ממוגנים, תופסים עמדות תצפית וש"ג, מח" יקים חמ"ל וכוננות מרגמות ויש לנו חפ"מ/פ/סמ"פ

לכל דבר, אבל מסתובבים עם כומתה שחורה וסמל של חיל השריון, ועוברים את כל ההכשרות שלהם בבית הספר לשריון בשיופון. "אנחנו חי"ריונרים, שילוב של חי"ר ושריון", הסביר ליאור ויינרופ מכפר-סבא, מש"ק ההדרכה של הפלוגה וקודם לכן מפקד במחלקת אוה"ד. גל שלום מעפולה, מפקד צוות מרגמה 120 מ"מ: "אנחנו עושים את המסלול במקביל לטנקיסטים. טי"רונות, אימון מתקדם. כשהם בקורס מט"קים (מפקדי טנקים), אנחנו עושים קורס מ"כים".

יש הבדלי מעמדות ביניכם לבין הפלוגות המ"סייעות של חטיבות החי"ר כמו גולני וצנחנים? נבו נחמיאס מיקנעם: "אנחנו פוגשים חי"רניקים אחרים ויודעים שמבחינת מקצועית אנחנו לא פחות טובים מהם".

הם נמצאים כבר חודשיים בציפורן ובקו הקודם ישבו בגבול עזה. ויינרופ: "לבנון זה אויב יותר מאתגר, אבל מבחינת עניין, בעזה קורה יותר. הפס"דים ואירועים נפיצים אחרים. יצא לי להיות במהומות של יום שישי על הגדר בעזה, אמנם בעמדה אחורית, אבל שומעים את הבלגן ורואים הכל".

יצאנו לסיבוב בתוך המוצב. חצר הפלוגה, שברוב המוצבים נמצאת תחת כיפת השמיים, היא אולם גדול עם עמודי בטון וצינורות אוורור ענקיים. באחת הפינות ניצבת מעין כמה עם דגלים של הפלוגה בצבעי שחור-ירוק כהה, פסל של יגואר ושלט גדול "מסייעת יגואר" עם ציור קצת ילדותי של חתול חושף חזה שרירי. יש גם גמד גינה, שהוא הדבר הצבעוני היחיד כאן.

המסדרון הסמוך משמש כנאפ"ל (נקודת איסוף פלוי גתית). על הרצפה ארבע אלונקות פתוחות ומוכנות לקלוט פצועים, תזכורת לכך שהשקט כאן הוא עניין זמני.

יש משהו קודר בכל הבטון הזה, בגרמי המדרגות וב" מסדרונות האפלוליים שנראים כאילו הם לא מובילים לשום מקום, בחדרי המגורים הגדולים עם מיטות הקור מתיים. כשהראיתי לאשתי תמונות מהמוצב היא אמרה שזה נראה כמו בית סוהר. אחד החיילים אמר שזה נראה כמו בית ספר. אני מניח שמבחינתם אין הבדל גדול בין השניים.

איך אתם מעבירים כאן את הזמן הפנוי שלכם? חג'ג': "אין הרבה זמן פנוי. בכל נקודת זמן יש בקושי 15 איש שלא נמצאים במשימות. משחקים פינג-פונג וכדורגל שולחני, מפצחים גרעינים ועושים צחוקים.

ורגעים בבוקר של ציפורן. "משחקים כדורגל שולחני, מפצחים גרעינים ועושים צחוקים"

בוזון מסרב לגלות מי יירש אותו בתור "סבא מסייעת" בפלוגה: "זה סוד. יהיה טקס אישי, ביני לבינו. אעביר לו כיסוי דיסקית עם הסימן X שעובר מדור לדור בין הסבאים, ואת המקל סבא שהידיית שלו בצורת ראש נחש"

"הייתי אלוף ישראל בטניס כעמיים. כעם לנערים ופעם לנוער", מספר התותחן בולוטין שיושב על ארגזי תחמושת ריקים. "יצא לי אפילו לשחק מול ישי עוליאל, אבל בגיל 16 נאלצתי לפרוש בגלל פציעה"

התותחנים במוצב נחל"ג.
"באירוע אמת לא רואים
בעיניים. אם צריך מרימים גם
את התומ"ת עצמו"

סוף מסלול "נחשון נוב" 07 - מקצועיות, רעות וצדקת הדרך". גרוד נחשון וסיירת חרוב, שאל לוחמיה הצט"רפנו, שייכים לאותה חטיבה - כפיר.

הנהג החל לפרוק את תא המטען של הטנדר והכריז מה יש בכל ארגז: "קישואים!" "חצילים!" "קרטונים ריקים!" המפל"ג הורה לאחד הצעירים לצאת מהרכב ולהצמיד את ידיו לקיר, וערך עליו חיפוש. הוא לא מצא דבר, וסימן לפלסטינים להמשיך לנסוע.

כעבור שתי דקות עצרה במחסום מאודה 6 עם מספר ישראלי, צהוב. זוג צעיר עם פעוטה כבת שנתיים. מדובר הפעם במשפחה ערבית-ישראלית, אבל ברשיון הרכב הופיע שם יהודי-אשכנזי. נקרא לו, לצורך הכתבה, משה ויינשטיין. "מי זה ויינשטיין?" שאל המפל"ג, והנהג הערבי ענה לו: "זה אח שלי". כיוון שחוש הומור הוא לא סיבה מספקת לעכב אדם לחקירה, והבריקה מול המסוף המשטרתי העלתה שגם כאן הכל כשר, החיילים שיחררו את נהג המא"זדה לדרך.

לא נעים לראות איך מוציאים אדם מהרכב, מצמידים אותו לקיר ועורכים לו בדיקה גופנית. שי המפל"ג מסביר שהדבר הכרחי כדי למנוע פיגועים. "במחסום פתע כזה אפשר למצוא כלי נשק מכל הסוגים - החל מתתי-מקלעי 'קרלו' דרך רובי אם-16 ורובי בי ציידים, ועד סכינים, אגרופנים, אלות עם מסמרים ואפילו נונצ'קו".

ולא פחות חשוב, במחסומים האלה מאתרים לעיתים קרובות כלי רכב גנובים. "רכב גנוב הוא פוטנציאל לפיגוע דריסה או פיגוע ירי", אמר שי. "כבר היו פיגועי דריסה שבוצעו על ידי רכבים גנובים עם מספר צהוב".

אבל איתור מכוניות גנובות ("משטובות"), והצבת מחסומי פתע הם רק חלק קטן מהפעילות של לוחמי סיירת חרוב ("לא גרוד, סיירת" הם מדגישים), שיושבים במוצב כרמי צור, ליד צומת הגוש. "המשימה המרכזית שלנו היא להגן על ציר 60, שהיו בו לא מעט פיגועים", הסביר לנו ניצן שוורץ ממודיעין, לוחם בפלגת אשוח, שתוך כדי שיחה מתברר שלמד עם הבת הגדולה שלי באותה כיתה. "יש פעילות הגנתית ופעילות התקפית. הפעילות ההגנתית כוללת סיורים על הצירים, פילבוקסים וצ'קפוסטים ברמה יומית".

"המשימות ההתקפיות שלנו", הצטרף לשיחה ג'סי

בשבוע שעבר היה לנו ערב פיצות. הזמנו פיצות מקריית שמונה".

איך באמת האוכל במוצב?

"האוכל מצוין. הטבחים של הגרוד משקיעים מאוד. מכינים טורטיות, סמבוסק. בשישי-שבת האוכל לא שונה מהאוכל בבית. כשאתה נשאר סופ"ש אתה לא מבואס כי אתה מרגיש כמו שבת בבית, רק על מדים ועם משמרות".

האוכל לא שונה מהאוכל בבית?? מה אמא שלך תגיד כשהיא תקרא את זה?

הג'ג' מחייך: "אם אתה יכול לצנזר את אמא שלי מהכתבה. אבל ברור שאין כמו האוכל של אמא".

הם עושים סכך של 11 יום במוצב, שלושה ימים בבית. "כמפקד אתה מתעסק באנשים שלך גם כשאתה בבית", אמר ויינרופ. "עושה טלפונים עד כניסת שבת, לא הולך לישון עד שאתה מורא שאחרון החיילים הגיע הביתה. החייל הוא בשבילך כמו ילד או אח קטן שאתה דואג לו. כשמהו כואב לו, זה כואב גם לך. מפקד צריך לאהוב את החיילים שלו. מישוה שהיה מפקד שלי בקורס מ"כים אמר: 'הפעם היחידה שנכשלתי הייתה כשהי פסקתי לאהוב את החיילים שלי'".

תחנה 4:

מוצב כרמי צור, גוש עציון יחידה: סיירת חרוב

"הזאב" הממוגן עצר בכניסה למפעל חומרי בניין בפאתי העיירה בית אומר, בין לחול לגוש עציון. הלוחמים פרקו מתוכו, עטויים וסטים וחובשים קסדות, ואנחנו בעקבותיהם. תוך כמה דקות הקימו מחסום ארעי, "צ'ק פוסט", שמטרתו לערוך בדיקות פתע לרכבים פלסטיניים. מצד אחד של המחסום רכב הזאב, מצידו האחר ג'יפ ה"דור" של סרן שי, מפקד פלגה בסיירת חרוב.

אחרי כמה דקות הגיע למחסום טנדר לבן ובתוכו חמישה אנשים. המפל"ג סימן לו לעצור. הנהג, גבר בשנות ה-50 לחייו, תושב חברון, יצא מהרכב. כשהבטנו בחולצה שלו כמעט התחלנו לצחוק, למרות שאין שום דבר מצחיק בסיטואציה הזאת. זו הייתה חולצת

לא נעים לראות
איך מוציאים
אדם מהרכב,
מצמידים אותו
לקיר ועורכים לו
בדיקה גופנית. שי
המפל"ג בחרוב
מסביר שזה
הכרחי. "במחסום
פתע אפשר למצוא
נשק מכל הסוגים,
מתתי-מקלע
'קרלו' ועד נונצ'קו"

לוחמי סיירת חרוב בודקים פלסטיני במחסום שהציבו. "יש לנו גיבוי מלא מהמפקדים. חייל שעשה משהו לא בסדר, יודע שזה לא בסדר"

בריקס מרעננה, מפקד בפלגת אשחר, "כוללות מעצרי פעילים ותפיסות אמל"ח וכספי טרור. לכל לוחם יוצא להשתתף בפעילות כזו לפחות לילה אחד בשבוע".

אפשר דוגמה?

יאיר ארוואן מאשקלון, מפקד בפלגה: "לפני שבוע נזרק מטען צינור על אחד הפילבוקסים. הקפיצו כוחות למרדף, עשו עבודת מודיעין ועלו על הפעילים. את מול בלילה יצאנו למעצר בבית אומר. המפק"צ (מפקד הצוות) נכנס לבית עם החוליה שלו, והחוליות שלי ושל סמל הצוות היו חוליות סגירה, שתפקידן לוודא שאף אחד לא בורח ולתת מענה ראשוני אם מתפתח משהו מחוץ לבית.

"שני זורקי המטען היו בשני בתים צמודים. הגענו בארבע לפנות בוקר ופרצנו את הדלתות בשביל ההפיצה. מצאנו אותם בבית. זיהינו שזה אכן הם ואספנו את כל הטלפונים מבני המשפחה, שלא יתחיל דיבור בוטסאפ עם השכנים ואז יתפתחו בחוץ הפרות סדר. אחד העצורים היה נער בן 16. אזקנו אותם ולקחנו לחקירה".

על הפריצה לבית אחראים לוחמים שעברו הכשרה מיוחדת. אחד מהם הוא יונתן נווה ממושב בית מאיר שלידי ירושלים, לוחם בצוות הפריצה של פלגת אשחר. "עברנו קורס ייעודי בבית הספר ללוט"ד במתקן אדם ויש לנו ערכות הידראוליות וערכות חשמליות שמ"ע יפות את הדלת פנימה", הסביר. "כשיש מעצר אנחנו חוברים לצוותים אחרים בפלגה. לפעמים דופקים על הדלת ולפעמים פורצים אותה. זה חלק מאלמנט ההפיצה".

אבל לא תמיד פעילי הטרור מופתעים לראות את חיילי צה"ל מסתובבים אצלם בסלון. ניצן: "לפני כמה זמן יצאנו הביתה לסופ"ש, ובשישי בצהריים אנחנו

כשהחלה המתיחות האחרונה בצפון, כל סוללת התותחנים הוקפצה. "לא היה לנו אוטובוס, אז רצנו ברגל שלושה קילומטרים עד לתומ"תים", משחזר עמרי. ירדן: "היינו שבוע בלי מקלחות ובלי להוריד נעליים"

וינרופ מציפורן: "לבנון זה אויב יותר מאתגר, אבל בעזה קורה יותר. הפס"דים ואירועים נפיצים. יצא לי להיות במהומות של יום שישי על הגדר, אמנם בעמדה אחורית, אבל שומעים את הבלגן ורואים הכל"

הוא התכוון לגמרי ברצינות. התלבטתי, אבל בסוף הם הצליחו לשכנע אותי."

ציון ואדיר, שהיו איתו באותו יום בעמדה, יצרו קשר עם תמר, האחראית על הפינה החמה בכרמי צור, וההפקה יצאה לדרך. מסיבת הבר-מצווה נערכה ב-31 באוגוסט השנה, ראש חודש אלול. "הייתי על חצי מדי א' עם חולצה לבנה מכופתרת. הגענו בשמונה בבוקר לבית הכנסת ביישוב. היו שם משהו כמו 80-70 איש, גם חיילים מהפלגה וגם תושבים. הגיע גם סמח"ט עציון (סגן מפקד החטיבה המרחבית, סא"ל שלומי ממון - י"ק). היה הרבה כיבוד שהכינו התושבים: פשטירות, פסטות, ממתקים לילדים. החבר'ה זרקו עליי סוכריות טופי. והייתה עוגה ענקית בצורת ספר תורה."

למדת את ההפטרה כמו כל ילד בר-מצוה וזה?

"בטח. למדתי במשך שבועיים את ההפטרה מהאינטרנט ועם חברים. אמרתי שאני לא יכול לעשות פדיחות. התרגשתי מאוד, אבל לא עשיתי טעויות". קיבלת לפחות הופש אחרי הבר-מצווה? "באותו יום פירגנו לי ולא יצאתי לפעמי לות, אבל למחרת כבר הייתי תורן מטבח". ■

בשבוע הבא: איך לומדים יפנית בתוך טוק בגבול עזה, מה עושים האפאצ'ים מגולני בזמנם החופשי, מי הכדורגלנית הכי טובה בגדוד קרקל ומה קורה כשדבורה של חיל הים נתקלת בכריש-לווייתן.

קולה ובמכה. זה מחמם את הלב". "אחד החיילים אצלנו עשה בר-מצווה בזמן הצבא, והיישוב אירגן לו עלייה לתורה", הוסיף יאיר כבדרך אגב. קוראים לו ליאון בילר, לחייל, והוא גר בחיפה ומשרת כחובש בפלגת אשחר.

"בגיל 13 החלטתי לא לעלות לתורה. ההורים נתנו לי חופש בחירה", הוא מספר. "יום אחד הייתי בפילבור קס עם כמה חברים מהפלגה, ואיכשהו נפלט לי שלא עשיתי בר-מצווה. ואז מישהו מהם אמר: 'בוא, נארגן לך בר-מצווה ועלייה לתורה'. חשכתי שהוא צוחק, אבל

מקבלים טלפון לחזור לבסיס. הגענו למוצב והתחיל נוהל קרב. מתברר שהייתה התרעה על התארגנות של חמאס לבצע פיגוע רציני, והמודיעין עלה על החור ליה. יצאנו למעצר. פורצים לבית, מעירים את כולם. הפעיל היה בבית. הוא לא התנגד למעצר, רק שאל אם הוא יכול לקחת איתו בגדים. חשבנו שהוא ייקח מקסימום חולצה ותחתון להחלפה, אבל אז הוא יוצא מהחדר עם שקית שהכין מראש למקרה של מעצר - כמה סטים של בגדים להחלפה, תרופות, כלי רחצה. כלומר, הוא ידע מראש שיבואו לעצור אותו והתכוון לזה. אבל בשורה התחתונה, סיכלנו פיגוע וזה מה שחשוב."

אלאור אזריה שירת בחטיבה שלכם. יש טענה שבעקבות המשפט שלו חיילים מפחדים להי גיב באירועים כדי שלא ימצאו את עצמם בכלא.

ניצן: "יש לנו גיבוי מלא מהמפקדים. כל חייל יודע בדיוק מה הוא צריך לעשות והפ" קודות מאוד ברורות. חייל שעשה משהו לא בסדר, יודע שזה לא בסדר."

יאיר: "בסיירת חרוב יש יותר חיילים עם ראש מאשר במקומות אחרים בצבא. אני סומך על כל חייל שלי מבחינת שיקול דעת."

איך היחסים שלכם עם המתנחלים?

אביה חבושה, ירושלים: "טובים מאוד. אירגנו בשבילנו פינה חמה ביישוב כרמי צור עם מקרר, ספות ואפילו בית כנסת. אין מצב שנגיע ולא יהיה קפה, חלב ועור גות. אתה יכול לעמוד על הציר במשי-מה, פתאום עוצר מישהו ונותן לך בקבוק

ההזמנה לבר מצווה של בילר. "עוגה ענקית בצורת ספר תורה"

הנסיגה מהבלפור

פקקים זה כסף

משמעותית במשק העבודה, והמוניטין עצבים. ואת מה שהמדינה עושה בידה האחת, עם מיסוי הרכב הפרטי, היא משלימה בידה השנייה: דיכוי המעבר לתחבורה ציבורית. וזה קודם כל, היעדר תחבורה ציבורית נורמלית בסוף השבוע. תושבי ישראל פשוט נכפים לרכוש רכב פרטי, על מנת לנוע כמו כל אדם נורמלי, בימי הפנאי והמנוחה. לבקר את סבתא בדרום, לטייל לנחל בצפון, סתם לפגוש מכרים או ללקק גלידה בקניון, ואיך נוכל לשכוח את הבן החייל שנשאר שבת? ואת הצורך הזה, שום "נתיב פלוס" לא יוכל לפתור. רק חקיקה מיידית, שתסיים מצב מטורף, היא למדינה התקועה בפקק של אלף שנה.

אין להם אחות

לרגל החג, ובהמשך להמנון הלאומי "שבט אחים", ראה אור השבוע השיר "מתחילים מחדש". משתתפים בו 24 זמרים, גברים בלבד, מאיל גולן ומשה פרץ, ועד רמי קלינשטיין ושלומי שבת. התירוץ להדרת הנשים המחרירה הזאת, כמו שהסביר כותב השיר אבי אוחיון, הוא שכמה מהמשתתפים שותפים לקבוצת לימוד גברית בלבד, אצל הרב חיים קובלסקי.

ככה בדיוק מנצלים אמונה תמימה לפוליטיקה דתית-קיצונית. ככה בדיוק מנצלים כוונות טובות של אמנים, כדי להרגיל את המאזין לשמוע גברים בלבד, ולראות בקליפ גברים בלבד. הרב הנ"ל, אגב, הוא גם מי שעומד מאחורי "שבת ישראלית", מיזם שביקש לעשות צחוק מהרגלי המשפחה החילונית מול המשפחה הדתית.

הפופ הישראלי סובל ממילא מהצרת מקומן של נשים, ומתגנבת ללב גם המחשבה, שאולי טוב לגברים של הביזנס להמשיך במגמה; מה לעשות, אחים-אחים – אבל שהאחיות לא יפגעו לנו בפרנסה. נורא נחמד לסלק בבת אחת חצי מהמתחרים. ועוד נקודה, למסנגרים על מופעים בהפרדה: במופעים כאלה יופיעו על הבמה, תמיד! גברים בלבד. לזה אתם מוכנים?

בברכת שנה טובה על אמת. לגברים, נשים, כולם. ■

yehuda.nuriel@gmail.com

עוד יוזמה חדשה להקלת העומס בכבישים, "נתיב פלוס". בכביש החוף, בין גלילות לנתניה, ובאילון צפון, יופקע נתיב לטובת תחבורה ציבורית, ולרכב פרטי עם שני נוסעים מעלה. נאחל לכולנו בהצלחה, אבל זה נראה כמו עוד ניסיון לרפא סרטן באקמול. מדינת ישראל אינה מעוניינת באמת שתעברו לתחבורה ציבורית, ותפסיקו להצטופף בפקקים עם הרכב הפרטי.

עובדות. מחיר מכונית נוסעים חדשה? ישראל במקום ה-1 בעולם המערבי, וה-5 בעולם כולו. מחיר ליטר דלק? מקום 2 בעולם, אחרי הונג-קונג בלבד. המיסוי כאן מטורף. על רכישת מכונית מוטל מס קנייה פסיכי של 83%, וביחד עם מע"מ 17% נותן בדיוק 100%, משלמים כפול. המס על דלק, 67%. אלה כמובן מיסים עקיפים מעמיקי פערים, המוטלים באורח שווה גם על מי שיש לו 5 מכוניות יוקרה, וגם על מי שהמכונית הצנועה היא רגליו.

אלה הם חלק מחבילה נאה שכוללת: מס רכישה על כלי רכב, מיסוי על דלק, מיסוי על שימוש ברכב צמוד, אגרות רכב, מע"מ ומכס. הכנסות המדינה מרכישת כלי רכב והשימוש בהם, מגיעות ל-42 מיליארד שקל, כ-14 אחוז מכלל הכנסות השנתיות ממיסים. בלתי נתפס. יש למדינה אינטרס מובהק להעלות כמה שיותר כלי רכב על הכביש. גם במחיר תאונות דרכים, נזקי סביבה, פגיעה

מדינת ישראל כבר לא נותנת בו אמון. מורה לו את הדרך החוצה. אבל הוא לא מוכן. קשה, קשה הירידה מהעץ, הגבוה מדי. איך יוכל להראות עתה את הפנים שלו בציבור, נזוף, חסר מלכה וממלכה? אלא שהבלתי נמנע בוא יבוא

עזבו אתכם מהדיבורים על המו"מ. לב הסיפור הוא: נתניהו מתקשה להיפרד. מחזה קורע לב. מה שאנחנו רואים הוא גבר שלא מוכן לקבל את הבשורה: אני לא רוצה אותך יותר. הוא שמע אותה פעם אחת. הוא שומע אותה בפעם השנייה. האישה – אנחנו, מדינת ישראל – כבר לא נותנת בו אמון. מורה לו את הדרך החוצה. אבל הוא לא מוכן. זה הכבוד שלו שמרוח שם, על הארץ. כמו בסרט הנפלא "גט", ישראל היא ויזאן אמסלם, ונתניהו – אלישע בעלה. הקרע בלתי ניתן לאיחוי, אבל הבעל יגרור אותה לעוד סיבוב ועוד סיבוב, בקלפי של בית הדין הרבני, כדי לדחות את הקץ. שפתיו לא מסוגלות להוציא את המשפט: הרי את מותרת לכל אדם. אפשר להבין אותו. מה הוא לא עבר בשבילה, ומה לא ספג? איך יוכל להראות עתה את הפנים שלו בציבור, נזוף, חסר מלכה וממלכה?

בתחילה הוא יוצא מדעתו, כמו שרק מאהב קנאי יכול. נוהג באימים, שיסוי, הפחדה, גבר מכה קלאסי שיוצא מדעתו – וחי אלוהים, הוא הכה רבים מתושבי הארץ. הצרחות קורעות את השכונה, שיח הרשת צורה באלף ריקלינים עם וריד מתפקע, הססטמול, הזוזובל. אחר כך יאיים "לגלות סודות כמוסים" של האישה הסוררת: מה את מחזיקה בפלאפון שלך, יא מופקרת, חתיכת פרוצה לכל איראני? תיזהרי, שלא אפתח עלייך!

כשזה לא עובד, יפנה אל הלב הרך, בעיניים עגולות וחיוך תמים: מי אוהב אותך יותר ממני? אל תלכי עם אחר – הוא בטח לא יהיה טוב כמוני! גם לא יבחל בפנייה למתווכים, שאינם מחבריו עד אתמול וממחר: עזרו לי! אולי הערבים יסכימו? אולי העבודה? וכשכל זה לא עוזר, לאן יפנה, כמוצא אחרון? אל הבורר השכונתי, הנשיא ריבלין. "כבודו, אני דורש שלום בית. הגיע זמן אחרות!" מנעים נתניהו במתק שפתיים. הא? אתה תדבר על שלום בית??

היכולת להיפרד היא מן הסגולות המופלאות והחיוניות להמשך חיינו. אנחנו ניפרד מיקרינו, חיים או מתים, ניוותר עם צלקת עמוקה – ונמשיך הלאה. אולי גם ניאלץ להיפרד מחברים קרובים או ממקומות שאנחנו אוהבים. סרט מצוין אחר, "בופור", דיבר בדיוק על זה. מה שיוסף סידר עשה שם הוא שיעור חיוני: איך נפרדים ממקום שאתה אוהב. בערכי 2020 קוראים לסרט הזה, "בלפור".

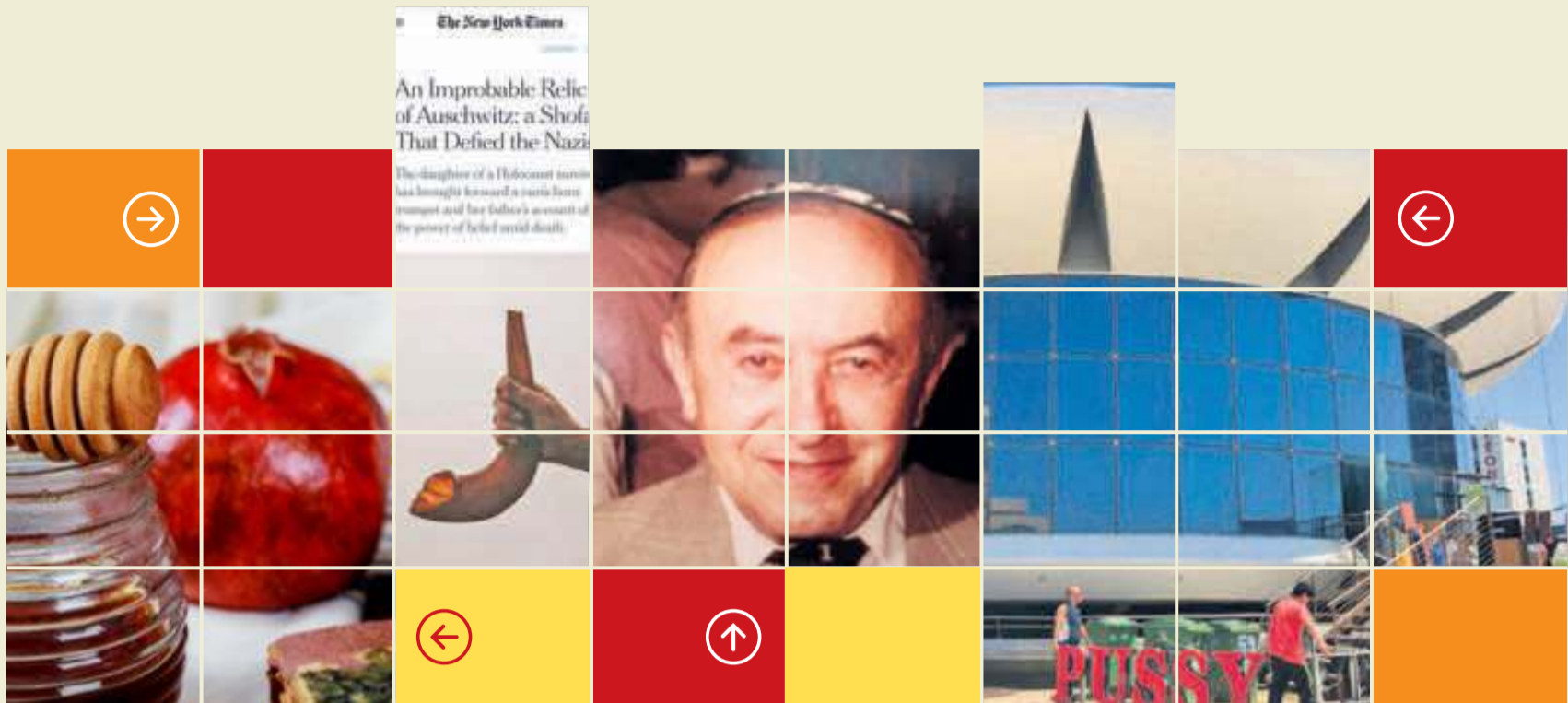
הקושי החריף ביותר להיפרד, לנוע הלאה, להשתנות, מאפיין חברות אידיאולוגיות נוקשות. לא בהכרח רתיות: המפלגה הקומוניסטית או התנועה הקיבוצית, לא התאוששו עד היום מחורבן האידיאולוגיה שלהן במפגש עם המציאות החדשה. אין פלא אפוא שהפרטנרים הטבעיים לנתניהו, במאבקו להישאר, הם אלה שהדני"א שלהם הוא היצמדות בכל מחיר, עד כדי נקיטת אלימות. הקהילה החרדית, שלא מוכנה לשחרר את צאן מרעיתה; והקהילה הסרוגה, שלא מוכנה להיפרד מרגבי האדמה. כי באמת: מה נגיד לילדינו? שכל מה שהשקענו, וכל מה שהאמנו בו עד היום – היה לשווא? קשה, קשה הירידה מהעץ, הגבוה מדי.

אלא שהבלתי נמנע בוא יבוא. המצב שנוצר מחייב צו הרחקה והתקררות, איש-איש בצד שלו. כך ההפרדה בין העמים, המכה והמוכה, שאולי בעתיד נוכל לשבת יחד כפרטנרים שווים; וכך הרחקת נתניהו מעמידה בראש החברה הישראלית, אחרי שהותיר בה נזקים קשים, אולי בלתי הפיכים. בהקשר הזה, הרעיון השערורייתי בדבר חגיגה תמורת הסתלקות מהחיים הפוליטיים, נשמע כמו עסקת טיעון לסרבן גט כפייתי שתכף ייאסר. חבל שנגיע למקום הזה. או כמאמר המשורר: למה לא עכשיו, מה שבטח יבוא מחר?

צילום: מתוך הסרט "גט"

מתוך "גט". הקרע בלתי ניתן לאיחוי אבל הבעל יגרור אותה לעוד סיבוב ועוד סיבוב, בקלפי של בית הדין הרבני

צילומים: שאטרסטוק, מתוך הניו יורק טיימס, יעל גרינר

מיזם "סוף לפוסיקט", יחזקאל תידור, השופר ב"ניו יורק טיימס", ראש השנה

השכם והערב והתערב

3 שמיעת השופר היא המצווה המרכזית בראש השנה. השבוע דווח ב"ניו יורק טיימס" על סגירת מעגל היסטורית-אקטואלית סביב המצווה: יום ראשון בבוקר, מור זיאון המורשת היהודית במנהטן. פרופ' יהודית תידור שוורץ, ראש המכון לחקר השואה באוניברסיטת בראילן, מסרה בהתרגשות את השופר של אביה לתערוכה במוזיאון. האב, יחזקאל תידור, היה אסיר בבוכנוולד ובאשוויץ. הוא ניסה לשמור מצוות, ללמוד, ללמד עד כמה שהצליח. באשוויץ התמנה ל"סדרן עבודה" וכך הצליח להציל מאות יהודים, תוך סיכון עצמי. בראש השנה תש"ה (1944) התקיימה באשוויץ בסתר תקיעת שופר. כמה חודשים אחר כך, כשהלך צעד מוות, ביקש אחד האסירים מתידור לשמור את השופר אצלו. "אני לא אשרוד עד סוף המצעד", אמר לו היהודי, שאכן צדק. "קח את השופר ותביא אותו לגאולה. תספר לעולם שהיה לנו שופר באשוויץ". השופר ליווה את תידור לאורך כל הדרך, עד לשחרור. לאחר המלחמה, הוא היה בין מקימי "קיבוץ בוכנוולד" בגרמניה, והוביל את קבוצת החלוצים הראשונה שעלתה משם לארץ. בספטמבר 1945, ראש השנה תש"ו, הוא תקע באותו שופר באזורי הקבוצה, בזמן שהפליגו לארץ. "השופר אכן הגיע איתו לגאולה", אמרה לי השבוע בתו. "למחרת, ביום השני של ראש השנה, הגיעה הקבוצה לנמל חיפה. אבא והחלוצים הדתיים, וגם השופר, נשארו על הרציף עד לצאת החג כדי לא לחלל אותו. אבא איבד במלחמה את אשתו, אך גילה שכנו ובתו נותרו בחיים. הוא נישא מחדש, בנה חיים ואז גם אני נולדתי. הוא שמר על השופר מכל משמר. בכל שנה תקע בו בראש השנה וסיפר את סיפורו. מאז שאבא נפטר, השופר אצלי. לאחרונה גיליתי שבתערוכה במנהטן שעוסקת באשוויץ, מתקשים למצוא תשמישי קדושה ששרדו. החד לטתי להוציא את השופר מביתי. כשאשמע השנה את קול השופר בראש השנה, יהדהד בו קולו של השופר הזה, שמוצג מעתה בניו יורק ומעביר לקהל הרחב את הבקשה האחרונה של אותו יהודי מצעד המוות: תספר לעולם שהיה לנו שופר באשוויץ". ■

sivanrahavmeir@gmail.com
הכותבת היא עיתונאית חברת החדשות

מקדמים ומקיימים לימודי אקדמיה ואפילו שירות צבאי. חלקם מכניסים לימודי ליבה גם לבנים ואף מעל לגיל בית ספר יסודי. חלקם מכירים במדינת ישראל וחלקם רק בארץ ישראל ומשכך גם אינם מעוניינים לקבל מהמדינה דבר. חלקם מתירים וחלקם מחמירים ואוסרים.

"זה עוד לא זמן לסיכומים, אבל כמה תוכנות כבר עולות: בתוך השחור והלבן שמקיף את עינינו יש קשת גדולה של צבעים. בניסיון שלנו לגרום לשינוי, אנחנו לעיתים עוזרים לו ולעיתים דווקא מפריעים לו ומקצינים עמדות קיצוניות ממילא. זו הזדמנות לבחון את עצמנו, כל אחד בשבטו, מה הוא יכול לקחת משם, במקום להיות רק סמוך ובטוח בדרכו ולצעוק 'געוואלד' כלפי השבט שאינו משתייך אליו". אמן.

2 נועה אפריאט, אשת הייטק ויוזמת חברתית, סיפרה לי השבוע על מיום חדש: "סוף לפוסיקט". המועדון התל-אביבי שהפך לסמל של ניצול והחפצה של נשים כבר לא פועל. חברת JTLV שרכשה את המקום החליטה שלא לאפשר את המשך קיומו, ובחירה לעשות תיקון גדול במתחם הזה בכיכר אתרים: המקום הופך בימים אלה למרכז של יזמות חברתית, תרבות והעצמה נשית. חללים רבים מחכים שם, מיועדים לעמותות ולארגונים שרוצים לעשות טוב. "מדובר על מהפך", אומרת אפריאט. "במקום שבו החד ברה שלנו כשלה – אנחנו נתקן".

ביום שני כבר התקיים במקום אירוע ראשון, של תנועת "מתעבים". צור גולדין, אחיו של הדר גולדין ז"ל, הוא אחד ממובילי התנועה החדשה, שמנסה להתמודד עם תר-פעת ההטרדות המיניות. המטרה היא לתת כלים פרקטיים למי שצופים מהצד בהערות מילוליות או התנהגות פיזית פוגענית, כדי ליצור מרחב ציבורי נקי, מכבד ובטוח. הס' דנה הראשונה למתנדבים התקיימה שם, דווקא שם, תחת הכותרת: "לראות. לשמוע. למנוע". בקרוב מתוכננת גם "מסיבת הריסה" סמלית. המוזמנים יגיעו עם פטישים כדי להרוס את שרידי המועדון, ולסמל את ההתחלה החדשה.

1 יש לי הרבה מה לומר על גנץ, נתניהו וריבלין, אבל זה הטור האחרון לשנה הזאת. ניפרד כאן מתשע"ט בשלושה סיפורים חשובים, בעיניי, שלא זכו השבוע למספיק תשומת לב, בתפילה שבשנת תש"ף נשמע את הקולות האלה הרבה יותר.

הארגון החברתי "מעוז" הוציא קבוצה של בכירים, משלל השבטים בחברה הישראלית, להיכרות עומק עם החד ברה החרדית. בניגוד לטרנד של הימים האלה, הם לא דיברו על חרדים אלא ביקשו לדבר איתם. באמת, בכנות, מעבר לכותרות. כך סיכמה את החוויה אורלי פרידמן מרטון, עד לאחרונה סמנכ"לית אחריות תאגידית במייקרוסופט ישראל: "יצאנו למסע בן ארבעה ימים בלב ליבה של החברה החרדית. לא עלינו על מטוס לארץ זרה, כי אם על אוטובוס שנוסע ברחבי ארצנו מבני ברק לאופקים, מאשדוד לירושלים ונכנס ללב ולעומק הקהילות המרכזיות המרכיבות את החברה הזו – הליטאית, החסידית והספרדית. הבטחנו לעצמנו לבוא בשביל להקשיב באמת, הוזהרנו את עצמנו משיפוטיות, ונחשפנו לקולות ולסיפורים מקודשי הקוד-שים של החברה החרדית: בחדרי הלימוד של גדולי הדור, האדמו"רים והרבנים, בהיכלי תקומה מפוארים, בשיעור גמרא, בתפילת סליחות ובאינספור מרחבים ומפגשים. זה לא היה סיור אנתרופולוגי אלא מסע היכרות, מתוך תפיסה של אחריות משותפת על חיינו כאן.

"הסיפור שהתחיל להתגלות הנכיה עבורנו את ערך לימוד התורה, את המוטיבציה להיטיב, את הכרת ועשיית הטוב בהיקפים שפחות מצויים במודעות של הציבוריות הישראלית, את הקהילתיות והדאגה לאחר, את הענווה וההסתפקות במועט, את האושר שאינו קשור בשום צורה לעושר.

"הם לא עשויים מקשה אחת: חלקם מאורגנים תחת סדר נטול ספק, נטול תהיות ושאלות. חלקם אותנטיים, פתוחים, אישיים, משתפים וכנים עד כדי דמעות. חלקם מבוססי פחד וחלקם יסודם בהפך הגמור – באהבה. חלקם מדברים רק שמרנות וחלקם מחויבים לחדשנות. חלקם תומכים בעבודת חרדים ולא רק של נשים חרדיות. חלקם

הסטטוס היהודי: "בראש השנה יפתבון ויביום
אום כפור יחתמו... ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין
את רע הגזרה" (תפילת "ונתנה תוקף")

תקיעת שופר

בתרועה רמה ומסתיימת בנחרה וברחישה משונה (כהרגלי, אני נהנה לצטט מ"שלושה בסירה אחת"). אבל אהבתי אותה אז ואני אוהב אותה גם היום בגלל הביזאריות העקשנית הקרמונית שלה, ובגלל האינדיבידואליות הלא־מתורבתת שלה: כל שופר שונה מחברו, וצלילים שונים עולים מזה ומזה, וכולם מוזרים וקשים לאוזן, מחרידים את הלב ואת הנשמה. את רוב חיי עשיתי בירושלים, ואני זוכר היטב גם את קולות השופר לאורך חודש אלול, עת היו התוקעים מתאמנים לקראת הופעותיהם בבית הכנסת בחודש תשרי. יש דיון הלכתי מעניין, האם מצוות השופר מחייבת כל יהודי לתקוע בו או שדי להאזין לקולו, אבל לא אכנס לזה כאן. אשר ליהודיות, כיוון שהיהדות משייכת את הנשים לא אחת לקבוצה הנחותה בעיניה, שנקראת "חרש, שוטה וקטן" – הן פטורות מהמצווה הזאת. אבל יש עדות שמקצות להן זמן מיוחד ונבדל שבו תוכלנה להאזין לשופר ולהתבשר מקולו. זכור לי שפעם אחת, לפני שנים רבות, ראיתי כמה נערים מצחקקים ליד אחד האורנים ברחוב ביל"ז בירושלים, סמוך למכולת של פליקס (שנה טובה, פליקס). התקרבתי וראיתי שהם קוראים מודעת "דרושים" שהוצמדה אל הגזע בנעץ וכך היה כתוב עליה: "לקראת הימים הנוראים מבקשים תוקע לספרדיות". אין ספק – העברית היא שפה גמישה ונדיבה, הגומלת לכל אוהביה.

משרדים חדשים

בזמנו המציאו כאן את "המשרד לעניינים אסטרטגיים" ואת "המשרד לענייני ירושלים", ואת "המשרד לכלכלה" ואת "המשרד לפיתוח הנגב והגליל" – כדי שיוכלו להציב עליהם שרים שיאפשרו הרכבת קואליציה. כיוון שצורך כזה שב ומתעורר בימים אלה, אני מציע להוסיף גם את המשרד להגנת המים הטריטוריאליים, את משרד מנהר הפרת ועד נחל מצרים, את משרד הקורקינטים, את המשרד לענייני ערבים ואוטובוסים ואת משרד הנבואה. (שר החינוך הציע, אמנם, לטפל בנושא הזה באופן אישי, אבל דומה שהוא מספיק חשוב כדי להקדיש לו מיניסטרויון מיוחד בפני עצמו). כמו שהדברים נראים, כל אלה יהיו משרדים נחוצים הרבה יותר מהמשרד לכלכלה והמשרד לעניינים אסטרטגיים.

חנינה לנתניהו

בזמן האחרון עלה כאן רעיון מוזר: להעניק לנתניהו חנינה כבר עתה, בתנאי שלא יכהן יותר בממשלה, מה שיפטור אותו מעונשו, וגם אותנו. הרעיון לא חדש. חנינה דומה הוענקה בעבר לרוצחים ולשקרנים של פרשת קו 300, להבדיל. אבל כשמדובר בחנינה לנתניהו, כדאי שהדברים יהיו ברורים. אני מציע, אם כן, להתייחס אליה באופן זהיר, לטובע מונח חדש ונחוץ בעולם המשפטי והפוליטי שלנו, ולהגדיר אותה כ"חנינה שיש עימה קלון". עדיף ככה. שנה טובה, שמחה, בריאה, בטוחה, מלאת אהבה, מעניינת, פורייה ושלווה לכולנו. ■

ראש השנה בפתח, אחריו יום כיפור, וברצוני לומר כמה מילים על חברנו השופר. הרצון הזה התעורר בליבי כי שמעתי השבוע בגלי צה"ל ראיון מעניין של נורית קנטי עם פרופ' לאה פוסטיק, חוקרת הפרעות בתקשורת, שחקרה – שימו לב! – את הרגשות שמתעוררים בלב המאזין למשמע הסוגים השונים של זעקות השופר: התקיעה, השברים והתרועה. האמת היא שכבר מזמן רציתי לדעת מה הם הרגשות שמתעוררים בלב המאזין למשמע הסוגים השונים של קולות השופר, ויותר מכך רציתי שישראל תזכה בפרס האיג נובל, אבל קצת התאכזבתי מתוצאות המחקר – שהשברים מעוררים שמחה בגלל הקצביות שלהם ואילו התקיעה, שהיא מתמשכת וחדגונית, משרה עלינו תוגה. את זה אפשר לומר גם על קלרינט, והשופר הוא בכל זאת משהו אחר.

אף שאני חילוני גמור, אני אוהב את צליל השופר ומתרגש ממנו, אבל לא בגלל הקצביות אלא בגלל עצם קולו, שהוא פראי, מחוספס וקמאי. כתבתי קמאי כי השופר הוא מאובן חי, שלא השתנה מימי היווצרו ועד ימינו. כלים רבים – כלי נפחות, נגרות, מלחמה, נגינה, רפואה, מטבח, מעבדה, חקלאות – השתכללו והשתנו הודות לידע מצטבר, טכנולוגיות משופרות וחומרים חדשים. גם בפולחן הדתי, תחום שמרני לכל הדעות, חלו שינויים: שוב אין לנו מזבחות, חושן, יעים ומחתות, בגדי כוהנים ושאר אקססורזי – והבל שאין לנו עוד מהפכות דומות ביהדות המאוונת של היום – אבל השופר בעינו עומד. מעניין, כלי נגינה ששמו "קרן" משמש היום בתזמורות סימפוניות, עדות לכך שגם בעמים אחרים ובארצות אחרות תקעו פעם בקרן אמיתית של בעל חיים, אבל זו שוכללה והיום היא עשויה מתכת ואילו השופר הוא הכלי העתיק שלא השתנה מאז ועד היום. הוא בדיוק אותו השופר שנשמע במעמד הר סיני בפעם הראשונה בתולדותינו, והשתתף בהריסת חומותיה של יריחו, והזעיק את העם למלחמות. היום הוא משמש אותנו רק בימים הנוראים ומייצרים אותו בעזרת כלים חשמליים מודרניים, מנקים ומלטשים ומחליקים אותו, אבל הוא עצמו היה ונשאר אותה קרן חלולה, בדרך כלל של הכבש הזכר, שנקרא איל.

כיוון שהמחקר הנ"ל עוסק בשופר כסוכן של רגשות, אומר שזהו מקורו של הרגש שאני רוחש לו, ולא מקצבי התקיעה בו. כיוון שהוא עשוי מקרן של בעל חיים, הוא זהה לגמרי לאביו הקדמון, מה שאפשר לומר גם על כמה מהתוקעים בו. הוא גם לא יזכה לגרסה חשמלית, כמו כלי נגינה אחרים, כי תוקעים בו בראש השנה וביום כיפור, וכנראה שלא יחברו אותו לפלטת שבת, אף שזו אפשרות מעניינת.

תקיעות בירושלים

כשהייתי ילד הלכתי בימים הנוראים לבית הכנסת בשיכון הירושלמי שבו גרתי. תמיד היה תלוי מתח באוויר, האם תעלה תקיעת השופר יפה? לשופר אין פייה כמו לחצוצרה והוא מאמץ את הריאות. לא אחת הוא פולט קולות לא צפויים בעליל, ולא אחת מתחילה התקיעה

שוב אין לנו מזבחות, חושן, יעים ומחתות, בגדי כוהנים ושאר אקססורזי – אבל השופר בעינו עומד. הוא זהה לגמרי לאביו הקדמון ולא יזכה לגרסה חשמלית, כמו כלים אחרים, וכנראה שגם לא יחברו אותו לפלטת שבת, אף שזו אפשרות מעניינת

מתנות לחג קוניים ב-

שלם וקח עוד היום אצלך בבית

מיחסי השמל

הרשת הזולה והמשתלמת בישראל

חברי רשימת הדיוור נהנים מהמחירים הזולים בישראל

<p>SAMSUNG טאבלט סמסונג TAB-T290 32GB / "8 WIFI</p> <p>במקום 799 ₪ 444 ₪</p>	<p>שעון חכם כולל פתח לכרטיס סים, מצלמה, מיקרופון</p> <p>במקום 199 ₪ 55 ₪</p>	<p>מקרון קול משולב בלוטוס</p> <p>במקום 249 ₪ 99 ₪</p>	<p>רמקול בזוקה עוצמתי עם בלוטוס</p> <p>הדגם הגדול במקום 199 ₪ 69 ₪</p>	<p>בידורית בלוטוס כולל מיקרופון</p> <p>במקום 199 ₪ 49 ₪</p>
<p>MARVO כיסא גיימינג SPIDER M</p> <p>במקום 599 ₪ 333 ₪</p>	<p>סט גיימינג מקצועי Alien אוזניות, מקלדת, עכבר ופד לעכבר</p> <p>במקום 249 ₪ 99 ₪</p>	<p>סוללת גיבוי נפח עצום 10,000mAh 3 כניסות USB צג דיגיטלי</p> <p>במקום 99 ₪ 33 ₪</p>	<p>עכבר אלחוטי 2.4GHZ</p> <p>במקום 49 ₪ 12 ₪</p>	<p>טלפון סלולרי מושלם לילדים</p> <p>במקום 149 ₪ 55 ₪</p>
<p>PHILIPS מכונת גילוח נטענת</p> <p>במקום 199 ₪ 99 ₪</p>	<p>מגהץ אדים הספק 1400W</p> <p>במקום 99 ₪ 29 ₪</p>	<p>נורת לד חכמה מחליפה צבעים + שלט</p> <p>במקום 99 ₪ 19 ₪</p>	<p>מצלמת דרך מסך 2.4", צילום לילה</p> <p>במקום 149 ₪ 49 ₪</p>	<p>אוזניות TWS אלחוטיות</p> <p>הלהיט שכבש את המדינה במקום 199 ₪ 49 ₪</p>
<p>NUTRI NINJA שייקר נינג'ה מקצועי</p> <p>במקום 299 ₪ 199 ₪</p>	<p>טוסטר אובן</p> <p>במקום 199 ₪ 77 ₪</p>	<p>מסחטת מיץ איכותית מושלמת לראש השנה</p> <p>במקום 199 ₪ 55 ₪</p>	<p>מיקסר יד</p> <p>במקום 99 ₪ 39 ₪</p>	<p>קומקום חשמלי נירוסטה</p> <p>במקום 99 ₪ 29 ₪</p>

www.payngo.co.il

*5018

מצטרפים בחינם
באתר או בסניפים

שעות פתיחה: בימים א'-ה': 09:30-22:00 שישי וערב חג: 09:00-15:00 מוצאי שבת וחג: חצי שעה מצאת השבת עד 23:00
בתוקף עד 1.10.19 א/ו עד גמר המלאי, המוקדם מביניהם | ט.ל.ח. | מינימום 50 יחידות מכל פריט | בכפוף לתקנון המבצע המופיע בחנויות